

ORVOSKARI, HIRMONDÓ



Pécs, 2013. január

TARTALOM

Dékáni üdvözet

A Kari Tanács ülése

A Doktori és Habilitációs Tanács ülése
(Fischer Emil)

Díszdoktorunk Mihai Razvan Ungureanu

Nyílt Nap – 2012; Educatio 2013 –
Felsőoktatási Szakkiállítás; TM-tábor
középszakosoknak (Duga Zsófia írásai)

Újra Advent (Mess Béla)

Gyógyszerészhallgatók versenye
(Miseta Ildikó, Fittler András)I. Family vizsgálat-módszertani
továbbképzés Brémában (Nagy Péter)Az ISPOR 15. Európai Kongresszusa
(Boncz Imre)

Zemplén Géza-Díj (Deli József)

Gyógyszerésztudományok Fóruma –
MeghívóRöviden: Gyermekreumatológiai és gyer-
mek-immunológiai munkacsoport ülése Pé-
csett; Zaragozai vendégkutató a Gyermek-
klinikán; Európai Citoskeletális Fórum;
Fül-orr-gégészeti szakmai kurzus

Minden árva (Molnár Béla)

Pécsi kórházi gyógyszerési
Ifjúsági Klubhétvége (A szervezők)

Őrizem a szemed (Káldyné Bánfia Zsuzsa)

Tények és mítoszok a Feedbackről
(Schlégl Ádám)

Kiss Tamás irodalmi összeállítása

A Leobeni Rotary Club
gyógyszeradományja (Molnár Béla)Interjú Kosztolányi Györggyel és Szabó
László Gyulával (Stemler Miklós)

Emlékeim, 1956-1962 (Kovács Antal)

Juhász-Nagy Sándor, a Mester
(Papp Lajos írása A Városmajori Klinika
első 100 éve c. könyvből)Mortui vivos docent – megemlékezés
(Hollósy Tibor)

Intézeti, klinikai hírek, információk



Tudományos közlemények



Sajtószemle

Dr. Kienle Ernő

A borítón és középen:

fotók Hámori Gábor decemberben
bemutatott könyvének anyagából

Tisztelt Kollégánók, Kollégák!

A Pécsi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar dékáni vezetése nevében jó egészséget, hasznos munkálkodást kívánok mindenkinek 2013-ban!

A 2012-es évben a PTE, ÁOK tovább haladt főbb célkitűzéseinek megvalósításában, melyek célja az oktatás és tudományos kutatás fejlesztése, a klinikai betegellátás segítése. Ugyanakkor az eredményeinkkel nem lehetünk maradéktalanul elégedettek.

Az oktatás minősége változatlanul jónak mondható, de komoly eltérések vannak egyes intézetek és klinikák között. Az is előfordul, hogy egy egy oktató fegyelmezetlensége vagy felkészületlensége rontja le az egység eredményét. Ezeknek a teljesítményeknek a felmérésére a korábbiaknál alaposabb, a legmodernebb tudományos módszereknek megfelelő vizsgálódás történt. Az eredmények közzlése folyamatban van. Tervezzük azt, hogy minden intézettel és klinikával egyeztessünk. Ezek legfontosabb célja a javulás. A magunk részéről a továbbiakban is támogatunk minden, az oktatás színvonalát emelő kezdeményezést. Eltérően a korábbi évektől a megfelelő idő elteltével szükség lehet a konzekvenciák levonására, az oktatás minőségétől függő finanszírozás bevezetése. Ez természetesen az igazgatók tanácsával egyeztetett módon fog megtörténni. A lényeg, hogy az oktatásfinanszírozás differenciált lesz, a gyenge oktatási teljesítményt nyújtó egységek jelentős mértékben kevesebb pénzt kapnak. Nem maradhatnak el, vagy kezdődhetnek jelentős késéssel gyakorlatok, a gyakorlati készségek elsajátítása a jelenleginél jobb legyen! Fontos, hogy minden intézet előadásanyaga jó színvonalon legyen elérhető. Ezek miatt kérjük, hogy az angol és német nyelvű anyagokat, ha szükséges ellenőriztessék nyelvi lektorátusunkkal! Ugyancsak fontos az ábrák tudományos igényességgel történő elkészítése.

Sajnos a hallgatói fegyelmezetlenségek miatt az elmúlt évben jelentősen szigorítani kellett a *fegyelmi szabályzatainkat*. Együtt a többi képzőhellyel erőteljes, de mindez ideig eredménytelen lobbis tevékenységet fejtettünk ki az idegen nyelvű képzés fejlesztésével kapcsolatban. Sajnos az egzotikus kalandok vonzereje még kormányzati szinteken is nagyobb, mint a valós potenciálok bővítése a minőség megtartása és emelése mellett. *A hallgatói önkormányzatokkal folyamatos és jó az együttműködés.*

Az elmúlt évben további *gyakorlótermeink* készültek el, s hamarosan a Rákóczi úti telephely öt, új szemináriumi terme is rendelkezésre áll. A Központi Épületben, új környezetben helyeztük el a Nyelvi Intézetet. További gyakorlatos termek készülnek rövidesen el a Honvéd utcai, volt Gazdasági Hivatal épületében. Talán a legfontosabb azonban, hogy 2013-ban elkészül a korszerű „*Skill laboratóriumunk*”, ami jelentősen fogja segíteni a klinikai gyakorlatos oktatást. Elkészült az elméleti tömb déli részének *légkondicionálása*, valamint a Romhányi György Aula tűzrendészeti előírásoknak megfelelő lezárása. Ez volt a kritériuma annak, hogy az aulában újra nagyobb létszámú rendezvények lehessenek. Kissé akadozva halad, de a befejezéséhez közeledik parkolórendszerünk kiépítése. Sajnos a klasszikus *portásrendszer* reménytelenül csődöt mondott. Reménykedjünk...

Lényegesnek és fontosnak gondoljuk, hogy lépéseket tettünk a valamikor igen hasznosan működő *oktatókórházi rendszer* visszaállítására. Ezúton is köszönjük a kórházi vezetéseknek a csaknem minden esetben igen szívélyes és hatékony közreműködést. Még csak az első lépések történtek meg, de minden jel arra mutat, hogy az együttműködés számos kölcsönös előnyvel járhat. A kapcsolatok építésében, erősítésében itt is munkatársainké a legfontosabb feladat.

Meg kell említsük, hogy a Nemzetközi Oktatási Központ, ami mintegy 2 éve a Kar egysége, jelenleg 150, elsősorban távol keleti hallgatóval igen sikeresen működik mind szakmai, mind pedig anyagi értelemben. A hallgatók jelentős hányada más karokra felvételizik, így a PTE, ÁOK jelenleg több hallgatót hoz a PTE más karaira is, mint más szervezetek együttvéve.

A magas színvonalú oktatás és kutatás együtt jár. Igaz ez akkor is, ha több területen a mostoha körülmények kevés időt hagytak a kutatásra. Igaz ez akkor is, ha egy intézetben és klinikán belül az egyes munkatársak eltérően igyekezők ezeken a területeken. Mindent összevetve azonban a klinikáknak és intézeteknek meg kell felelniük a hármas, ill. kettős követelményeknek (gyógyítás, oktatás, kutatás).

Az elmúlt évben tovább bővítettük a *belső pályázati lehetőségeket*. A jól bevált kutatástámogatási rendszer mellé a PhD-sek számának növelésére, a sikeres PhD-védések legkivá-



Felelős szerkesztő: Barthó Loránd, Bogár Lajos

Olvasószerkesztő: Hollósy Tibor, szerkesztőségi munkatárs: Kiss Tamás

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.

A szerkesztőség címe: PTE, Általános Orvostudományi Kar, Sajtóiroda, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 72/536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

HU ISSN 1586-1295. Nyomtatva a PTE ÁOK Nyomdáján.

Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■

A belsőben Barthó Loránd tollrajz-fotói: Horvátország.

A hivatalos fotókat Verébi Dávid készítette, Czulák Szilvia gondozta.

lőbbjainak és a külföldről hazatérni kívánó kollégáknak és kollégáknak új pályázati rendszereket vezettünk be. 2012-ben három MTA doktori címmel rendelkező, ill. a siker reményében pályázó kolléga tért vissza. Bővítettük a kongresszus részvételi támogatási rendszert.

Jelenleg a PhD-védések száma 40-50 körül van évente. Örven- detesen nőtt az MTA doktori disszertációt megvédők száma. Fokozódott a pályázati aktivitás. Természetesen kiemelt célunk a Szentágothai János Kutató Központ erősítése, melynek sikere egyben karunk sikere is. Igaz ez annak ellenére, hogy számos korrekciót kell végrehajtanunk a központ működtetésével kapcsolatban. Több sikeres kari oktatásfejlesztési pályázatot nyertünk, közülük néhány végrehajtása már folyamatban van.

A tudomány és oktatás támogatása mellett a sportok és művészetek lehetőség szerinti támogatása szintén a Kar feladata. „Mens sana in corpore sano” – meggyőződésünk, hogy az aktív, ill. szabadidősportok támogatása az egyik legfontosabb feladat. Kívánatos, hogy leendő orvosaink, fogorvosaink, gyógyszerészeink és biotechnológusaink ebben is példát mutassanak. Komoly sikerrel folynak „Arts in Med” estéink, melyek kivétel nélkül színvonalas és élményt nyújtó előadásokból állnak. A Szentágothai évforduló rendezvényeihez munkatársaink előadásokkal és részvételükkel járultak hozzá. Parkunkban *Szentágothai szobrot* emeltettünk. Az Anatómia intézetben domborművet lepleztünk le.

A kar gazdálkodása a megszokott korrekt keretek között folyik, azonban nagy mértékben függ a Gazdasági Főigazgatóságtól „megvásárolt” szolgáltatásoktól. Az évi 1000 MFt mindenképpen csökkentendő. A szolgáltatásokat valós piaci árukon kellene megfizetni, az így megtakarított összeget pedig a hiány csökkentésére kell fordítani. Ennek eszköze lehet az egyszerűbb, kevesebb beavatkozást

igényelő eljárásrend és az ehhez rendelt karcsúbb apparátus. A kar 2012-ben is várakozáson felüli gazdasági eredményt generált, melyek egy részét az oktatási és tudományos eszközrendszer fejlesztésére fordítottuk, míg a maradék a gyógyítási és diagnosztikus infrastruktúra fejlesztését fogja támogatni.

A Klinikai Központ új vezetésével harmonikus a kapcsolat. Szembe kell azonban néznünk azzal, hogy a klinikum jelen helyzetéhez vezető belső tényezők nem szüntethetők meg varázsütésre. Komoly gondot jelent, hogy a klinikum gazdasági irányítása szétap- rózott, a szakmai irányítástól nagymértékben szeparált. Sajnos a klinikum finanszírozása várhatóan 2013-ban sem fog javulni. Az előjelek szerint az egyetem rendelkezésére álló oktatási finanszírozási kvóta is csökkenni fog.

Az Általános Orvostudományi Kar a PTE egysége. Elmondható, hogy csaknem minden kar dékáni vezetésével baráti a kapcsolat, jó az együttműködés. Múltányos kéréseiket szívesen teljesítjük, és ez viszonzásra talál. A rektori vezetéssel folyamatos a kapcsolat, jó az együttműködésünk.

Neveket a rövid írásban szándékosan nem említettem. Köszönöm minden munkatársnak a jó együttműködést. Az elért eredmények letéteményesei Önök voltak.

2013-ban is számos feladat áll előttünk. Ezek végrehajtásában az Önök segítsége, munkája és jobbító szándékú észrevételei a legfontosabb tényezők. Kérem, hogy mindnyájan továbbra is járuljanak hozzá Karunk és Egyetemünk fejlődéséhez!

A dékáni vezetés nevében kívánok ehhez jó egészséget, sok boldogságot, eredményes munkálkodást 2013-ban!

Dr. Miseta Attila
dékán

A Kari Tanács ülése

2012. november 22.

1. Dékánhelyettesi pályázat véleményezése

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel támogatta Dr. Czopf László oktatási dékánhelyettesi felterjesztését.

Név	Igen	Nem	Tartózkodás
Dr. Czopf László oktatási dékánhelyettes	81	2	1

2. Szervezeti egységvezetői pályázatok véleményezése

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel támogatta a szervezeti egységvezetői felterjesztéseket.

Dr. Balogh Sándor Családorvostani Intézet	79	1	2	1
Dr. Gerlinger Imre Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika	82	0	0	1
Dr. Nagy Ákos Fogászati és Szájsebészeti Klinika	61	9	12	1
Dr. Sümegei Balázs Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézetben belüli Orvosi Biokémia nem önálló Tanszék	78	2	3	

(A szavazások sorrendje mindenhol igen, nem, tartózkodás, érvénytelen)

3. Címzetes egyetemi tanári címek adományozása

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel támogatta a címzetes egyetemi tanári címre történő felterjesztéseket.

Dr. Bedros Jonathán Róbert főigazgató főorvos Szent Imre Kórház	79	4	2
Dr. Kálmán Bernadett tudományos főmunkatárs szombathelyi Markusovszky Kórház	81	3	1
Dr. Nagy Zsuzsanna főorvos Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal	79	5	1
Dr. Szuhai Károly tudományos kutató LUMC Department of Molecular Cell Biology	82	2	1

4. Címzetes egyetemi docensi pályázatok véleményezése

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa a következő szavazati eredménnyel támogatta a címzetes egyetemi docensi címre történő felterjesztéseket.

Dr. Várszegi László ny. baranya megyei tisztii főgyógyszerész	78	3	1	2
Dr. Simon Éva osztályvezető főorvos Soproni Rehabilitációs Gyógyintézet	78	2	1	3

5./ Szervezeti egység megszüntetése

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta az Infektológiai, Katasztrófa-orvostani és Oxyológiai Intézet megszüntetésére tett javaslatot.

6. Önálló és nem önálló tanszék létesítése

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa 1 nem szavazat

Kosztolányi György akadémikus lett a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Kuratóriumának elnöke

Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke Kosztolányi György akadémikust, a PAB elnökét, a PTE ÁOK emeritus professzorát kérte fel az 1998-ban megalakult Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Kuratóriumának elnöki feladatainak ellátására. A megbízatás 3 évre szól, így Kosztolányi György 2013. január 1-től 2015. december 31-ig töltheti be az elnöki tisztelet a kuratóriumban.

A Bolyai-ösztöndíjat a kormány a tehetséges, fiatal kutatók támogatása érdekében indította útjára, mely ösztöndíj mind ez idáig sikeres és népszerű.

mellett elfogadta a Művelési Medicina önálló tanszék létesítésére tett javaslatot.

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta az Infektológiai nem önálló tanszék létesítésére tett javaslatot.

7. A 2013/2014. évi költségtérítési díjak (Porvay Péter)

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a 2013/14. évi költségtérítési díjakra tett javaslatot.

8. Beszámoló a gyógyszerész akkreditációról (Dr. Perjesi Pál)

9. Beszámoló a bielefeldi képzésről (Dr. Ohmacht Róber)

Az Év Gyermekekongológusa lett az Év Embere is

A Dunántúli Napló, akárcsak tavaly, idén is arra kérte az olvasóit, hogy döntsék el, idén ki volt az Év Embere Baranyában. A szerkesztőség tagjai hosszas gondolkodás után nyolc embert választottak ki, a szavazók rájuk voksolhattak.

Az ilyen szavazások kapcsán visszatérő panelmondat, hogy „szoros volt a verseny” – ezúttal azonban ezt nem használhatjuk. A voksolók több mint fele ugyanis úgy gondolta, hogy a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központjának orvosa, *Ottóffy Gábor* érdemi meg leginkább az elismerést. Ottóffy Gábor ebben az évben kapta meg „Az év gyermekongológusa” címet – e mellé nyerte el most „Az év embere” díjat.

A Doktori és Habilitációs Tanács ülése

2012. december 10.

1. Habilitációs ügyek

1/a Habilitációs pályázat lezárása

A Tanács egyhangú szavazással javasolja az EHHB-nak az alább nevezettek részére a cím odaítélését.

Dr. Gaszner Balázs, egyetemi adjunktus, Szívgyógyászati Klinika

Dr. Horváth Iván Gábor, egyetemi docens, Szívgyógyászati Klinika

Dr. Nemeti Balázs Ferenc, egyetemi adjunktus, Farmakológiai Intézet

Dr. Péterfi Zoltán, egyetemi adjunktus, I. Belgyógyászati Klinika

Dr. Vajda Péter, egyetemi adjunktus, Gyermekklinika

Dr. Veres Balázs, egyetemi adjunktus, Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet

1/b A habilitáció oktatással kapcsolatos kritériumrendszerének áttekintése. A DHT a következő ülésen folytatja a megkezdett vitát.

2. Doktori ügyek

2/a Állami ösztöndíjas PhD-hallgatók ügyei

Dr. Tóth Arnold II. éves PhD-hallgató (Neurológiai Klinika) témavezetője dr. Janszky József egyetemi tanár mellett dr. Schwarcz Attila egyetemi adjunktus. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Woth Gábor László III. éves PhD-hallgató (Laboratóriumi Medicina Intézet) témavezetője dr. Kovács L. Gábor akadémikus egyetemi tanár mellett dr. Mühl Diana klinikai főorvos. A kérést a DHT támogatja. A hallgató elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Miklós Zsanett Éva III. éves PhD-hallgató (Sebészeti Oktató és Kutató Intézet) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Kalmár Zsuzsanna III. éves PhD-hallgató (Neurológiai Klinika) 2012. december 1-től központi gyakornoki állást tölt be, ezért állami ösztöndíjáról lemond. A hallgató értekezésének védelem 2012. november 19-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nak a PhD-fokozat odaítélését.

2/b Levelezős PhD-hallgatók ügyei

Dr. Ruzsa Beáta (I. sz. Belgyógyászati Klinika) levelező hallgatóként szeretne csatlakozni dr. Kovács L. Gábor akadémikus egyetemi tanár által vezetett PhD-programhoz (témavezető: dr. Bajnok László egyetemi docens). A kérést a DHT támogatja.

Májai Erzsébet (Marosvásárhely – Gyógyszerészi Kémiai Inté-

zet) 2012. decembre 1-től nem folytatja PhD levelező tanulmányait. A bejelentést a DHT tudomásul vette.

Dr. Husznai Róbert levelező PhD-hallgató (Szívgyógyászati Klinika) témavezetője dr. Cziráki Attila egyetemi docens mellett dr. Gaszner Balázs egyetemi adjunktus. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Járαι Tamás levelező PhD-hallgató (Fül-Orr-Gégeklinika) témavezetője dr. Gerlinger Imre egyetemi tanár mellett dr. Márk László egyetemi docens. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Siri Kommedal levelező PhD-hallgató (Anatómiai Intézet) témavezetője dr. Csernus Valér egyetemi tanár. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Szabó Melinda levelező PhD-hallgató (Edelény – Orvosi Genetikai Intézet) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Móricz Péter levelező PhD-hallgató (Fül-Orr-Gégeklinika) értekezésének védeése 2012. november 27-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

2/c Egyéni felkészülők ügyei

Dr. Cséplő Péter egyéni felkészülő (Kóréletani Intézet) témaváltoztatási kérelme. Az új témája: Az agyi keringés szabályozásának kóréletana, az agyi keringés lokális változása ép és kóros esetekben. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Aradi Mihály egyéni felkészülő (Idegsebészeti Klinika) tényleges témavezetője dr. Schwarcz Attila egyetemi adjunktus. A kérést a DHT támogatja.

Perlaki Gábor egyéni felkészülő (Neurológiai Klinika) témavezetője dr. Janszky József egyetemi tanár mellett dr. Schwarcz Attila egyetemi adjunktus. A kérést a DHT támogatja.

Dr. Halmi Richard egyéni felkészülő (II. sz. Belgyógyászati Klinika – Nephrológiai Centrum) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Háda Magdolna egyéni felkészülő (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Ágoston Péter Zoltán egyéni felkészülő (Országos Onkológiai Intézet – Sebészeti Klinika) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Dr. Szendi Katalin egyéni felkészülő (Orvosi Népegészségtani Intézet) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Orsós Zsuzsanna egyéni felkészülő (Orvosi Népegészségtani Intézet) elkészítette értekezéstervezetét. Az előbírálók, a szigorlati tárgyak, a szigorlati bizottság, az opponensek és a védési bizottság kijelölése megtörtént.

Nagyné Dr. Kiss Gyöngvi egyéni felkészülő (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet) szigorlata 2012. november 9-én summa cum laude eredménnyel megtörtént.

Dr. Nagy Bernadett egyéni felkészülő (Élettani Intézet) szigorlata 2012. november 26-án summa cum laude eredménnyel megtörtént.

Kulcsár Győző egyéni felkészülő (Szerves és Gyógyszerkémiai Intézet) szigorlata 2012. november 28-án summa cum laude eredménnyel megtörtént.

Dr. Késői István egyéni felkészülő (II. sz. Belgyógyászati Klinika – Nephrológiai Centrum) értekezésének védeése 2012. november 5-én 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Kádár Balázs egyéni felkészülő (Miskolc – Orvosi Népegészségtani Intézet) értekezésének védeése 2012. november 14-én 88%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Magyar Klára egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) értekezésének védeése 2012. november 28-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Rábai Miklós egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) értekezésének védeése 2012. november 28-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Papp Judit egyéni felkészülő (I. sz. Belgyógyászati Klinika) értekezésének védeése 2012. november 28-án 100%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Tóth Márton Tamás egyéni felkészülő (Neurológiai Klinika) értekezésének védeése 2012. november 30-án 84%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

Dr. Vigh Éva egyéni felkészülő (Kóréletani Intézet) értekezésének védeése 2012. december 4-én 95%-os eredménnyel megtörtént. A DHT ennek alapján egyhangúlag javasolja az EDB-nek a PhD-fokozat odaítélését.

3. Egyebek

■ *Dr. Koller Ákos* egyetemi tanár kreditpont beszámítását kéri a „1st International Doctoral Workshop on Natural Sciences 2012 /University of Pécs” előadáson résztvevő és sikeres vizsgát elérő hallgatók részére. A DHT 1 kreditpont beszámítását engedélyezi.

■ *Dr. Róth Erzsébet* egyetemi tanár betöltötte 70. életévét. Az általa vezetett „Keringésspatológiai állapotok vizsgálata in vivo sebészi modelleken és klinikai beteganyagban” című doktori program dr. Jancsó Gábor egyetemi docens vezetésével működik tovább 2013. január 1-től „Keringésspatológiai állapotok vizsgálata kísérletes modelleken és klinikai beteganyagban”.

■ *Dr. Soltész Gyula* egyetemi tanár betöltötte 70. életévét. Az általa vezetett „A gyermekkori diabetes mellitus epidemiológiája, immunológiája” című doktori program 2013. január 1-től a dr. Molnár Dénes egyetemi tanár által vezetett „Táplálkozástudományi vizsgálatok gyermekkorban” című doktori program keretében működik tovább.

■ *Dr. Szabó István* egyetemi tanár betöltötte 70. életévét. Az általa vezetett „Reproduktív endokrinológia” című doktori program dr. Gőcze Péter egyetemi tanár vezetésével működik tovább 2013. január 1-től.

Dr. Fischer Emil

egyetemi tanár
a PTE, ÁOK Doktori és
Habilitációs Tanácsának elnöke

A PTE díszdoktora lett Mihai Razvan Ungureanu, volt román miniszterelnök és Jari Pekka Olavi Vilén, korábbi finn nagykövet

A Pécsi Tudományegyetem rektora, Bódis József 2012. december 13-án tiszteletbeli doktorrá avatta Románia korábbi miniszterelnökét, Mihai Razvan Ungureanut, és a Finn Köztársaság korábbi magyarországi nagykövetét, Jari Pekka Olavi Vilént.

A Pécsi Tudományegyetem (PTE) Doktori Szabályzatában foglalt előírásoknak megfelelően az Egyetem Szenátusa tiszteletbeli doktorrá avatja azokat a bel- és külföldi személyeket, akik több évtizeden keresztül kiemelkedően művelték tudományterületüket, nemzetközi elismerésre tettek szert, szoros kapcsolatot tartanak fenn a Pécsi Tudományegyetemmel, komoly szolgálatot tettek az egyetemnek, illetve a magyar tudománynak, művészetnek, és honoris causa doktori címmel történő elismerésük a Pécsi Tudományegyetem megbecsültségét emeli.

A Pécsi Tudományegyetem rektora és szenátusa a Pécsi Tudományegyetem díszdoktorává fogadta *Mihai Razvan Ungureanut*, Románia korábbi miniszterelnökét, akit *Miseta Attila* professzor, a PTE, Általános Orvostudományi Kar (ÁOK) dékánja terjesztette fel a megtisztelő címre. Az indoklásban szerepelt, hogy a pécsi orvostudományi kar oktatói több éve intenzív kapcsolatot tartanak a marosvásárhelyi orvos és gyógyszerész kollégákkal. Az elmúlt öt évben mintegy 300 hallgatót fogadott Marosvásárhelyről a PTE, ÁOK ingyenesen, elsősorban részképzések keretein belül. Több mint hatvan pécsi oktató tartott hosszabb, vagy rövidebb szemináriumsorozatokat. A számos megbeszélés során világossá vált, hogy a marosvásárhelyi képzés megmaradása a magyar nyelvű önálló oktatóegység nélkül nehezen lenne elképzelhető. Mihai Razvan Ungureanu kormánya felismerte, hogy a népcsoportok békés egymás mellett élése az Európai Unió fennmaradásának egyik pillére, és hogy az anyanyelv megtartása ennek a legfontosabb feltétele.

„Azt gondoljuk, hogy Miniszterelnök Úr példát mutatott abban a tekintetben, hogy az együttélés közös nevezőjét keresve előbbre juthatunk, jobban szolgálhatjuk hazánkat, nemzetünket és az európai nemzetközösséget is. Világosan felismerte,



Mihai Razvan Ungureanu



Jari Pekka Olavi Vilén

hogy a tudományok, és azok oktatása nemzetek fölötti feladat, és nem a kultúrharc része. Éppen ezért a magunk részéről természetesnek gondoltuk a Honoris Causa cím felajánlását.” – írta az előterjesztésében Miseta Attila professzor.

A Finn Köztársaság korábbi magyarországi nagykövetét, *Jari Pekka Olavi Vilént* a PTE, Illyés Gyula Kar dékánja, *dr. Horváth Béla* egyetemi tanár terjesztette fel a díszdoktori címre. Az indoklásból az derül ki, hogy nagykövetként, mely pozíciót öt éven keresztül, 2012 augusztusáig töltött be, fontosnak tartotta a két ország közötti egyre sokrétűbbé váló kapcsolatok erősítését. Pedagógus végzettségüként kiemelt feladatként kezelte a közismert finn-magyar nyelvrokonság ápolását. Segítette és támogatta a magyarországi egyeteme-

ken működő finn nyelvi professzorok és lektorok hálózatának kialakítását. Ösztönözte új testvérvárosi kapcsolatok létrejöttét, a meglévő együttműködések új tartalommal töltötte meg. Kibővítette a magyarországi finn tiszteletbeli konzuli hálózatot, tematizálva, országosan kiterjesztve és aktivizálva a finn-magyar kapcsolatokat. Így dolgozik ma már Pécsen és Szegeden is tiszteletbeli finn konzul.

Nagyköveti megbízatása alatt Jari Pekka Olavi Vilén gyakran tett látogatást a Pécsi Finn Konzulátuson, valamint Szekszárdon, ahol jelentősebb számú finn kolónia él. Szekszárdi látogatásai során több alkalommal is felkereste a PTE, Illyés Gyula Kart, támogatta közös kulturális programok szervezését, a Finn Hét rendezvénysorozat keretében előadást is tartott.



Pályázati kiírás Berde Botond ösztöndíjra

Az Egyetemünk díszdoktora, Berde Botond bázeli professzor által 1997-ben alapított, fiatal kutatók támogatási alapjának **2013. évi ösztöndíjára** pályázatot hirdetünk az alábbi feltételekkel:

- Az ösztöndíj rövid (néhány hetes), továbbképző jellegű, metodikai tanulmányutat tesz lehetővé az alábbi nyugat-európai országok valamelyikében: Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Norvégia, Olaszország, Svájc, Svédország.
- A pályázó a pályázat benyújtásakor még nem töltötte be a 37. életévét.
- Az ösztöndíj elnyerésének feltétele a sikeres, a jövőre nézve ígéretes tudományos munkásság, amelyről beszámolóik már nemzetközi folyóiratokban is megjelentek.
- A pályázó írásban vázolja munkatervét (kísérleti terv, metodika elsajátítása, stb.).
- A sikeres pályázó hazatérte után tevékenységéről írásban számol be.
- Kongresszuson vagy szimpóziumon való részvételre nem lehet pályázni.

Az ösztöndíj összege **5000 svájci frank**, évente egy ösztöndíj adható ki.

Pályázatok benyújthatók a PTE ÁOK Dékáni Hivatalába **2013. április 2-ig**.

A pályázatnak a következőket kell tartalmaznia:

- pályázati kérelem, megjelölve a fogadó intézmény címét és a fogadó fél nevét,
- fogadókészséget igazoló levél,
- a pályázó szakmai életrajza,
- munkaterv,
- nyelvtudás igazolása.

A pályázatokat a Berde Botond professzor úr egyetértésével kijelölt kuratórium bírálja el. A sikeres pályázó tanulmányútját 2013. május 14. után kezdheti meg.

Dr. Schneider Imre s.k.
emeritus professzor
a kuratórium elnöke

Mainzi tanulmányút dolgozók részére

Az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan, idén is lehetőség nyílik a mainzi egyetemen (Johannes Gutenberg Universität) el-töltendő tanulmányútra.

Orvosok, ápolók, ápolónők és gyógytornászok számára kéthetes tanulmányútra van lehetőség 2013 tavaszán ill. őszen.

A mainzi egyetem a kiutazónak szállást, valamint költőpénzt biztosít, az utazási költségeket önmaguknak kell állniuk.

A kérelemben a pályázó neve, a munkahelye, beosztása, szakterülete és nyelvismeret szintje mellett jelölje meg a meglátogatni kívánt klinikát, vagy intézetet. A gyakorlat letöltéséhez szükséges hozzájárulás megszerzéséhez a kiválasztott klinika, illetve intézet vezetőjével egyénileg kell felvenni a kapcsolatot. A klinikák, illetve vezetőinek elérhetősége megtalálható: <http://www-klinik.uni-mainz.de> honlapon.

Ugyancsak szükséges az itthoni munkahely vezetőjének támogató aláírása.

A tanulmányút célja, hogy az intézményeink közötti együttműködést szorosabbra fűzze, minél több tartalommal töltse meg. Ezért lényeges, hogy a kiutazók a fogadó intézménnyel jó kapcsolatot alakítsanak ki, és a meglátogatott kollégákat viszontlátogatásra hívják.

Pályázati határidő: 2013. február 15., 12 óra. A jelentkezők száma korlátozott.

A kérelmeket *dr. Ezer Erzsébet* e-mail címére (ezer13@gmail.com) kérjük eljuttatni, aki bármely szervezettel kapcsolatos kérdés esetén szívesen ad felvilágosítást.

Dr. Ezer Erzsébet
a PTE, ÁOK Nemzetközi Kapcsolatok
Bizottságának német referense

Nyílt Nap 2012

A középiskolás diákokat és szüleik elérését célzó kari beiskolázási kampány egyik fontos állomása volt a 2012. december 12-én megtartott Nyílt Nap.

Dr. Miseta Attila dékán megnyitóját követően a kari Vöröskeresztes Alapszervezet segítségével baleseti szimulációs bemutatót néztek végig a megjelent érdeklődők, majd ezt követően került sor a szakmai előadásokra és a szakbemutatókra.

Karunkra ellátogató 400 középiskolás diák betekintést nyerhetett az orvosi-, fogorvosi-, gyógyszerési-, és biotechnológusi munka rejtelmeibe. A vállalkozó érdeklődők számos tevékenységet ki is próbálhattak az Aulában: dísznőlábat, csirkét varrhattak sebészorvosok irányítása mellett, kipróbálhatták hogyan működik egy valódi ultrahangkészülék, szövettani metszeteket néztek szakember tájékoztatása mellett, készíthettek gyógyító krémeket, teákat gyógyszeresek segítségével, fantomfejen gyakorolhatták a foghúzás helyes technikáit fogorvosok útmutatásai alapján, gyakorolhatták a sebek kötözését, a vöröskeresztes csoport tagjainak segítségével, s fluoreszkáló egereket tanulmányozhattak a biotechnológus hallgatók útmutatásai alapján.

Mindemellett az Aulában felállított információs pultoknál további tájékoztatást kaphattak a kari nyelvtanulási lehetőségekről, a külföldi cseregyakorlatokról, a sportolási lehetőségekről, a karon elérhető szociális és tanulmányi ösztöndíjakról.

A diákok által feltett kérdések elsősorban a felvételi követelmények változásaira, a többletpontok rendszerének átalakítására, a felvételi keretszámok várható módosulására, a Karunkon elérhető ösztöndíjakra és a kollégiumi elhelyezkedés lehetőségeire vonatkoztak. Míg a szülők elsősorban a hallgatói szerződés tartalmáról, a költségtérítés összegéről és a megélhetés költségeiről érdeklődtek.

A Karra ellátogató négyszáz középiskolás diák emellett informatív előadásokat hallgathattak a szakvezetők előadásában a szakok felépítéséről, a felvételi rendszer változásairól. Az eseményen a Kar vezetői mellett a hallgatói szervezetek képviselői, aktivistái is jelen voltak, így az érdeklődők közvetlenül a diákoktól kérhették információkat a hallgatói életéről, a kollégiumokról és élményeiről.

A Nyílt Napon készült fénykép- és videóösszefoglaló a kari honlapon a „Leendő diákoknak” szülő menüpont alatt megtekinthető (www.felvi.aok.pte.hu).

Duga Zsófia
PR referens



Educatio 2013 – Felsőoktatási Szakkiállítás



Idén, január 18-19-én rendezték meg Budapesten, a Hungexpo területén a 13. Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállítást. A kiállításon 41 hazai, 35 külföldi felsőoktatási intézmény mellett jelen voltak nyelvviskolák, szakképző intézmények és a pályaválasztást segítő szakmai tanácsadók.

Karunk, a Pécsi Tudományegyetem egységesen felállított kiállítóterében először mutathatta be szakjait különálló standoknál. Tájékoztató füzetekkel, prospektusokkal, kisebb ajándéktárgyakkal és érdekes feladatokkal – többek között lehetett tüdőszövetet vizsgálni, fluoreszkáló egérkéket nézni, disznólábat varrni, fogmodelleket tanulmányozni – vártuk az érdeklődő középiskolás diákokat és szüleiket. Kis különítményünk 7 hallgatóból és beiskolázási szakemberből állt.

A kiállító pultjainkat két nap alatt közel ezer érdeklődő kereste fel, s az érdeklődők kérdéseiből sem volt hiány. A feltett kérdések elsősorban a felvételi követelmények változásaira, a többletpontok rendszerének átalakítására, a felvételi keretszámok várható módosulására, a Karunkon elérhető ösztöndíjakra és a kollégiumi elhelyezkedés lehetőségeire vonatkoztak.

Az Eduline hivatalos tájékoztatása szerint a két kiállítási nap alatt 13.000 érdeklődő volt jelen.

Az eseményről készült képes összefoglaló és videófelvétel Karunk „Leendő diákoknak” szóló honlapján megtekinthető.

Duga Zsófia
PR referens



Újra Ádvent

És vele, mindjárt az első adventi gyertya gyújtása utáni napon, a hagyományos hallgatói adventi koncert. Minthogy ezeken, a legelső kivételével (akkor erről nem tudtam), részt vettem, így van összehasonlítási alapom a véleménynyilvánításhoz.

Először is, folyamatos színvonalemelkedést érzek nagy örömmel. Három pozitívumot szeretnék kiemelni.

1. Az idei koncert már tudatosan vállalta az advent eredeti keresztény szakrális jelentését (Bach kantáta, venite-adoremus, svéd karácsonyi dal stb.).

2. Az már maga öröndetes tény, hogy az oktatókból és munkatársaikból kórus alakult és méginkább az, hogy ez a kórus vállalta a fellépést a hallgatók koncertjén. Ezzel hangsúlyozták, hogy az okatatók és hallgatók közt nemcsak tanár-diák „hivatalos” kapcsolat létezik, hanem van kulturális-emberi kapcsolat is! Ez pedig nagyon jelentős!

3. A műsorvezető bevezetőjében elmondta, hogy ennek a koncertnek egyik célja az, hogy bemutassa, hogy a hallgatóság, tanulmányain kívül, mi minden iránt érdeklődik, mi mindenhez ért. Valóban tiszteletreméltó az a sokoldalúság, amiről ez a koncert tanúskodott! Szóló hangszeres zene (pl. zongora), kórusmuzsika a legkülönbözőbb zenei irányzatokból, tánckar (ugyancsak különböző műfajú táncokból), versmondás, és persze a modern zenei irányzatok különböző feldolgozásai mind-mind szerepeltek a repertoáron. És mindegyik, a maga nemében, kiváló előadásban.

Hadd jegyezzem itt mellékesen meg azt is, hogy az ifjúság mai „formabontó” tendenciái ellenére, minden szereplő az alkalomnak megfelelő öltözékben adott elő. A versmondók sötét öltönyben, az énekarok és a tánckar elegánsan formált „egyenruhában” szerepelt. Itt óhatatlanul eszembe jutott az igaz latin közmondás: „Forma dat esse rei”, a forma adja a dolgok lényegét, ez esetben annak szépségét, hangulatát.

Nem hallgathatom el két kisebb negatív észrevételemet sem.

1. Az értelmetlen, bántó elektronikus túlhangosítást már tavalyi kritikámban is szóvá tettem. Nem hiszem, hogy éppen ennek hatására, de a decibelek tavaly óta valamit szelidültek! Így a modern hangszerelésű zenekaroknál már helyánvaló is lehet ez a hangerő. Szóló hangszeres zenében, pl. zongoránál, viszont az elektronikus túlerősítés kifejezetten zavaró. Erre volt összehasonlítási lehetőség is a koncert során. Az idősebb zongorista vagy semmi, vagy minimális hangerősítést használt, így játéknak minden hangja élvezhető volt, a dinamikai árnyalatok is jól érezhetőek voltak. Ezzel szemben a záró blokk zongoristája (talán a korszellemnek megfelelően) olyan túlzott erősítést alkalmazott, hogy az egyébként kítűnő technikával játszott darabját, az állandó fém rezonancia okozta folyamatos zúgás csaknem élvezhetetlenné tette. (Az erősítés mértékének is megvan a maga helye!)

2. Szomorúan tapasztaltam, hogy a gazdag műsorban magyar szövegű, vagy magyar zenei indítatású szám alig egy-kettő szere-



pelt, annál több angol szövegű, amerikai jellegű! Jól tudom, hogy a zene nemzetközi, mégis ahogy minden népnek megvan a maga nyelve, úgy megvan a maga zenei nyelve is. Üdítő változatosságot is jelentett volna, ha műsorra vesznek egy-egy Kodály vagy Bartók kórusművet, adventi vagy karácsonyi népi éneket, vagy – Uram bocsá’ – egy-egy magyar tánccsodát. Mindegyikből volna bő választék! Ezzel annak a missziójának is eleget tennie a magyar diákság, hogy az itt tanuló külföldi diáktársaival segítene megismertetni a magyar kultúrát, a magyar zenét.

Összességében ez az adventi koncert hallgatóink sokirányú képességeiről és széleskörű kulturális érdeklődéséről tanúskodik.



Ezért csak elismerés és köszönet illeti meg őket!

Ha már a zenénél tartunk, nem hagyhatjuk szó nélkül a zártabb körű, vezető oktatóknak szóló, tanácstermi hangversenysorozat kegyetlenebbi műsorát sem. Három fiatal zeneiskolai tanár, egy hegedűs és egy csellista hölgy és egy zongorista férfi (neveket szándékosan végig nem említettem) csodálatos kamarazenei élményben részesítette a hangverseny résztvevőit. Anélkül, hogy a programról részletesen

beszelnék, csak annyit mondanék, hogy ez feltette a méltó koronát erre a hangversenysorozatra, melynek folytatását érdeklődéssel várjuk. Köszönet ezért a sorozatért az ötletgazdának, *Miseta Attila* dékán úrnak és a programok szervezőjének, *Szelényi Zoltán* professzor úrnak, valamint az esték kedves háziasszonyának, *Földényi Gabriellának*.

Mess Béla

Pécsi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar, Tehetségért Mozgalom tavaszi, intenzív, érettségi felkészítő tábor középiskolás diákok részére

A tábor időpontja: 2013. március 27-30.

Helyszíne: PTE, ÁOK Elméleti tömb oktatótermei (7624 Pécs, Szigeti út 12.)

A tábort hagyományosan a Kar egy neves professzorának előadásával nyitjuk meg. A tábor folyamán biológia, kémia és fizika órákat tartunk, ezen kívül az egyetem kutatóintézeiteibe is szervezünk látogatásokat.

A tavaszi táborban is nagy hangsúlyt fektetünk a szabadidős programokra! A jelentkezők minden este közösségi programokon vehetnek részt, ahol felsőbb éves hallgatóinkkal is találkozhatnak, beszélgethetnek.

A tábori oktatás költsége:

- étkezéssel együtt **13.000 Forint**
- étkezés nélkül: **11.000 Forint**

A jelentkezés során 20% kedvezményt biztosítunk, azon jelentkezők számára, akik részt vettek korábbi TM táborainkban, illetve azon jelentkezők számára, akik egyidejűleg, csoportosan (5 fő vagy annál több) jelentkeznek.

Ezen összeget az online jelentkezés után, a tábor előtt néhány héttel postázott sárga csekken, vagy a jelentkezést visszaigazoló e-mailben kapott számlaszámra történő utalással kell befizetni.

Igény esetén kollégiumi szállásról is gondoskodunk. A táborozókat egy közeli középiskolai kollégiumban fogjuk tudni elszállásolni a tábor idejére 2800 Ft/éj áron, amit a tábori regisztrációnál kell rendezni. A messzebről érkezők a tábor kezdete előtti napon már beköltözhetnek, ezt az igényt kérjük e-mailben jelezni a tm@aok.pte.hu címen!

A jelentkezéshez az on-line jelentkezési lapot kell kitölteni, vagy a tm@aok.pte.hu e-mailcímen jelezni a részvételi szándékot.

Jelentkezés határideje: 2013. március 21.

Bővebb információ a www.felvi.aok.pte.hu oldalon található, vagy telefonon **Duga Zsófia**, PR referenstől kérhető a 72/536-001/31129-es telefonszámon.

II. pécsi „Betegtanácsadás és gyógyszerészi gondozás a gyakorlatban” Hallgatói Verseny

Pécs, 2012. nov. 22.

Második alkalommal került megrendezésre a pécsi „Betegtanácsadás és gyógyszerészi gondozás a gyakorlatban” hallgatói verseny a PTE, ÁOK Gyógyszerészeti Intézet szervezésében. A verseny célja az ötödéves gyógyszerészhallgatók elméleti tudásának gyakorlati szituációkba való átültetése, ahol az elméleti tudást (hatástan, gyógyszerügyi ismeretek, stb.) megfelelő kommunikációs stratégiával kell közvetíteni. A világ számos pontján évtizedek óta működő példa erősíti az ilyenfajta rendezvények szükségességét, mely már Pécsen is gyakorlattá vált. Nagyon fontosnak érezzük, hogy a gyógyszerészhallgató végzés előtt visszajelzést kapjon szakmai felkészültségéről és kommunikációs készségeiről.

A hallgatók lélekben már szeptemberben elkezdhettek készülni a „megmérettetésre”, hiszen hétről hétre olyan témákkal készültek fel, melyek a vény nélkül kapható gyógyszerek és egyéb termékek expedálásával és gyógyszerészi tanácsadásával kapcsolatos szempontokat ölelték fel. A tanórákon a kiselőadásokat követően az oktatók az adott témához kapcsolódó szituációs játékokkal tették próbára a leendő gyógyszerész kollégákat. A hallgatók gyakorlati gyógyszerértári munkára való felkészülését segíti, hogy egy olyan előre kijelölt szempontrendszer szerint kellett végig „játszani” minden szituációt, melynek célja a hatékony információgyűjtés, információátadás és gyógyszerészi kommunikáció – mindezek a gyógyításban, megelőzésben való aktív szerepvállalás erősítését célozzák.

A verseny napjára a már igen jól felkészített hallgatók két bonyolultabb szituációval találták szembe magukat. . .

2012. november 22-én délután egy óra körül vette kezdetét a verseny a PTE, ÁOK Gyógyszerészeti Intézetének informatikatermében, ahol a szituációs játékokban résztvevő gyógyszerészhallgatókat két amatőr színész, öt zsűritag és a PTE, ÁOK Oktatótechnikai és Szervezési Csoportjának videós stábjára várta. A videofelvétel a szituációk belső használatra való rögzítésén túl lehetővé tette, hogy a szomszédos előadóteremben a hallgatótársak és az érdeklődők az esemé-



nyeket kivetítón követhessék. Az informatikateremben a gyógyszerértári hangulatot polcok, gyógyszeres dobozok és a hallgatóknak szakmai segítséget nyújtó számítógép igyekezett megteremteni.

Az első „képzelt beteg” *Budai Anna* hatodéves orvostanhallgató személyében kelt életre. A nyugdíjhoz közeledő asszony folyamatos sopánkodással és pesszimizmusával tette próbára a gyógyszerészhallgatók türelmét és kommunikációs készségeit. Két doboz Kalmopyrint (acetil-szalicilsav) kért és „még valamit a gyomordaganatára, merthogy a szomszéd Terike is ebben halt meg.” Mikor a gyógyszerész helyesen kommunikált és rákérdezett minden fontos szakmai szempontra (milyen egyéb gyógyszereket szed, mióta, milyen panaszra szedi a Kalmopyrint, a gyomorpanaszt okozó tünetek tisztázása stb.), kiderült, hogy a pár hónapja szedett új koleszterinszint-csökkentőjének mellékhatásaként jelentkező izomfájdalmára kezdett Kalmopyrint szedni – egyre nagyobb dózisban, és ennek hatására kezdődtek a gyomorbántalmak.

Míg a borulató, és látszólag beszélgetőpartnert kereső asszony a hallgatók felének képességeit tette próbára, addig Somogyi László – szintén hatodéves orvostanhallgató – egy tudálékos, okoskodó, egészségügyben jártas idős urat játszott a többi ver-

senyző számára. A szofisztikált idős úr felesége már húsz éve nem praktizáló háziorvos, aki „*Pro familia*” két doboz Coderit N (*codein hydrochloride*) tablettát írt fel férjének. Az öszülő hajjú úr ezen kívül a gyógyszerésztől „volvulus-ra” fájdalomcsillapítót is kért. Amennyiben a gyógyszerész rákérdezett az előző szituációhoz hasonlóan a beteg panaszaira, kiderült, hogy a bélcsavarodás helyett egyszerű székrekedésről van szó. A feladat teljes körű megoldásához természetesen hozzátartozott a panaszok hátterében álló okok felderítése is, miszerint a majd egy hónapja növekvő dózisban szedett kodein mellékhatásaként jelentkezett az obstipáció, valamint az is, hogy valójában a köhögéscsillapításra is a 2 hónapja szedett *captopril* hatóanyagú vérnyomáscsökkentő gyógyszer mellékhatása miatt volt szükség.

A szituációk komplexitását a színészek briliáns játéka, fantasztikus találékonysága tette még élethűbbé. A zsűri elnöke *dr. Télessy István* és a négy zsűritag, *dr. Füzesi Zsuzsanna*, *dr. Aponyi Ildikó*, *dr. Pintér Erika* és *dr. Botz Lajos* egy előzetesen összeállított pontozólapon értékelték a hallgatókat az információgyűjtés részletessége, az információújítás és kommunikációs szempontok alapján, melyekre maximálisan 5-5 pontot lehetett adni. Ezen kívül egy szubjektív, 10 pontos skálán véleményezhették

a zsűritagok a hallgatók teljesítménye által keltett összbenyomást.

A versenyzők, a tavalyi évhez hasonlóan ügyesen vették az akadályt, többségük talpraesetten kezelte a helyzetet, sőt még volt, aki még viccelődni is tudott. A zsűri összesített értékelése alapján első helyezést ért el *Bartha Sámuel Gergely*. *Gergely Anna* második, míg *Bechli Milán* harmadik helyezést kapott. A legnagyobb nyereség mégis a tapasztalat volt, hiszen a verseny egyúttal az oktatóknak is fontos visszajelzést adott arról, hogy „életszerű” szituációkban hogyan teljesítenek a hallgatók. A rendezvény a tavalyi évhez hasonlóan sikeresen zajlott és egy kis vidámságot csempészett a szürke őszi napokba.

A szervezők és PTE, ÁOK Gyógyszerészeti Intézet köszönettel tartoznak a PTE ÁOK Oktatástechnikai és Szervezési Csoportjának, különös tekintettel *Kittkáné Bódi Katalin* csoportvezető asszonynak segítőkészségéért és *Horváth Attilának* a profi operatóri munkáért. Köszönjük egyúttal a zsűri tagjainak lelkes közreműködését, építő jellegű észrevételeit és nem utolsósorban a versenyző hallgatóknak a szorgos felkészülést és helytállást!

A szervezők

Miseta Ildikó és Fittler András

Gyógyszerészhallgatók IV. Országos Találkozója és Gyógyszerészbörze

Február 22-24.

A Gyógyszerészhallgatók Országos Találkozója és Gyógyszerészbörze immár negyedik alkalommal kerül megrendezésre a Hallgatói Önkormányzatok és a HUPSA, azaz a Magyar Gyógyszerészhallgatók Egyesületének együttműködésével. Idén Pécs városa ad otthont a programsorozatnak február 22-24. között.

Az esemény egyik célja a gyógyszerészhallgatók közötti baráti viszony kialakítása kötetlen programokkal, másrészt a február 23-án (szombaton) – a Dr. Romhányi György Aulában – megrendezésre kerülő szakmai program és gyógyszerészbörzén hallgatókat és végzett gyógyszerészeket érintő szakmapolitikai aktualitásokról szóló előadásokat hallgathatnak a résztvevők. A délelőtti folyamán kerekasztal megbeszélésre nyílik lehetőség meghívott előadóinkkal, míg délután interaktív beszélgetésekkel egybekötött előadások közül választhatnak a résztvevők két fő témacsoport közül (farmakovigilancia és toxikológia, illetve gyógyszerészeti kompetenciák, presztízs és egzisztencia). A börze napján – hogy nevéhez híek maradjunk – kiállítókat is várunk a gyógyszerészet minden területéről, így az iparból, nagykereskedelemből, gyógyszerertárakból, kutatóintézetekből, szakmai szervezetekből.

Az izgalmas szakmai program után Szekszárdon a Bodri Pincészet várja a gyógyszerészhallgatókat vacsorára és borkóstolásra.

A rendezvény utolsó napján, február 24-én a HUPSA által szervezett Gyógyszerészhallgatók Országos Tréningjén fiatal gyógyszerészekkel nyílik lehetősége a hallgatóknak találkozni. A szűk csoportos tréningeken való részvételhez a szombati napon megrendezett börzén lehet feliratkozni.

Rendezvényünk főszerzője a Hallgatói Önkormányzat gyógyszerészképviselői tagja és egyben programszervező referense, *Falusi Fruzsina*, negyedéves gyógyszerészhallgató, a börze és szakmai nap programjának összeállításában *Kira Erika* és *Zergényi András*, negyedéves gyógyszerészhallgatók és *Miseta Ildikó* (Gyógyszerészeti Intézet munkatársa) vesznek részt. A PR-tevékenységben és a rendezvényszervezésben *Duga Zsófia* PR referens ad nélkülözhetetlen segítséget.

A rendezvény további és folyamatosan bővülő információi a Gyógyszerésztudományi Szak honlapján, „A Szakról” menüpont alatt elérhetőek.

A szakmai nap rendezvényére szeretettel várjuk Alumni végzett gyógyszerészeinket is!

A szervezők

I. Family vizsgálat-módszertani továbbképzés Brémában

Egyik korábbi számunkban beszámoltunk az I. Family programról, mely 2012 márciusában indult. Az előkészületi munkák után idén márciusban kezdődik a felmérés. Magyarországon a pécsi Gyermekgyógyászati Klinika, dr. Molnár Dénes (Pécs-Mohács régió), valamint a Zala megyei Oktatókórház Gyermekosztálya dr. Gárdos László (Zalaegerszeg-Nagykanizsa régió) vezetésével vesz részt. Felmérésben potenciálisan Magyarországon körülbelül 8000 ember érintett, melyben nemcsak a korábbi IDEFICS (Identification and prevention of Dietary-and lifestyle- induced health Effects in Children and infantS) -programban részt vett gyermekeket, hanem testvéreiket és szüleiket is vizsgálják.

A felmérésnek a protokollját 2013. január 9-11-e között a brémai koordináló központ által szervezett vizsgálat-módszertani továbbképzés keretében mutatták be. A tréning magyar résztvevői: dr. Horváth Petra PhD-hallgató, dr. Kovács Éva tudományos munkatárs és dr. Nagy Péter PhD-hallgató voltak. Dr. Kovács Éva a tréningen nemcsak hallgatóként, hanem oktatóként is részt vett. A továbbképzés témái antropometriai mérések (testmagasság, testösszetétel, körfogat- és bőrredőmérések, vérnyomás, kézszorító erő), laboratóriumi vizsgálatok (vér-, vizelet -és nyálmintavétel), fizikai aktivitás mérése, accelerometria, kérdőívek (papír- és online alapú) és interjúk voltak.

Dr. Nagy Péter

Beszámoló az ISPOR 15. Európai Kongresszusáról

2012. november 3-7. között került megrendezésre az ISPOR (International Society for Pharmacoeconomics and Outcome Research) 15th Annual European Congress Németországban, Berlinben. A rendezvényen az Egyetem részéről prof. Boncz Imre, az ETK Egészségbiztosítási Intézet igazgatója, dr. Endrei Dóra, a Klinikai Központ főigazgató-helyettese, Molics Bálint PhD-hallgató és Zemplényi Antal a Gazdasági Főigazgatóság ügyvivő szakértője vettek részt.

A konferencia három kiemelt témakörrel foglalkozott: az egészségügyi technológiaelemzés konvergenciái és divergenciái Európában, a nemzetközi referencia-árképzés alkalmazása a gyógyszerek ártámogatásában és végül a társadalmi illetve egyéni preferenciák. A rendezvény – 3 500 fő részvételével – az egészségügy gazdasági, finanszírozási és egészségpolitikai kérdéseiről mintegy 60 előadással és 1600 poszter bemutatásával szolgált. A PTE munkatársai 14 poszterrel mutatták be a kutatási eredményeiket. A poszterek absztraktjai megjelentek a Value in Health folyóiratban.

Két poszterünk ISPOR-elismerésben részesült. ISPOR Best Research Presentations Poster Awards-ot kapott *Sebestyén A, Gajdácsi J, Patzai B, Molics B, Varga S, Sándor J, Boncz I*: Seasonal periodicity of secondary hip replacement after femoral neck fractures with reduction internal screw fixation aged over 60. ISPOR Finalist Poster Award-ban részesült: *Boncz I, Donkáné Verebes É, Oberfrank F*: The effect of law for economical use of medications 2006 on the catchment population of community pharmacies between 2007-2010.

A konferencia részeként 2012. november 5-én, hétfőn ülésezett az ISPOR Hungary Chapter, mely a Magyar Egészség-gazdaságtani Társaságot (META) jelenti. Mintegy 30-40 magyar kolléga jelent meg az ülésen (köztük a PTE munkatársai), ami a



Az ISPOR 15. Európai Konferencia résztvevői: Zemplényi Antal (Gazdasági Főigazgatóság), dr. Endrei Dóra (Klinikai Központ), dr. Boncz Imre (Egészségbiztosítási Intézet)

nemzetközi társaság vezetői felé is jelezte, hogy a szakterület erős reprezentációjú Magyarországon.

Az ISPOR közép-kelet európai szervezete (ISPOR CCEE Chapter) 2012. november 6-án kedden tartotta ülését, ahol a régióba tartozó országok szakmai szervezeteinek képviselői vettek részt, köztük Boncz Imre. Az ISPOR – tekintettel a szakterületről érkező tudományos publikációk nagy számára – szakmai folyóiratot indított „Value in Health Regional Issues” néven. A folyóirat szerkesztőbizottságába a kelet-európai térség képviselőiben Prof. Dr. Boncz Imrét választották be. A Dél-Kelet Európa, Közel-Kelet térséget Dan Greenberg (Ben-Gurion University of the Negev, Beer-Sheva, Israel) képviseli.

Prof. Boncz Imre
egyetemi tanár, intézetigazgató

Az Európai Diabetes Alapítvány (European Foundation for the Study of Diabetes) „New Horizons” kutatás-támogatási programja a Közép-Kelet-Európai országok részére 2013-tól új klinikai kutatóképzési ösztöndíjjal bővül.

Az Európai Diabetes Társaság (European Association for the Study of Diabetes, EASD) 1999-ben hozta létre alapítványát (European Foundation for the Study of Diabetes, EFSD) az európai diabetes kutatások támogatására. Az alapítvány megalakulása óta közel 100 millió eurót adományozott különböző diabetes kutatási projektek támogatására.

2009-ben az alapítvány *New Horizons Initiative* névvel egy új pályázati rendszert indított az európai régiók közötti kutatási együttműködés serkentése céljából. A program minden évben kutatási pályázatot ír ki, amelyre kizárólag a közép- és kelet-európai országok kutatói jelentkezhetnek egy nyugat-európai együttműködő partner részvételével. Bármilyen diabetológiai témájú pályázat benyújtható, akár kísérletes/laboratóriumi, akár klinikai vizsgálatról van szó. Egy-egy pályázattal elnyerhető támogatási összeg 100 000 euró, de ennél több is lehet, különösen a klinikai témájú pályázatoknál. A támogatás legalább 80%-át a pályázó közép- és kelet-európai kutató illetve kutatócsoport kapja.

2009 és 2012 között 19 pályázat részesült támogatásban. Az 2012. évi támogatottak között van *Korányi László* és munkatársai is (Balatonfüredi Szívközpont Alapítvány) „Exploring parent-of-origin specific transmission of genetic variants increasing the risk of type 2 diabetes” című pályázatával. Partner: Malmöi Egyetemi Klinika.

Az Alapítvány pályázati felhívásai a Diabetologia folyóiratban és az alapítvány honlapján (www.EuropeanDiabetesFoundation.org) olvashatók.

2013-tól az alapítvány egy új típusú ösztöndíjat hirdetett meg „**EFSD New Horizons Clinical Research Training Fellowship**” címmel.

A kutatási programhoz hasonlóan kizárólag közép- és kelet-európai kutatók pályázhatnak. A sikeres (45 évesnél fiatalabb) pályázók 15 000 euro támogatásra számíthatnak, ami lehetővé teszi, hogy maximálisan 6 hónapot kutatással/képzéssel tölthessenek el egy nyugat-európai diabetes központban.

A pályázat benyújtásának határideje: 2013. március 1.

További részletek az Alapítvány honlapján (www.EuropeanDiabetesFoundation.org) található.

Dr. Soltész Gyula, PTE Gyermekklinika

Az EASD/EFSD New Horizons programjának vezetője



Kérjük, támogassa hívásával a Pécssett kezelt rákbeteg gyermekek rehabilitációját.

Hívja a 13600-as Adhat vonalat, üsse be a 65-ös kódot, így 250 Ft-tal támogatja a Tölösi Péter Alapítványt a leukémiás és tumoros megbetegedésű gyermekek gyógyításáért.



Az adománygyűjtés célja: Az onkológiai osztályról kikerült gyermekek és fiatalok még nem tekinthetők gyógyultnak. Rákos megbetegedés esetén 5 év telik el a teljes gyógyulásig. A fiatalok egy része a fenntartó kezelése alatt még nem mehet közösségbe, elszigetelten kénytelen élni.

A kórházból kikerülve elveszítik a biztonságot nyújtó szakemberek körét (orvos, ápoló, gyógytornász, szociális munkás, pszichológus, pedagógus). Továbbra is egészségügyi problémákkal küzdenek a betegség és a kezelések mellékhatásaként. Tanulási, pályaválasztási, munkába állási problémáik vannak. A családok jelentős része szociálisan és financiálisan is perifériára kerül.

A HÍD IRODA modell program segíteni kívánja a kórházból kikerültek társadalmi reintegrációját: a krízishelyzetben lévők komplex támogatását, hogy életük folyamán a társadalomnak ne eltartottjai, hanem aktív, produktív tagjai legyenek. A HÍD IRODA az alapítvány pécsi rehabilitációs központjában, az onkológiai utógondozással egy helyen kerülne kialakításra.

Az Adhat vonal 2013. január 1-jétől 2013. december 31-ig hívható.

Számunk: 13600-65-ös kód

Egyszeri hívással 250 Ft támogatást kap alapítványunk.

www.tolosialapitvany.hu

Zemplén Géza-Díj

2012. december 19-én **dr. Agócs Attila**, az Általános Orvostudományi Kar Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézetének egyetemi docense **Zemplén Géza-díjat** vehetett át az MTA Kémiai Tudományok Osztálya és az MTA Szerves és Biomolekuláris Kémiai Bizottságának ünnepélyes ülésén, Budapesten. A Zemplén Géza-díjat 1983-ban alapították a kimagasló hazai szerves kémiai kutatások elismerésére, melynek két fokozata van: fődíj, valamint díj, melynél a korhatár a 40. életév. A díjat a Szerves és Biomolekuláris Bizottság javaslata alapján az MTA Kémiai Tudományok Osztálya ítéli oda. A díjak átadására évente egy alkalommal kerül sor.

Agócs Attila 1972-ben született Hevesen. 1996-ban szerzett okleveles vegyész, angol-magyar szakfordító és német-magyar szakfordító diplomát a Debreceni Egyetem Természettudományi Karán. Az egyetem elvégzése után 2001-ig PhD-hallgatóként, illetve tudományos segédmunkatársként dolgozott a Debreceni Egyetem, MTA Antibiotikumkémiai Kutatócsoportjában. 2001-ben védte meg PhD-dolgozatát. Ezt követően két évet az Universitát Paderborn Szerves Kémia Tanszékén töltött tudományos munkatársként, majd két évet posztdoktori ösztöndíjasként Madridban a CSIC Szerves Kémiai Intézetében. 2005-től a Pécsi Tudományegyetem Biokémiai és Orvosi kémiai Intézetének munkatársa egyetemi tanársegéd, egyetemi adjunktus (2006-2011) majd egyetemi docens (2011-) beosztásban. 2011-ben habilitált a PTE Természettudományi Karán kémiából.

Agócs Attila eddigi pályafutása során végig a természetes anyagok kémiájával foglalkozott. Diploma- és doktori munkájában a bővebb értelemben vett szénhidrátszármazékok átalakításaival, elsősorban cikloaddíciós reakcióinak vizsgálatával foglalkozott. A szintézisek célja különböző szerkezetű enzimgátló (elsősorban glikozidáz-gátló) anyagok előállítása volt. Posztdoktori munkájának során egyrészt egy diszacharid részt is tartalmazó angliciklin antibiotikum totálszintézisét oldotta meg, másrészt regioszelektív glikozilezési reakciók kidolgozásában vett részt védtelen cukorszármazékok felhasználásával. A kifejlesztett

glikozilezési stratégiával lineáris és elágazó oligomannozidokat állított elő.

2005-től a karotinoidkémiai munkacsoport tagjaként új területtel foglalkozik, mely magába foglalja új típusú karotinoidok izolálását és szerkezetvizsgálatát, valamint karotinoidszármazékok előállítását. Több, új típusú karotinoid-konjugátum szintézisét valósította meg a lehetséges élettani és farmakológiai hatások változásának vizsgálata céljából: ilyenek az előállított karotinoid dimerek és dendrimerek, valamint a vízoldható karotinoidszármazékok, mint például a karotinoid-glikozidok, és a különböző karotinoid-polietilén-glikol konjugátumok.

Agócs Attila több kutatási pályázatban (OTKA, NKFP) szerepelt résztvevőként, 2009-2012 között OTKA PD pályázat témavezetője. Ugyancsak 2009-től 2012-ig Bolyai János Kutatói Ösztöndíjas.

Tudományos eredményei eddig 30 folyóirat- és 8 proceeding közleményben jelentek meg, melyekre 120 független hivatkozást kapott (összesített IF: 69). Számos hazai és nemzetközi konferencián vett részt (30 előadás és poszterbemutató). Vendégszerkesztője volt a *Journal of Food Composition and Analysis* 24. évfolyam 6. kötetének (2011).

Közéleti tevékenységéből kiemelendő, hogy az MTA Pécsi Akadémiai Bizottság Kémiai Tudományok Szakosztályának titkára 2008 óta, és e minőségében számos tudományos rendezvény szervezője. 2011-ben a PAB Tudományos Díját nyerte el.

Agócs Attila oktatási tevékenysége is kiemelkedő. Az Orvosi Kémia és Biokémia tárgyat oktatja magyar, angol, és német nyelven (előadások, szemináriumok, gyakorlatok). Társzerzője az Orvosi Kémiai Gyakorlatok jegyzetnek (PTE, ÁOK 2011), melynek angol és német fordítója. Egy elektív és egy fakultatív tárgy tantárgyfelelőse, egy PhD-hallgató témavezetője.

Agócs Attila díja egy hónapon belül a második rangos aka-

démiai elismerés, amelyet a 90 éves múlttal rendelkező karotinoidkémiai csoport fiatal kutatói kaptak.

Deli József
egyetemi tanár



Meghívó

Gyógyszerésztudományok Fóruma

2012/2013. tanév tavaszi félévének programja

Tisztelt Kollégák!

A PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak és az MTA Pécsi Akadémiai Bizottság Orvosi Tudományok Szakbizottság Gyógyszerészeti Munkabizottsága a 2012/13-as tanév tavaszi szemeszterében is megrendezi a Gyógyszerésztudományok Fóruma rendezvényét.

A Fórum helyszíne: PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak épülete, Pécs, Rókus u. 2.

II. emelet, 8-as számú előadóterem.

A Fórum minden alkalommal 17 órakor kezdődik.

Program

2013. február 14.

Kálai Tamás, Bognár Balázs, P. Sár Cecília, H. Hankovszky Olga, Hideg Kálmán (PTE ÁOK Szerves és Gyógyszerkémiai Intézet): Stabilis nitroxid szabad gyökök szintézise és alkalmazása (45 perc). Előadó: *dr. Kálai Tamás*

Dr. Vida Róbert (PTE ÁOK Gyógyszerészeti Intézet és Klinikai Központi Gyógyszertár): A gyógyszerhiányokról – hazai és nemzetközi áttekintés (45 perc)

2013. február 21.

Dr. Klebovich Imre (SE Gyógyszerészeti Intézet): Farmakokinetika és metabolizmus-kutatás a preklinikai és klinikai vizsgálatokban (45 perc)

Dr. Mátyus Péter (SE Szerves Vegytani Intézet): Neuroprotekcio: Gyógyszerkémiai szempontok (45 perc)

2013. február 28.

Dr. Fülöp Ferenc (SZTE Gyógyszerkémiai Intézet): Ciklusos β -aminosavak: végtelen lehetőségek tára (45 perc)

Dr. Falkay György (SZTE Gyógyszerhatástani és Biofarmáciai Intézet): Gyógyszeres terápia terességben (45 perc)

2013. március 7.

Dr. Kovács L. Gábor (PTE ÁOK Laboratóriumi Medicina Intézet): A klinikai laboratóriumi vizsgálatok értéke (45 perc)

Dr. Sente Lajos (Cyclolab Kft, Budapest): Ciklodextrin alapú gyógyszerek és terápiás eljárások (45 perc)

2013. március 14.

Dr. Rudolf Bauer (University of Graz, Institute of Pharmacognosy). A címet az előadó később adja meg.

Prof. Dr. Franz Bucar (University of Graz, Institute of Pharmacognosy): Plants as source of new antimycobacterials (45 perc)

2013. március 21.

Dr. Blázovics Anna (SE Farmakognóziái Intézet): Természetes hatóanyagok a célzott rákterápiában (45 perc)

Dr. Huber Imre (PTE ÁOK Gyógyszerészi Kémiai Intézet): Sztereoizomer 1,3-aminoalkoholok vizsgálata farmakológiai célkitűzésekkel (45 perc)

2013. április 4.

Dr. Vasas Gábor (DE Növénytani Tanszék, Farmakognóziái részleg): Algák, algametabolitok a gyógyászatban (60 perc)

A tudományos ülésekre minden érdeklődőt tisztelettel és szeretettel várunk! (A program változtatásának jogát fenntartjuk!)

Dr. Molnár Péter, elnök

Dr. Horváth György, **dr. Pál Szilárd** titkárok



Gyermekreumatológiai és Gyermekimmunológiai munkacsoport ülése Pécssett

2012. november végén *dr. Mosdósi Bernadett* és *dr. Nyúl Zoltán* (PTE KK Gyermekklinika) szervezésében került megrendezésre a Gyermekreumatológiai és Gyermekimmunológiai munkacsoportok összevont ülése. A háromnapos rendezvényen 62 résztvevő regisztrált, a felkért neves előadók mellett az érintett szakterületek országos centrumai előadással képviseltették magukat. A rendezvénynek a Palatinus Hotel adott otthont, a tartalmas szakmai program Pécs és környékének gazdag adottságai jóvoltából színes társasági programmal egészült ki. A kongresszust *dr. Molnár Dénes*, a PTE KK Gyermekklinika igazgatója és a Magyar Gyermekorvos Társaság elnöke nyitotta meg.

Felkérésünket elfogadva, *dr. Czirják László*, *dr. Mester Ádám* és *dr. Berki Tímea* munkacsoportja tisztelte meg előadásával kongresszusunkat. Czirják professzor előadásában a szisztémás autoimmun kórképek új diagnosztikus kritériumairól, a korai kórisme felállításának jelentőségéről és új terápiás lehetőségekről hallhattunk. Fontos tanulságként fogalmazódott meg, hogy az adolescens kort elérő autoimmun betegségben szenvedő páciensek ellátása a gyermek- és felnőtt immunológusok szoros együttműködését igényli, ahol a kezelés vezetésében nem elsősorban az életkor, hanem a betegség specifikussága a meghatározó. Mester Ádám professzor gazdagon illusztrált előadása a juvenilis idiopathiás arthritis képalkotó diagnosztikájába adott igen hasznos betekintést. Az autoimmun betegségekben széles körben alkalmazott glucocorticoidok több támadásponton kifejtett hatásmechanizmusáról egyre bővülnek ismereteink, erről és az ezzel kapcsolatos kutatási eredményekről hallhattunk *dr. Boldizsár Ferenc* előadásában.

A tudományos programot igyekeztünk tematikus szekciókba szervezni, melyek az autoimmun vasculitisek, juvenilis idiopathiás arthritisek, az autoimmun és immunhiányos betegségek határterületének tekinthető autoinflammatorikus betegségek, valamint ezek kezelésében egyre szélesebb körben alkalmazott biológiai terápia köré szerveződtek. A veleszületett immunhiányos állapotokkal foglalkozó szekciókban *dr. Maródi László* a STAT protein mutációk oki szerepéről beszélt, *dr. Prohászka Zoltán* esetismertetései kapcsán az invazív *Streptococcus* fertőzéshez kapcsolódó haemolyticus uraemiás syndroma patogeneziséről hallhattunk. *Dr. Kriván Gergely* előadásaiban a NON-SCID immundefectusokban alkalmazott őssejtátültetéssel és a subcután immunglobulinkezeléssel kapcsolatos eredményekről számolt be. Fentiekén kívül a magyarországi gyermekimmunológiai és reumatológiai centrumok közül a SOTE II. sz. Gyermekklinika (*dr. Dérfalvi Beáta* és *Constantin Tamás*), az ORFI (*dr. Orbán Ilonka*, *Sevcic Krisztina*), a nyíregyházi Jósa Aladár Kórház (*dr. Csürke Ildikó*) az ülés sikeréhez nagyban hozzájáruló aktív részvétele emelendő ki. Klinikánkról *dr. Nyikuly Kinga* (Gyermeknephrológiai Osztály) „A bőrtől a veséig...”, *dr. Mosdósi Bernadett* „Raynaud jelenség, fiatalkori scleroderma” valamint *Nyúl Zoltán* „Tárolási betegségek – izületi manifesztációk” címmel tartott előadást. A kongresszuson hagyományteremtő szándékkal külön szekcióban



kapott helyet a fizioterápiás kezelés.

A visszajelzések alapján a kongresszus sikerrel, a jövőre nézve számos tanulsággal és ösztönzőleg zárult.

Dr. Nyúl Zoltán

Zaragoza-i vendégkutató látogatása a pécsi Gyermekgyógyászati Klinikán

Augusto César Ferreira de Moraes, a Sao Paulo-i egyetem kutatója, aki jelenleg a Zaragozai egyetemen vendégkutató, 3 napos látogatást tett a pécsi Gyermekgyógyászati Klinikán. Augusto elhatározása, hogy megismerje az egészségfejlesztéssel foglalkozó multicentrikus tanulmányokat. Különös figyelmet szentel a 2010-ben lezárult HELENA (Healthy Lifestyle in Europe by Nutrition in Adolescence) tanulmánynak. A tanulmányban 11 ország vett részt: Athén (Görögország); Dortmund (Németország); Gent (Belgium); Heraklion (Görögország); Lille (Franciaország);

Pécs (Magyarország); Róma (Olaszország); Stockholm (Svédország); Bécs (Ausztria); Zaragoza (Spanyolország); Birmingham (Egyesült Királyság). Augusto, annak érdekében, hogy minél többet megtudjon a HELENA tanulmányról, meglátogatta a felsorolt városokat. Pécsen 2013. január 7-10-ig volt a HELENA program pécsi projektvezetőjének, dr. Molnár Dénes professzornak a vendége. Ez idő alatt a brazil kutató találkozhatott a Pécsi Tudományegyetem számos elismert kutatójával: dr. Szilárd Istvánna, a Migrációs Medicina Intézet professzorával, dr. Ember Istvánna, a

Népegészségügyi Intézet professzorával, dr. Székegy Miklóssal, a Kórélettani Intézet emeritus professzorával, dr. Wittmann Istvánna, a II. számú Belgyógyászati Klinika vezetőjével, dr. Kovács L. Gáborral, a Tudományos- és innovációs ügyekért felelős rektorhelyettesével, akinek vezetésével látogatást tett a Szentágotthai János Kutatóközpontban. 2013. január 9-én a Gyermekklinika Tánácstermében Augusto előadást tartott az eddigi HELENA tanulmánnyal kapcsolatos vizsgálatairól „Associated factors with blood pressure levels in adolescents” címen.

Felső Regina

27. Európai Citoszkeletális Fórum

2012. november 3-7. között Pécsen került megrendezésre a *European Molecular Biology Organization* (EMBO) és a *Federation of the Societies of Biochemistry and Molecular Biology* (FEBS) közös szervezésében a 27. Európai Citoszkeletális Fórum, amelynek házigazdája és helyi szervezője Nyitrai Miklós professzor és a PTE-ÁOK Biofizikai Intézete volt. Az előadásokból sok újszerű biofizikai alkalmazást (mikroszkópos módszerek élő sejtes kutatásokban, mikro-és nanotechnológia, egyedül molekulavizsgáló technikák) ismerhettünk meg, melyek a membrán-citoszkeleton, a citoszkeletális rendszer és a nukleoszkeleton, a sejt migráció, valamint a motorfehérjék vizsgálatát nagymértékben megkönnyíthetik. A konferencia nemcsak a kutatási tapasztalatok cseréjéről szólt, nagy hangsúlyt fektettek a PhD-hallgatók fejlődésének előmozdítására is. Ezt mutatja a poszterszekció alatt szervezett „vitafórum”, ahol a fiatalok – naponta más – tapasztaltabb kollégákkal vitathatták meg kérdéseiket/elképzeléseiket, valamint a fiatal kutatók által tartott előadások nagy száma. Intézetünkben dr. Bugyi Beáta egyetemi adjunktus ismertette eredményeit „Tropomyosins in actin-based motility” címmel, továbbá két PhD-hallgató is lehetőséget kapott munkájának bemutatására: Tóth Mónika Ágnes: „SALS, a WH2-protein in sarcomeric actin assembly” és Kollár Veronika: „The effect of mouse twinfilin-1 on the structure and dynamics of actin” címmel tartott előadást. A zsűri 41 poszterrésztvevőből díjazta a legjobbakat, köztük – a Biofizikai Intézetből – Vig Andrea és Huber Tamás „Tropomyosins regulate actin assembly factors in an isoform dependent manner” című poszterét, ők jutalmként egy fényképezőgépet vehettek át, az Olympus cég felajánlásából. PhD-hallgatóként számomra nagy élmény volt olyan kutatókkal találkozni, akik a sejtrendszer kutatása során kiemelkedő eredményeket értek el és példaképként tekinthetünk rájuk, közülük csak néhány nevet szeretnék említeni a teljesség igénye nélkül: James A. Spudich, Laura M. Machesky, Anne Houdusse, Bob Robinson, Peter Gunning, Dietmar Manstein and Laurent Blanchoin.

Futó Kinga

1. Kollár Veronika előadása a twinfilin és aktin kapcsolatáról
2. Bugyi Beáta válaszol a feltett kérdésekre
3. Tóth Mónika előadása a SALS fehérjéről



Vig Andrea és Huber Tamás veszi át a poszterverseny 2. helyezését járó díjat prof. D. J. Mansteintől

Pécsi Kórházi Gyógyszerészi Ifjúsági Klubhétvége

2012. december 1-2.

E lőször köszönthettük Pécsen a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Kórházi Gyógyszerészi Szervezet (MGYT-KGYSZ) Ifjúsági Állandó Bizottságának (IÁB) tagjait egy, a korábbiakban is rendszeresen megrendezésre kerülő klubdelutánokhoz hasonló klubhétvégén. A több mint húsz lelkes fiatal kórházi tag a már sokadik szombati munkanap ellenére is fáradtságot nem ismerve utazott Pécsre, illetve vett részt a szakmai és társasági programokon. A résztvevők megismerhették a PTE ÁOK Gyógyszerészeti Intézetet és Klinikai Központi Gyógyszertárat, az ott folyó gyógyszerészi és kutatómunka eredményeit és találkozhattak itt dolgozó kollégáikkal. A szakmai konzultáción és az egymás munkája iránti érdeklődésen túl, közös borkóstolóval és vacsorával igyekezett a pécsi szervezőcsapat tartalmas és vidám hangulatot teremteni.

Már sötét volt, mikor szombaton fél ötkor találkoztunk a Gyógyszerészeti Intézet könyvtárában. Az Intézet és a Gyógyszertár rövid bemutatása után *dr. Schirm Szilvia* szakgyógyszerész kolléga vezetésével beszélgettünk a táplálásterápia fontosságáról és a kórházi gyógyszerek ebben betöltött szerepéről. Megállapítottuk, hogy ismét egy olyan területre „tvedtünk”, mely méltánytalanul elhanyagolt és kórházi, klinikai gyógyszerek aktív közreműködését igényelné sok hazai intézményben.

A szakmai tapasztalatsere után átsétáltunk (autóztunk) a pécsi Székesegyház mellett található Püspöki Pincészetbe, ahol az est zárásaként egy jó hangulatú borkóstolón vettünk részt. A házigazda borász bemutatta a régió különleges borait, például a cirfandlit és a csomorikát, illetve mindemellett a borkészítés, valamint borkóstolás szakmai rejtelseibe is beavatta az érdeklődőket. A vacsora elköltése és finom borok kóstolása után a társaság kitartó magja átsétált a város főterén megrendezett adventi vásár kellemesen forró italainak megismerése céljából.

Vasárnap délelőtt találkoztunk ismét – hosszabb vagy rövidebb alvást követően – hogy kezdetét vegye a szakmai klubdelőtt, mely az igen gazdag program miatt végül már-már klubdelutánba nyúlt át. A szakmai előadások sorozatát, a PTE ÁOK Dékáni Tanácstermében *dr. Botz Lajos* intézetvezető főgyógyszerész nyitotta meg néhány gondolatébresztő és aktuális kórházi-klinikai gyógyszerészetet érintő kérdéskör megbeszélésével, majd *Süle András* főgyógyszerész köszöntötte az összegyűlteket a KGYSZ IÁB alapítói nevében. „Hazai” előadóként elsőként *Lankó Erzsébet* kórházi szakgyógyszerész ismertetett egy szakmailag kihívást jelentő haematológiai esetet a gyakorló gyógyszerész szemével. Ezt követően *Ferdinándy Csilla* rövid esetszemléte és annak megbeszélése kapcsán újból előtérbe került a gyógyszerek szerepe a terápia egy fontos területén, a klinikai táplálásban mind szakmai mind finánciális szempontból, illetve hogy mennyire meghatározó szerephez jut(hat) egy gyógyszerész a multidisz-



Borkóstoló



Süle András előadását tartja



Workshop

ciplináris gyógyításban. *Végh Anna* pécsi PhD-hallgató kolléga a gyógyszerek és „kiegészítő termékek” között fellépő kölcsönhatások jelentősége, bizonyítékai, felismerésük akadályai és a pécsi klinikai betegek körében végzett felmérés tanúságairól számolt be. Igen gyakorlatias előadásában egyben felhívta a kollégák figyelmét arra, hogy ha gyógyszer-kiegészítő termékek kölcsönhatásával találkoznak, vagy az utóbbiak mellékhatását ismerik meg, akkor szíveskedjenek megosztani szerzett ismereteiket kutatócsapatával,

emailben (anna.vegh@ok.pte.hu). *Fittler András* és *Takács Gábor* a lúgosítás témáját elemezte evidence based szemlélettel. Előadásuk első felében a lúgosítás eredetét, hazai elterjedését és a szervezet sav-bázis szabályozásának alapvető mechanizmusait ismertették, míg az előadás második felének témája a lúgosítás hatékonyságának bizonyítékokon alapuló értékelése volt. A klinikai vizsgálatok szisztematikus áttekintése alapján megállapításra került, hogy az adatok ellentmondásosak, nincsenek bizonyítékok a lúgosítás hasznosságával kapcsolatban. Mindössze két betegségben, a csontritkulás és a veseelégtelenség esetében rendelkezünk értékelhető evidence based adatokkal. Ezzel szemben érdekes módon azokban a kórállapotokban, amelyekre a lúgosítás lelkes követői ezen alternatív gyógymódot ajánlják, semmilyen klinikai vizsgálaton alapuló evidencia nem áll rendelkezésre.

Az előadások elhangzása után 3 csoportot alakítottunk, és workshop jelleggel, evidence based medicine szemlélettel kellett megoldanunk étrend-kiegészítővel kapcsolatos feladatokat. Természetesen mindhárom csapat a helyes gyógyszerészeti szem-

lélettel boncolgatta a felvetődött témákat (pl. a daganatos betegek számára interneten terjesztett „B17 vitamin” vagy más néven amygdalin alkalmazhatatlanságát és veszélyeit), és még sokáig ott ültünk volna a teremben, de közben elszaladt az idő. Az étrend-kiegészítővel kapcsolatos számos kérdés- és problémakör záró gondolatát a pécsi Gyógyszerészeti Intézet és Klinikai Központi Gyógyszertár egyik kiváló ügyvédje, *Hilbert Helga* fogalmazta meg a hazai helyzet jogi aspektusainak bemutatásával.

Nagy örömünkre szolgált, hogy ilyen sok kollégát láthattunk vendégül, és lelkesítően hatott ránk a szakmai eszmecsere és a számtalan kedves visszajelzés, köztük a következő vélemény is: „*az a szép az ilyen összejövetelekben, hogy ha nem is oldjuk meg azonnal a világ összes problémáját, de legalább mindenkiben elindul valami...*”. Várjuk a következő klubdélután, és reméljük, mostantól minden évben lehetőségünk nyílik vendégül látni a kórházi kollégákat Pécsset!

A szervezők: Fittler András, Takács Gábor, Végh Anna, Miseta Ildikó és Vida Róbert György

„Rádiófrekvenciás fül-orr-gégészeti beavatkozások” szakmai kurzus, Pécs, 2012. december 7-8.

A rádiófrekvenciás beavatkozások napjainkban a fül-orr-gégészeten is egyre szélesebb körben terjednek. 2012. december 7-8. között került megrendezésre a PTE-KK Fül, Orr-, Gégészeti- és Fej-nyaksebészeti Klinika szervezésében a „Rádiófrekvenciás fül-orr-gégészeti beavatkozások” című továbbképző tanfolyam a Hotel Makár konferenciatermében. A rendezvény egyben a Magyar Fül-, Orr-, Gégész és Fej-, Nyaksebész Orvosok Egyesülete főorvos továbbképző rendezvénye is volt, több mint 50 regisztrált kolléga részvételével. A kurzus célja, hogy a fül-orr-gégész szakemberek gyakorlati készségét bővítsse, ezáltal a megfelelő technika választásával korszerű módon tudják alkalmazni a rádiófrekvenciát gyógyító tevékenységük során. A tanfolyam főszerzője *dr. Gerlinger Imre* volt. *Dr. Klaus Vogt* (Rendsburg) asszisztense, *Melanie Bartsch* kíséretében osztotta meg elméleti és gyakorlati tapasztalatait a kurzus résztvevőivel. A kurzus során nemcsak színvonalas előadásokra, hanem több cég (Ellmann, Rhinolab, PremiumMedSwiss, Kind Kft.) szponzorálásával kadáver disszekciós bemutatókra is sor került friss fagyasztott disznófejekre. Vendégelőadóként *dr. Hirschberg Andor* (Szent János Kórház, Budapest), *dr. Katona Gábor* (Heim Pál Gyermekkórház, Budapest), *dr. Benedek Pálma* (Heim Pál Gyermekkórház Budapest), *dr. Buda Bernadett* (Szent Margit Kórház, Budapest), valamint klinikánkról *dr. Móricz Péter* és *dr. Somogyvári Krisztina* tartottak előadást. A kurzus elméleti részét követően a szponzoráló cégek tartottak bemutatózó előadásokat. Készülékeiket disznóvesén, fülön, nyelven is kipróbálhatták a résztvevők.

2012. december 7-én este az immár hagyományossá váló Munkácsy Utcai Esték keretein belül *dr. Domány Sándor* Bala-



Dr. Klaus Vogt professzor és asszisztense, Melanie Bartsch

tonbogláron élő festőművész, egykori siófoki fül-orr-gégész kolléga „Emlékek a szakmáról, festői ars poetica” címmel tartott előadást, majd *Vogt* professzor elevenítette fel korábbi magyarországi emlékeit. Ezt követően baráti beszélgetéssel egybekötött vacsorát fogyasztottak el a kurzus résztvevői a Hotel Makár éttermében, közben a zenei aláfestést klinikánk gyakornokának, *dr. Révész Péternek* a zenekara, a Loadstone szolgáltatta. A kurzus második napján *Vogt* professzor videodemónstrációval szemléltette a különböző rádiófrekvenciás eljárásokat, majd



A Loadstone együttes, közepén dr. Révész Péter

zárásul a legkorszerűbb rhinomanometriás technikával ismertette meg a résztvevőket.

Dr. Somogyvári Krisztina

Tisztelt Olvasók!

Utazzunk a gondolat szárnyán majd két évszázadot vissza, *Nagy Gáspár* 2007 januári, szomorú halálától, *Petőfi Sándor* 1823 januári, örömteli születéséig. A két tehetség – akiket csak látszólag választ el az idő – költeményeivel kívánok Önöknek minden jót, „ez új esztendőben...”

Kiss Tamás
könyvtáros

Nagy Gáspár

Jegyezvén szalmaszállal

– ... mindig és mindig:
bűnökben édesült, iramult napok
habjaiban fuldokló emberek,
egy szalmaszállal, tudjátok-e?
talán a menthetetlent mentitek.

– ... kívül és belül:
poklosan örvényült, háborult világ,
de a remény sohasem meghaló,
ha minden utolsó szalmaszál
ABBÓLA JÁSZOLBÓL VALÓ!

Forrás: Internet

Ott fenn

Szabad vagyok már
m i n d e n e k t ő l
barátaimtól
ellenségeimtől
akik ha veszem
is akarják
a beborult égre
nevem írják
s eljövök onnan
esőnek hónap
vígasztalanokat
vígasztalónak
az ég szürke lapján
ott fenn – tűnődöm
menyei betűkön.



Petőfi Sándor

A helység kalapácsa

Hősköltemény négy énekben (Részlet)

Második ének

Regényes domb tetejében
A helység nyugati részén,
Honnan faluszerte
Legjobban látni sarat, port,
Már mint az idő járása vagy; –
Mint mondom: a helység
Nyugati részén,
Környékezve csalántól
S a növények több ily ritka nemétől,
Áll a díszes kocsmá, amelyet
Sajátjának nevez
Isten kegyiből
És egykori férjének szorgalmából
A szemérmes Erzsók asszony...
Mint őt nevezék.

Lantom, kegyes égnek ajándoka! zengd el:
Honnan ez elnevezés.

Erzsók asszonyom ékes,
Holdkerek arculatán, – hol még csak
Ötvenöt év lakozik, –
Örökös hajnalnak

Pirja dereng.
S innen ez elnevezés.
Vannak ugyan, kik
Állítani merészek,
Hogy Erzsók asszonyom arcát
Nem a szende szemérem,
Hanem a borital festette hasonlónak
A hajnali pirhoz.
De ezek csak pletyka beszédek;
Mert Erzsók asszony nem is issza a bort...
Csak úgy önti magába.
Ilyen a rágalom aztán!
Oh, ez előtt nincs
Szentség a föld hátán,
A legszűzebb ártatlanságnak
Tiszta vizét is
Bémocskolja iszappal,
A hóra sarat hány,
És... de hová ragadál?
Oh felhevülésnek
Gyors talyigája!

Vissza tehát
A szemérmes Erzsók
Ötvenöt éves bájaihoz.

Bájos vala ő!
Mint a pipacsból
Font koszorú,
Vagy mint a bakter dárdájába ütődött
Éjjeli holdsúgár,
És ennek okáért

Látogató őt
Az egész falu népe
Oly szorgalmasan;
Elannyira, hogy
Be se' nézett más kocsmába...
Az igaz, más kocsmá nem is volt
A faluban.

Ide járt hát
A falu népe, kivált
Vasárnapi délnak utána,
És nagy mértékben vígadozott,
S a vígadozásnak
Végéről szó sem volt,
Míg a kisbírói tekintély
Tudtokra nem adta
Szívreható mogyorófa-beszéddel,
Hogy már hazamenni tanácsos.

Ma is így megy
A szemérmes Erzsóknál.
Az isteni tisztelet elmúlt,
A csapszék népesedik,
Valamint a mezőség,
Hol a tehenek csordája legel,
Megnépesedik
Kétszárnyú seregélyekkel
A nyári napoknak
Forró idejében.

Jelen volt
Közepette a vendégek seregének

A helybeli lágyszivű kántor,
Torkának szárazságával
S szerelemvágyas kebelének
Tengerkínjaival.
Őt ugyanis
A szemérmes Erzsókért
Örömlő lángok emészték,
Mint a vér rozsdája emészt
Ólmos fűtyköseinket, amikkel
Tisztújítási csatákban
Egymást simogatjuk.
Ki vetemednék
Bámúltra tehát,
Hogy ő egyikével
Feje ablakinak
Le-lenéz a folyó bor
Billikomába:
A másikkal azonban
Andalgva mereng
A szemérmes Erzsók
Kellemes arcán.

Nem maradt el
A béke barátja
Bagarja uram sem,
A csizmacsinálás
Érdemkoszorúzza művésze.
Méltóságos termetű férfi.
Majd akkora volt ő,
Mint a bajusz orrának alatta.
Oldala mellett
A bort szörpölte Harangláb,
A fondor lelkületű egyházi,
Ki, mikoronta Bagarja uram
E kérdést terjesztette elébe:
„Hát Fejenagy koma hol lehet?”
Így hallatta a választ:
„Ott van, ahol van,
Hanem itten nincs... s ma alig lesz.”
S miután ezeket mélytitku ajakkal
Elmondotta: kiprézmé
Szája vidékét
Sátáni mosollyal.
Bagarja uram pedig üle,
S olyformán néze szemével,
Mint nézni szokott a halandó,
Ha nem érti a dolgot.

S vala még több érdemtelen egyén
A vendégek koszorújában.

Megnyílt aközben az ajtó,
S lett széles az ő nyílása,
Mint szája a helybeli kántornak,
Mikor éneket énekel
A sokspú orgona mellett.
S ki volt, ki az ajtót
Kinyitotta imígyen?
Ha a hagyomány állításának
Hinni szabad:
Nem más, mint a vitéz Csepü Palkó,

A tiszteletes két pej csikájának
Jókedvű abrakolója.
Jöttek nyomban utána
A hangászkarnak tagjai hárman:
A kancsal hegedűs,
A félszemű cimbalmos
S a bőgő sánta huzója –
Mind ivadéki
A hósi seregnek,
Mely hajdan Nagy-Idánál
A harci dicsőség
Vérfestette babérját
Oly nagyszerűen kanyarítá
Nem-szőke fejére
S nem-szőke fejének
Göndör hajára.

A kancsal hegedűs,
A félszemű cimbalmos
S a bőgő sánta huzója
Föltelepült kényelmesen
A kemencének tetejére; miközben
Vitéz Csepü Palkó,
A tiszteletes két pej csikájának
Jókedvű abrakolója,
Így adta bizonyosságát
Ékesszólási tehetségének:

„Bort!”

Fölfogta azonnal
A szemérmes Erzsók
E szónoklat magas értelmét,
S eszközlé annak teljesülését
Nem fontolva haladván.

Miután a vitéz Csepü Palkó
Az orra alatti nyíláshoz
Emelte a kancsót,
És miután mértékletesen
Egyet kortyanta belőle:
(Körülbelül annyit,
Amennyivel öt vagy hat ürgét
Lehetne kicsalni lyukának
Mélysegeiből,
Annakutána
Fölnéze az ég tájéka felé –
A kemencetetőre,
S ilyféle szavakkal
Terhelte meg a levegőnek
Könnyű szekerét.
Hogy szállítsa azokat
A derék hangászi fülekbe:

„Húzd rá, Peti,
A fűzfán fűtyüldöt is,
Aki megáldott!”

S Peti nem késett,
A háromság más ketteje sem.
Cimbalom és hegedű és bőgő

Hangot adott...
Jaj de mi hangok ezek! –
Ezeknek hallata visszaidézi
Tündérhatalommal
Emlékezetembe
Éltem legszebb idejét,
A gyermek-időt.
Látom, mint játsztam öcsémmel
S kis házi kutyánkkal.
Aztán a kutyát elvette öcsém,
Én meg nem akartam od’adni,
S így hajba kapánk.
Mi jött ki belőle?
Az jött ki belőle,
Hogy a zajra apánk kirohan,
Nálunk terem, és mindkettőnk
Jól megnadrágot.
Azalatt a kutyát mi elejtők,
S ráhátunk farka hegyére.
Mikor e percben mindhárman
Összevisítánk:
Ez összevisítés
Alig lehetett szebb,
Mint a Peti és két társa zenéje.

És lett a zenére
A szemérmes Erzsók
Teremében nagy vigalom.
Mindennek előtte
Összeütötte bokáját
Vitéz Csepü Palkó,
A tiszteletes két pej csikájának
Jókedvű abrakolója.
Követé e csáberejű példát
A többi legénység,
Béhurcolva szelíden
Egy pár fürge leányzót,
Kik eddig az ablakon által
Kukucskáltak kandi szemekkel,
S kiknek már viszkete talpok
A táncnak vágya miatt,
Hallván a mennyei báju zenét.
S kóválygani kezdtek
Mindnyájan a tánc gyönyörében,
Mint aki nadragulyával
Fűszerezte ebédjét.
A lábak dobogása pedig
Rendes vala,
Mint ama zaj, mit
Néha a tiszteletes hall,
Mikor ül a biblia mellett,
S olvassa nagy elmerüléssel;
És amely zajra imígyen
Teszi megjegyzését
Jámbor szívvel:
„Oh az a Palkó
Istentelen ember!
Megint nyaggatja csikóimat,
A szegény párákat,
Korbácsa csapásaival.”

Míg ily események
Gazdagíták a világ történeteit
A kocsmaterem közepén:
Szélről a béke barátja
Bagarja, s Harangláb,
A fondor lelkületű egyházi,
Últanak, ittanak egyre. –
A helybeli lágyszivű kántor
Még mindig pislogatott
A szemérmes Erzsók
Ötvenöt éves bájaira.
Arcúlatá lelki tusának
Volt tükörözője.
Látszék, hogy valamit
Akar és nem akar,
Vagy inkább, hogy valamit
Merne, ha merne.
Mikoron meglátta Harangláb,
A fondor lelkületű egyházi,
Hogy a lágyszivű kántor
Se' széna, se' szalma:
Hozzája vonúlt,
S ily szókat látá helyesnek
Intézni a késedezőhöz
Bátorításnak okáért
Hangtalan hangon,
Mint a sugólyuk
Lakói beszélnek a színpadokon,
Holott nők s férfiak által
Szomorú- és vígjátékok adatnak
S közbe bohózatok és operák
A közönségnek gyönyörére:

„Oh kántor uram!
Hát elmegy a nap,
Megjön az alkony,
Utána az éj,
Elülnek a csirkék
És ludak és verebek,
Mielőtt ügyesen szótt
Tervünknek drága gyümölcse megérik? –
Gondolja meg azt komolyan
És nemcsak úgy átabotába,
Hogy századok adnak
Tervkivitelre
Egy ilyen pillanatot.

Az ilyen pillanatokkal
Fukaran kell bánni tehát
Az előre tekintő
Emberi léleknek,
Valamint fukaran bánik
Beszédeivel
Bíró uram,
A bölcs aggastyán. –
Előre tehát,
Hogy az alkalom el ne sikoljék.
Mint elsiklik néha a hal
A halásznak körme közül,
Ha ügyetlen kézzel
Kap utána az ostoba filkó. –
Rajta azért,
Oh kántor uram!
Most vagy sohasem. –
Mért engedni helyet kebelében
A félelem érzetének?
Hiszen részt vett a győri csatában.”

Ekképen szóla Harangláb,
A fondor lelkületű egyházi,
A helybeli lágyszivű kántor
Egyebet nem válaszola,
Mint ami következik:

„Oh te tudója szivem titkának!
Igaz egy betűig
Tartalma beszédidnek,
Mint igaz a szentírás.
Bölcsen tudom azt.
De amint van okom,
Nem hordani többé
A titkolt szerelemnek
Életölő fájdalomát:
Szintúgy van okom,
Elfojtani lelkem
Mélységes mélyében e titkot.
Ha ez emberek itten
Észre találnák venni?...
Avvagy ha pofon vág
A szemérmes Erzsók
E szörnyű merényért?...
Hát feleségem,
Az amazontermészetű Márta?...

Ó én a legboldogtalanabb
Valamennyi teremtmény közt,
Mely látta a nap karimáját,
A sugarakban uszót,
Ha felleges ég
Vagy éjszaka nem volt! –
Olyan az én lelkem,
Mint a Duna legközepében
A szélvészánnya dereglye,
Vagy mint a dióhéj,
Mit a gyerekek
Pocsolyába vetének—
Hánykodik erre, amarra...
De bátorság! aki nem mer, nem nyer...
Oh szólj erre, Harangláb,
Mondd meg nekem: ugy van-e vagy
sem?...
Akként áldja meg isten
Életedet s unokáidat is,
Amily őszinte leszen
E kérdésemre a válasz,
Amelyet adandasz!”

S őszintén szóla Harangláb,
Mondván: „Úgy van, kántor uram!”

„No, ha úgy van: hát nekivágok!”
S ezzel a helybeli lágyszivű kántor
Főlemelte s letette a kancsót;
Csakhogy mikoron főlemelte,
Csordultig vala az, –
És amidőn letevé,
Üres vala az,
Valamint üresek zsebeim
Most, mikor ezt éneklek
Nagy lelkesedéssel
Költői dühömben. –
Annakutána a lágyszivű kántor
Egyet rántott a lajblija szélén,
S kétségbeesett elszántsággal,
Mint aki hidegfürdőt
Éltében először használ,
Odarontott
A szemérmes Erzsókhoz.

(Forrás: Magyar Elektronikus Könyvtár)



Minden árva...

Hó közepén értesültünk róla, hogy az úgynevezett ritka betegségek (ezeket hívják az angolszász fordítás alapján „árva” betegségeknek) OEP általi finanszírozása január elsejétől megváltozott. Árva betegségnek az Európai Bizottság szabályzata szerint az számít, ami 1 millió lakos esetén legfeljebb 500 főt érint. Az igen ritka, emiatt igen speciális kórképek közül négy (Gaucher-kór, Hunter-kór, MPS I., Pompe-kór) kezelésének finanszírozását az OEP az 1997-es hatályos egészségbiztosítási törvényre hivatkozva megváltoztatta: A kezeléseket szükséges gyógyszereket ezentúl a kórházaknak kell beszerezniük és elszámolniuk az OEP felé. A törvény 26. § értelmében az OEP a finanszírozásba be nem vont gyógyító eljárás, térítési díját részben, vagy egészében átvállalhatja, illetve az alkalmazott, támogatásba be nem fogadott, vagy támogatással nem rendelhető allopatias gyógyszer árához támogatást nyújthat.

Mit jelentenek a fentiek egy fekvőbeteg-gyógyintézet számára? Vegyük észre a jogszabályi megfogalmazás feltételes módját! Hazánkban a társadalombiztosítási támogatásba történő bevonás (transzparencia) folyamata az Unió 89/105/EK direktíváján alapul. A nagyon speciális betegségek gyógyszerei – speciális státuszuk dacára – a többi gyógyszerrel azonos elbírálás alá esnek a befogadás folyamatában, így rendkívül magas árak miatt a többi gyógyszerrel szemben hátrányba kerülnek. A támogatás az eddigiekben egyedi méltányosság elbírálásán alapult, ami egy nehézkes és elhúzódó folyamat. A jelek szerint ezt próbálják most valamilyen egységes mederbe terelni az adminisztráció kórházakra hárításával. Árva tehát minden: Árva a beteg, árva a gyógyszer, árva a kórház, amire újabb adminisztrációs terhet és jelentős nagyságrendű anyagi felelősséget ruháztak újfent.

Dr. Molnár Béla

A Leobeni Rotary Club gyógyszeradományja a PTE KK részére

December elsején a pécsi és a leobeni Rotary-klub együttműködésének köszönhetően a Klinikai Központ a Sanofi-Aventis gyógyszergyár ausztriai leányvállalatától jelentős gyógyszeradományt kapott. A különböző antibiotikumokból álló csomagokat a leobeni Rotary-klub vezetője, *Gerald Heinrich* személyesen hozta és adta át a Klinikai Központi Gyógyszertárnak. Az adományozó összejövetele a pécsi Rotary Club képviseletében *Heinemann István* örökös tiszteletbeli elnök, *Oszwald Pál* titkár és *Csonka Imre* kincstárnok vett részt. A vendégek az adomány átadása (és az elmaradhatatlan papírmunkák) után rövid, de szakszerű idegenvezetés mellett a KK Gyógyszertárt is megtekintették. A kapott – enterális és parenterális – gyógyszerek adományként történő átvétele természetesen azt jelenti, hogy a Klinikai Központ klinikái és intézetei ezekhez a gyógyszerekhez – rendelésük után – térítésmentesen jutnak hozzá.

Dr. Molnár Béla



Tények és mítoszok a Feedbackről

Az oktatói munka hallgatói véleményezése (OMHV), vagy ahogy többen ismerik, a Feedback egy régi és sokat vitatott eszköze a felsőoktatási minőségbiztosításnak. Mióta 1926-ban a Washingtoni Egyetemen kitöltötték az első értékelő lapokat, kutatások sora foglalkozott és foglalkozik mind a mai napig e kérdéssel.

Ebben a cikkben szeretném összegyűjteni és kutatási eredményekkel ütköztetni a témakört övező mítoszokat.

Az OMHV nem képes valid képet adni az oktatásról

Az oktatás kétirányú, dinamikus, multidimenziós folyamat. Nincsen olyan egyedüli kritérium, ami alapján meg lehetne ítélni annak minőségét. Így nincs olyan referenciánk, mellyel össze lehetne vetni az eredményeket, hogy azok érvényességét megállapítsuk.

Többen próbáltak párhuzamot vonni az értékelések és vizsgaeredmények között. Annak ellenére, hogy világos összefüggés rajzolódott ki – a számos háttértényező miatt – a téma vezető kutatói kategorikusan elutasítják ezt a fajta összevetést.

Általánosságban elfogadott tény, hogy a hallgatók képesek hiteles képet adni az oktatás minőségéről, hiszen annak számos dimenzióját meg tudják ítélni. Ezt talán az is alátámasztja, hogy napjainkban az USA majdnem mindegyik egyetemén végeznek hallgatói kérdőív alapú felméréseket.

A hallgatók nem képesek megítélni az oktatás színvonalát, hiszen nem szakértők

Dr. Fox 1976-ban tartott híres előadása* óta ismert, hogy a hallgatók valóban nem tudják értékelni az elhangzottak szakmai színvonalát. Az OMHV-nak azonban nem is ez a célja! Tévhit, hogy ezek a kérdőívek az oktatás színvonalát mérik. Valójában a hallgatói elégedettséget jelzik. Egy átlagos hallgató nem képes arra, hogy megítélje, az elhangzottak helytállóak, vagy hasznosak-e számára a későbbiekben, ehhez szakértő megfigyelőket kellene alkalmazni. Az oktatás minőségének számos más tényezőjét azonban meg tudják ítélni.

Az OMHV célja annak felmérése, hogy a hallgató elégedett-e azzal a szolgáltatással – jelen esetben az oktatással – melyért, ki közvetlen, ki közvetett módon fizet. Vagyis a minőség fogalmát a felhasználó szemszögéből közelíti meg, így nem arra ad választ, hogy jó-e a „termék”, hanem, hogy megvonná-e újból (esetleg ajánlaná-e másoknak is). És ez talán még fontosabb is!

Az értékelést a tantárgy presztízse és népszerűsége dönti el

A téma kulcskérdése a presztízis és népszerűség fogalmának definiálása lenne. Mitől magas egy tárgy presztízse, vagy mitől lesz népszerű? Összefüggnek-e ezek a minőségével? Mi volt előbb a tyúk vagy a tojás?

Tudomásunk szerint nincs olyan vizsgálat, mely alá tudná támasztani ezt a kijelentést. Saját kutatásunk azonban kimutatta, hogy a tantárgy presztízse az általunk felmért 17 faktor közül, fontosságát tekintve, csupán a 13. helyen van.

Egy oktató nem tud kilépni a tantárgy „árnyékából”

Sokan gondolják úgy, hogy a tantárgyról alkotott vélemény meghatározza az oktató értékelését is. Személy szerint is tudnék példát mondani az ellenkezőjére, de több kutatás is rácafolta már

a kijelentésre. Például Marsh 1987-es kísérletében összehasonlította ugyanazon oktató különböző kurzusokon kapott értékeléseit, és ugyanazon a kurzuson tanító különböző oktatók értékeléseit. Kimutatta, hogy az értékelések az oktató személyével vannak összefüggésben, függetlenek a tantárgytól.

Az értékelést túlságosan befolyásolja a vizsgaeredmény

Bebizonyosodott, hogy nem a kapott jegy, hanem a várt és kapott jegy közötti különbség hat az értékelésekre. Azaz a hallgató akkor elégedett, ha „jól megállapított jegyet kap”, nem egyszerűen jó jegyet. Ez azonban nem független tényező az oktatás minőségének bizonyos dimenzióitól. A hallgató akkor képes reálisan megítélni a saját tudását, ha a vizsgakövetelményeket pontosan meghatározták, és az ehhez szükséges tudásanyagot rendelkezésére bocsátották. A kapott jeggyel akkor lesz elégedett, ha úgy érzi, hogy megfelelő körülményeket teremtettek a jó vizsgateljesítményhez, és azt korrekten értékelték.

Könnyű jó értékelést elérni, ha az oktató nem terheli a hallgatókat

Elterjedt tévhit, hogy a hallgatók jobbra értékelik azokat a kurzusokat, ahol „nem kell csinálni semmit”. A tények ellenben azt mutatják, hogy a hallgatók terhelése és az adott válaszaik között gyenge, de pozitív, egyenes arányú összefüggés van. Vagyis a hallgatók pozitívan állnak az általuk hasznosnak tartott terheléshez.

A „tökéletes” oktató

Cikkek és könyvek sora próbálja leírni, milyennek kell lennie az ideális oktatónak. Mi is gyakran találkozunk az értékelések során az általunk csak „öt egészesnek” becézett eredménnyel, amikor egy oktató minden dimenzióban maximális pontszámot kap. Ilyen oktatók a valóságban nem léteznek. A hallgató ilyenkor az oktatóval való elégedettségét, emberi szimpátiáját fejezi ki az által, hogy kisebb-nagyobb hiányosságait figyelmen kívül hagyva maximális értékelést ad számára. Ez nem kitöltési hiba, tartalma azonban valószínűleg az “elég jó oktatónak” felel meg.

Az ideális kérdőív

Tengernyi kutatás foglalkozott és foglalkozik mind a mai napig az oktatás dimenzióinak meghatározásával, és ezek segítségével az ideális kérdőív megalkotásával. Folyamatos vita folyik arról, hogy melyek azok a kérdések, amelyek a legjobban meg tudják határozni az oktatás minőségét. Egészen addig, amíg nem tudunk megállapítani olyan tényezőket, melyek referenciaként szolgálhatnának, nem fogjuk tudni a kérdőívek érvényességét pontosan meghatározni.

Köztudott, hogy azt sem tudjuk megmondani pontosan, mi az intelligencia. Definíciószerűen ezért az intelligencia az, amit az intelligencia-tesztek mérnek. Ha ezt a megközelítést alkalmazzuk a mi mérésünkre is, akkor a hallgatói elégedettség az, amit a kérdőívünk mérnek.

Érdemesebb lenne végzés után felmérni az oktatásról alkotott véleményyt?

Bár logikusnak tűnik, hogy pontosabb értékelést tudnának adni a már végzett hallgatók az oktatásról, a kutatási tapasztala-

tok nem ezt mutatják. Ezek azt bizonyították, hogy nincs érdemi különbség közvetlen a kurzus utáni, egy évvel, valamint öt évvel a végzést követő értékelések között. Az alumni felmérések kivitelezése emellett rendkívül nehézkes és költséges, így a várható minimális nyereség mellett “nem nagyon érik meg a pénzüket”.

Sokan mondják, ha valamit nem tudunk tökéletesen mérni, akkor inkább ne mérjük. Ezzel a kijelentéssel nem értünk egyet, hiszen akkor a tudományos megismerés számos dimenziójáról is

le kellene azonnal mondanunk. A mérés szükséges, mivel fontos információkat ad mind a hallgatók, mind az oktatók, mind a döntéshozók számára. A mi dolgunk az, hogy a mérési módszereinket és a mérőeszközöinket folyamatosan fejlesszük, illetve, hogy a kapott eredményekről az érintetteket tájékoztassuk.

Schlégl Ádám
Feedback Bizottság

*Bővebben a Dr. Fox effektusról: <http://www.er.uqam.ca/nobel/r30034/PSY4180/Pages/Naftulin.html>

Kedves Kongresszus- és Rendezvényszervezők!

Javasoljuk, hogy az események megörökítésére professzionális fotográfust vegyenek igénybe, különben féltő, hogy az Orvostudományi Hírmondóban megjelenő fényképek minősége nem lesz kielégítő, ill. a különlegesen gyenge minőségű képeket egyáltalán nem tudjuk megjelentetni.

Köszönettel: **a szerkesztők**

Az Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztály programja

2013. TAVASZ

2013. február 18. - Tanulságos esetek fóruma

1. Miokardiális infarktusz, katekolamindependens kardiomiopátia és akut perikarditisz differenciáldiagnosztikája (Esetgazda: Dr. Czopf László, PTE-KK I. számú Belgyógyászati Klinika)
2. Nyaki terime megtévesztő esete. (Esetgazda: Dr. Móricz Péter; PTE-KK Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika)
3. Biológiai műbillentyű dysfunkció, majd reoperációt követő mechanikus műbillentyű thrombus várandósság alatt. (Esetgazda: Dr. Husznai Róbert, PTE-KK Szívgyógyászati Klinika)

2013. február 25. – Tanulságos esetek fóruma

1. Egy enyhe koponyasérült vizsgálata MRI-vel. (Esetgazda: Dr. Schwarcz Attila, PTE-KK Idegsebészeti Klinika)
2. Időfaktor jelentősége az akut myocardialis infarctus kimutatójában. (Esetgazda: Dr. Pintér Tünde, PTE-KK Szívgyógyászati Klinika)
3. A boka distorsiótól a femoralis amputációig avagy az osteogen sarcoma diagnosztikájának csapdái egy esetbemutatáson keresztül. (Esetgazda: Dr. Dömse Eszter, PTE KK MSI Traumatológiai és Kézsebészeti Klinikai Tanszék)

2013. március 4. – Felkért előadások

1. Interaction between intestinal microbiota during infancy and host development (40 perc). Dr. Günther Boehm, Nutritional Science Consulting, Leipzig, Germany. Az előadót bemutatja: dr. Decsi Tamás
2. Daganatok összejt-terápiája: alapkutatótól a klinikai alkalmazásig (40 perc). Dr. Najbauer József, PTE-KK Immunológiai és Biotechnológiai Intézet.

2013. március 11. – Tanulságos esetek fóruma

1. Instabil gerincsérült ellátása: amikor a kevesebb több... (Esetgazda: Dr. Búki András, PTE-KK Idegsebészeti Klinika)
2. Colitis ulcerosás beteg kórtörténete az alapbetegség és a kezelés súlyos szövődésével, multidiszciplináris kitekintéssel és tanulságokkal (Esetgazda: Dr. Lakatos László, Veszprém Megyei Csolnoky Ferenc Oktatókórház Nonprofit Zrt., Belgyógyászati Centrum, Veszprém)
3. Hogyan kerül a tünetmentes beteg a szívkatéteres laborba? (Esetgazda: Dr. Tóth Levente, Somogy Megyei Kaposi Mór Oktatókórház, Kardiológia, Kaposvár)

2013. március 18. – Tanulságos esetek fóruma

1. Egy szövődményes ST-elevációval járó myocardialis infarctus (STEMI) esete – vajon hány komplikációt lehet túlélni? (Esetgazda: Dr. Gál Roland, PTE-KK I. számú Belgyógyászati Klinika)
2. Almányi húgyhólyagkő, mint a császármetszés késői szövődésének? (Esetgazda: Dr. Tormási Imre, Somogy Megyei Kaposi Mór Oktatókórház, Szülészeti – Nőgyógyászati, Kaposvár)
3. Progresszív bőrelváltozások és izületi contracturák gyulladás nélkül – egy 8 éves lány esete. (Esetgazda: Dr. Súlyom Alexander, PTE-KK Gyermekgyógyászati Klinika)

Dr. Kellermayer Miklós elnök

Dr. Kocsis Béla titkár

Dr. Súlyok Endre egészségügyi tanácsadó

**Az ülések helye: PTE-ÁOK Elméleti Tömb
Dr. Donhoffer Szilárd (III. sz.) tanterme, Pécs, Szigeti út 12.
Az ülések 16 órakor kezdődnek**

Őrizem a szemed

Egy gyermek daganatos megbetegedése mindig megrázó, erre lelkileg felkészülnie a családnak lehetetlen. Felborul az egész addigi életük, és érvényét veszti minden, ami addig a jövőképükben szerepelt.

Az első krízis után minden iskoláskorú – elsőtől az érettségizőig – egy hétköznapi probléma is érint: mi lesz az iskolai tanulmányokkal. Minden családnál az a cél, hogy a gyermek gyógyulása után visszatérhessen osztályközösségébe, ne kelljen osztályt ismételnie. Az onkohematológiai osztályon való gyógykezelés hosszú időre szakítja el a beteg gyermeket megszokott környezetétől, közösségeitől. Természetes, hogy az orvosi gyógykezelés mellett szükség van a beteg és családja pszichoszociális támogatására is.

A szupportív terápiát végző szakemberek egyike a kórházpedagógus. Ő az „ismerős” személy, akivel a gyermek is, a szülei is már találkoztak az onkológiai osztályon kívül is, hiszen a tanár szerepe a kórházon kívüli világból már ismerős. A kórházpedagógus – a pedagógus klasszikus szerepein túl, aki nevel és oktat – lelki támogatóként is a beteg gyermek mellett áll. A kórházpedagógus is tananyaggal dolgozik, de elsősorban saját személyisége az eszköze, mellyel meg tudja nyerni a gyermeket a tanulás folytatására, a diákszerep folytatására a kórházban is.

A kórháziskolai tanulás – mely minden esetben önkéntes, a gyermek és szülei szabad döntése – túlmutat a hétköznapi tanulás fogalmán. A testi megbetegedés egyik negatív hozadéka a szociális szerepvesztés, többek között ennek visszaszerzésére, kompenzálására irányul a kórháziskolai tanulás. Újra 10. osztályos tanuló a daganatos gyermek, a diákélet terheivel és örömeivel együtt, nem csupán egy beteg. Hiszen a gyermeki lét alapvető kenysége a játék és a tanulás, ezeket tudja a beteg gyermek újra gyakorolni a kórház falain belül.

A tanulás visszahozza a betegség előtti hétköznapiakat, strukturalja a napot, vannak feladatok, vannak sikerélmények, van remény, hogy nem kell osztályt ismételni, és nem utolsó sorban elte-

K. R. 13 éves fiú.
Értelmes, gyors felfogású.
Iskolai teljesítménye gyenge.
Öntörvényű, zabolátlan.
Modora sokszor sértő.
Kerüli a szemkontaktust.
Érzelmait nehezen fejezi ki.
Kómíves akar lenni.
Megbetegszik.
A betegség neve: leukémia.

reli a negatív, önmaga körül forgó gondolatokat. A szülőkre is jó hatással van az újra tanuló gyermekük látványa. A régi iskolába, a régi osztályközösségbe a visszatérés vágya egyet jelent ugyanis a jövővel, a betegség utáni élettel, tehát a gyógyulással. A gyermekekre nehezedő lelki többletterhek a kórházpedagógus részéről intenzív és hatékony motivációval, hangulati elemekkel könnyíthetők, így a tanulás jótékony pszichés hatásai érezhetővé válnak.

Tanári rugalmasságra és adaptív oktatásra van szükség, mert mindig a beteg gyermek aktuális fizikai, ill. mentális állapotához alkalmazkodva kell tervezni, áttervezni a tananyag mennyiségét, mélységét. Az értékelésnél, az osztályzatoknál megmérettetik a pedagógusi empátiás készség, hitelesség, emberség.

A kórházpedagógusnak mindig meg kell tisztelnie a beteg gyermeket azzal, hogy gyenge teljesítményre gyenge osztályzatot, gyenge értékelést ad. A valós partneri viszony érzékeltetése is ez, mellyel elnyerhető a gyermeki bizalom. Üzenetértéke is van egy gyenge teljesítményre adott gyenge osztályzatnak: küzdj, és akkor jobb lesz!

Aztán vannak pillanatok, ami sok gyermek, kamasz részéről a megbetegedése előtt elképzelhetetlen volt: barátság alakul felnőtt és gyermek, tanár és tanítvány között. Megérintik egymás lelkét. Katartikus pillanatok ezek!

■
Pécsi Gyermekklinika, onkológiai osztály, 7-es kórterem. Irodalomóra. Ady Endre, Őrizem a szemed című versének elemzése. Jelenlévők: K. R., 13 éves leukémiás fiú (4 hónapja kapja már a kezelést), a kórházpedagógus (4 hónapja tanítja R-t magyar irodalomra és nyelvtanra). A vers felolvasása után a tanár beszél Ady és Csinszka szerelméről, a vers tartalmáról, a költői kifejező eszközökről.

R. figyel, hallgat, maga elé néz. Egyszer csak kérdez. „Mit jelent az, hogy őrizem a szemed?” A tanár elkezd beszélni a szerepéről, a fizikai és lelki kapaszkodásról, összekapaszkodásról. Vár. Aztán – mivel nincs reakció a fiú részéről – hirtelen ötlettől vezérelve azt mondja: „Add ide a kezéd!” Odanyújtja a kezét R-nek, aki megfogja. „Nézz a szemembe!” R. felemeli a fejét és a tanárnő szemébe néz.

Ott vannak a kórteremben, az egyik az ágyon fekszik, előtte 7. osztályos irodalomkönyv, a másik egy széken ül mellette, fogják egymás kezét, és őrzik egymás szemét.

Káldyné Bánfia Zsuzsa
kórházpedagógus

Emlékeim

1956-1962

PROFESSZORAINK INTELMEI

A Pécsi Orvostudományi Egyetemen végeztem 1962-ben. Egyetemi éveim csodálatosak voltak! S mint azt más, Pécssett végzett kollégáimtól tudom, nem csak én vagyok ezzel így. Életre szólóan meghatározó volt, amit professzorainktól, oktatóinktól kaptunk. Emlékük egész pályámon elkísért. Nemcsak oktattak, de neveltek is minket. Ezekben az években *Donhoffler Szilárd, Cholnoky László, Endrőczy Elemér, Ernst Jenő, Grastyán Endre, Hámori Artúr, Karlinger Tihamér, Kerpel-Fronius Ödön, Környey István, Lissák Kálmán, Melczer Miklós, Méhes Gyula,*

Rauss Károly és Szentágothai János voltak a legnevesebb pécsi professzorok. S közöttük, mint „primus inter pares” – *Romhányi György!* Ma már tudom, hogy professzoraink az autonóm módon gondolkodó, hivatástudattal gyógyító orvos hippokratészi ideálját adták tovább nekünk. Ők lehettek ennek a gyógyításnak az utolsó mohikánjai, s ebben példát nekünk ők mutattak.

Ma is hallom a hangjukat, látom a helyzeteket. Mindnek volt hozzám szava, s egyik-másik sikeres vizsgám után, kezük szorítását ma is érzem! A hivatás szépségét ők mutatták meg nekünk. „*Orvosnak lenni a világon a legszebb foglalkozás!*” – ezt tőlük hallottam. *Romhányi* ehhez még hozzátette. „*Az orvosnak életfogytiglan kell tanulnia, mert az annyira szép foglalkozás, hogy ez a legkevesebb áldozat érte!*” Most, pályám végeztével, hálával köszönöm a sorsnak, hogy orvos lehettem, s hogy ehhez a felkészítést éppen Pécssett kaptam, és nem másutt. A tudás fontosságát, az egész életen át folytatott tanulás szeretetét, a betegek aláztos

szolgálatát, a kollégák kölcsönös tiszteletét, ismereteim és képességeim korlátainak állandó mérlegelését ott tanultam.

A modern orvostudomány az aszepszis felismerésével kezdődött, s presztízsét az antik görögség és az európai zsidó-keresztény kultúra erkölcsi-etikai elvei alapozták meg, s ez a XIX. század közepétől, egészen a múlt század 60-70-es éveikig, töretlen volt: az orvosi pálya magas társadalmi státusszal és erkölcsi színvonallal járt. Az orvosi hivatás legalapvetőbb erkölcsi szabálya az orvos és beteg közötti kölcsönös tiszteleten alapuló, empátiás orvos-beteg kapcsolat volt, amely ugyanakkor elismerte az orvos tudásával megalapozott tekintélyét, társadalmi megbecsülését.

„Az orvosi hivatás válsága olyan általános jelensége a modern társadalmaknak, amellyel a nemzetközi szakirodalom már a nyolcvanas évektől kezdve foglalkozik” – idézem egy napjainkban készült tanulmányból. Ennek egyik tünete, hogy az orvos-beteg kapcsolat napjainkban mindkét fél számára elkeserítően megromlott. Nyilvánvaló, hogy itt kell keresni a műhiba perek egyik okát, vagy a természetgyógyászok, s még inkább, a sarlatánok elképesztő népszerűségének magyarázatát. Az elmúlt 50 év nagyszerű és ugyanakkor ellentmondásos felfedezéseit, a tudományos haladást csak a fejlett országok lakossága élvezheti, miközben a földkerekség lakóinak 80%-a még ma is csupán az alternatív gyógyítás módszereivel élhet. A WHO komoly erőfeszítéseket tesz ennek a helyzetnek az enyhítésére, de van egy új és elképesztő tendencia is: a fejlett országokban a betegek egyre nagyobb tömegei fordulnak el a konvencionális (modern) orvostudománytól és keresik a természetgyógyászok és varázslók (sarlatánok!) segítségét betegségeik gyógyításában.

Elidegenedésünk a természettől magával hozza elidegenedésünket egymástól is. A plautuszi „*homo homini lupus*” megállapítás soha nem volt még annyira valóságos, mint korunkban. A természet erőforrásait, az élet különböző létformáit, féktelen önzéssel, a saját céljainknak vetjük alá, feláldozva akár a jövő nemzedékek lehetőségét is. Az emberiség hagyományos kultúráját, amely az emberi kéz és elme évezredek alatt létrehozott csodálatos teljesítménye, napjainkban mesterséges és gyorsan változó technikai kultúra váltja fel. Természeti környezetünket mesterséges környezettel cseréljük le (tesszük tönkre?), s közben a globalizált világ divathóbortjai butítják a felnövekvő nemzedéket. A nemes emberi tulajdonságok, mint a szolidaritás, az egymás tisztelete, a szeretet, az egyént védő közösségi struktúrák, mint a család, a baráti közösségek, vagy az elesettek és gyengék védelmét biztosító szociális háló – eltűnőben vannak. A XX. század utópisztikus diktatúráinak csődje után, a világot ismét a „*fortélyos félelem igazgatja*”. A piac törvényei és a profit lettek a társadalmat mozgásban tartó fő elvek. Ez a fiskális szemlélet és a bürokrácia a gyógyításban is uralkodik. Ami régen érték volt, fogyasztási cikké silányul, és amit régen megvetettünk, felértékelődik. Úgy tűnik, tudásunk ellenünk fordult, az egymás tisztelete, a szolidaritás és segítőkészség, a műveltség és tudás helyett az önzés, a magamutogató gőg, a közönségesség és az erőszak lettek az önmegvalósítás mintái. Világunkban ismét jelen vannak a maroknyi nagyon gazdagok, akik a nagyon szegények tömegének izléstelen státusz-szimbólumokkal demonstrálják kiváltságos helyzetüket.

Az orvostudomány fejlődésének dinamizmusa ma már elképesztő: állandó változás, elavulás és megújulás állapotában van, s az elmúlt fél évszázadban elindult a *technomedicina* irányába, ahol a beteg személytelessé válik, s csupán a gyógyítás tárgya lesz. Az anamnézis felvétele régen bensőséges beszélgetést jelentett a beteggel. Ma ezt is már számítógéppel végezzük, miközben a betegnek mechanikus kérdéseket teszünk fel úgy, hogy egymás arcát nem is látjuk. A jó anamnézis felvételének technikáját, harmadévből, *Hámori Artúr Belgyógyászati Propedeutika* jegyzetéből, s a pedáns *Czirner* adjunktus úr gyakorlati óráin tanultuk meg. Pályafutásom

alatt talán ezeknek a harmadéves belgyógyászati tanulmányoknak vettem a legnagyobb hasznát. Hámori stencilezett jegyzetét mindmáig őrzöm. Ma a betegvizsgálatot, a diagnosztikát is kifinomult gépek, a modern technika végzi, s a terápiát személytelen algoritmusok (számárvezetők!) alapján „állítjuk be”. Mindeközben orvos és beteg már alig találkozik, s jóformán nem is ismerik egymást! Lehet, hogy eljön az idő, amikor miránk, orvosokra szükség sem lesz?

Ettől a rémképtől még messze vagyunk! Talán a dolgok nem is állnak ilyen rosszul, csak én öregedtem meg? Itt abba is kell hagynom, mert pécsi éveim jellemformáló, nagy egyéniségeire szeretnék röviden visszaemlékezni, ami nem lehet az idők és erkölcsök változásán kesergő lamentáció.

Legelső előadását a harmadévből a legendás pécsi kórboncnok, *Romhányi György* azzal kezdte, hogy felírta a táblára *Hippokrates* híres gondolatait a gyógyítás ellentmondásosságáról. Örökre megjegyeztem:

„*Ars longa, vita brevis,
Occasio praeceps,
Judicium difficile est.*”

*A tudomány hosszadalmas dolog, az élet rövid
az igaz alkalom elillan,
a döntés nehéz.*

Most, pályám végén értettem meg igazán e tömör megállapítások fájdalmas igazságát! *Romhányi* szerint, *Hippokratész* zsenialitása abban volt, hogy egy olyan korszakban, amikor az orvosok az emberi test működéséről még semmit nem tudtak, eltiltotta őket a nyilvánvalóan hatástalan, undorkeltő, vagy ártalmas anyagok és a kockázatos praktikák alkalmazásától, kimondva a gyógyítás mindmáig érvényes, legfőbb két szabályát:

„*Primum nil nocere! Salus aegroti suprema lex esto!*”
Az első törvény: ne árts! A beteg üdve mindenek előtt!

Ezen az első előadásán hallottam tőle: „*A gyógyítás fele tudomány, – fele varázslat. Külön-külön az egyikkel sem megyünk sokra. De az olyan orvos, akinél ez a kettő együtt van, az csodás gyógyító lesz.*” „*Az orvos, ha erre alkalmas, leginkább reményt nyújt, gyakran enyhíti a beteg szenvedéseit, és néha gyógyít is*” – hallhattuk tőle.

(Később találkoztam *W. Osler* kanadai orvos eredeti mondásával: Az orvostudomány néha gyógyít, gyakran segít, és mindig vizsgál).

A betegnek éreznie kell, hogy az orvos azonosul vele és hogy ő az orvos számára nagyon fontos személy, akivel az gondolatban is állandóan foglalkozik. Beszélgessen a beteggel, s ne szótlánul, komor arccal végezze a betegvizsgálatot. Emlékszem *Romhányi* egy paradigmikus történetére, melyet egyik előadásán mondott el: „*A minap Ángyán professzor úrral találkoztam*” – mesélte (*Ángyán János* a 30-50-es években nagynevű belgyógyász professzor volt a Pécsi Orvostudományi Egyetemen), – *s feltűnt nekem lehangoltsága, komorsága. Kérdeztem tőle, mi az oka?* – „*Az imént voltam ellenőrző vizsgálaton az orvosomnál, válaszolta, aki sem a vizsgálat ideje alatt, de még utána sem, egyetlen szót sem szólt hozzám, komoran és szótlánul abszolválta a vizsgálatot*” – panasolta *Ángyán professzor*; – „*biztos, nem merte közölni velem, hogy valami nagy bajomat talált.*” – *Hallották kollégák, milyen fontos, hogy a beteget az orvos megszólítsa és beszélgessen vele? A beteget soha nem szabad szorongásaival magára hagyni!*” – magyarázta *Romhányi*.

A gyógyíthatatlan, és a haldokló betegeket illetően is voltak

Romhányinak ajánlásai: „A gyógyíthatatlan betegeknek is megnyugvást és vigaszt jelent az orvos figyelme, a személyhez szóló orvosi gondoskodás”; „A fájdalom csillapítása az egyik legnagyobb dolog, amit az orvos a betegéért tehet”; „A reményhez még a haldoklónak is joga van, azt soha nem szabad elvenni senkitől. Soha ne kergessük a beteget kétségbeesésbe! A remény hal meg legutoljára”; „Ne közöljük a haldoklóval, hogy közel a vég, amit ugyanakkor a beteg legközelebb hozzátartozóinak meg kell mondani!”

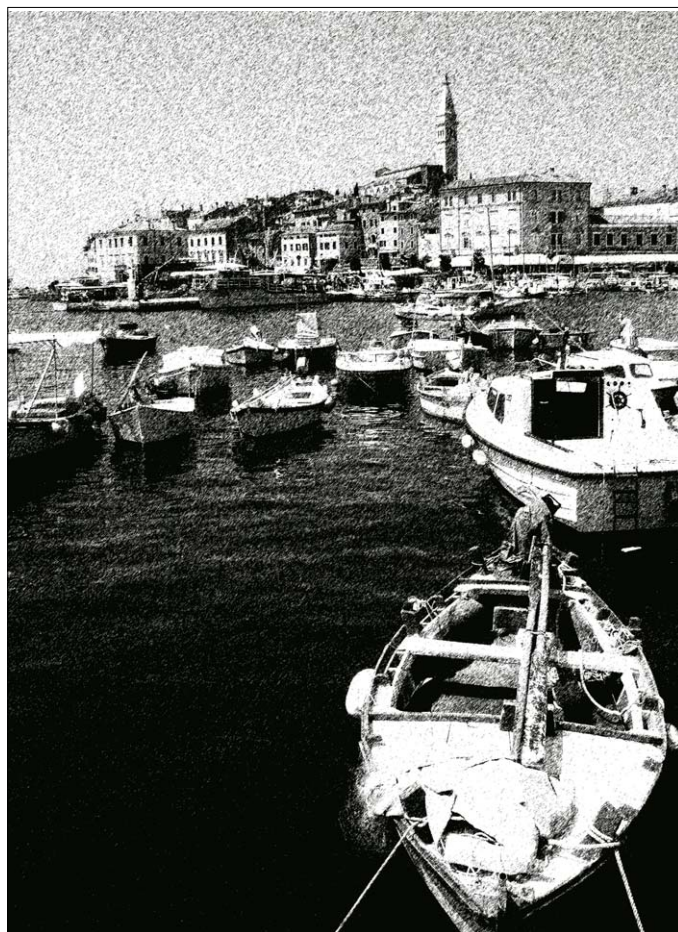
Az anatómia, szövettan és embriológia nagy tekintélye, Szentágothai János professzorunk többször is figyelmeztetett, hogy nem csak a jó pap, hanem a jó orvos is holtig tanul. „Az orvostudomány 4 évenként teljesen megújul – mondta –, a tankönyveket 4 évenként újra kell írni, s mindent újra kell tanulni”. Azóta ez az elavulási idő már 1 év sincsen. A kórboncnok Romhányi György ezt úgy érzékeltette, hogy szerinte, „az egyetemi tanár; aki tankönyvet ír; önmaga legfőbb ellensége, mert amint a könyvét kinyomtatják, a benne foglaltak már el is avultak”. S hányszor hallottuk professzorainktól, hogy jó orvos csak az lehet, aki a tudományt is műveli, és tudását egy életen át napra készen tartja. Romhányi híres mondása volt: „A tudományos kutatás fele játék, fele gyötrelém”.

Hámori Artúr, a belgyógyászati propedeutika professzora szerint „mindig a betegnek van igaza, még akkor is, ha nincs igaza”. Ezt a tanácsát nagyon nehéz volt betartanom olyan helyzetekben, amikor a beteg együttműködését kellett megszerezni, vagy megtartanom. „Ha vitára kerül sor orvos és betege között, akkor az orvos a hibás, – mondta Hámori – mert soha nem merülhet föl köztük kapcsolatában, hogy ki van fölényben. S az orvosnak azzal visszaélni, vagy a beteget megmosolyogni, pláne kigúnyolni, műhibá!” „Nil ridere” – kiáltotta el magát „Hámori, a varázsló”, ha a betegbemutatáson a hallgatóság a beteg csacszkaságain kuncogni kezdett. Ragadványnevét a mi évfolyamunktól kapta. Ennek történetét Süille Tamás évfolyamtársunknak „A pécsi egyetemi II. Belklinika története (1951-1966) c. munkájából idézem, bár magam is jelen voltam a névadó eseményen: „Előadásainak fénypontja a betegbemutatás volt, melyet soha nem mulasztott el. A bemutatandó és régebb óta csuklástól szenvedő betegnél a megfelelő helyen megnyomva a n. phrenicust, a csuklás elállt, mire a professzor: „kedves hallgatóim, itt áll Önök előtt Hámori, a varázsló.” Ezt követően néhány perc múlva a beteg ismét csuklani kezdett, de a siker; majd a derültség óriási volt. Az ilyen epizódok is hozzátartoznak a jó előadáshoz, hiszen ezek teszik vonzóvá, élvezetessé és emlékezetessé a hallgatók számára.”

A gyermekgyógyászat tanára, Kerpel-Fronius Ödön hangján hallom, hogy „A tisztelet az orvosnak nem jár; – azt ki kell érdemelni”; Ő mondotta azt is, hogy „A hála kifejezése alapvető és szép emberi tulajdonság, a betegnek ehhez joga van, de az orvos részéről minden erre irányuló kényszer alkalmazása erkölcsstelen, s még inkább az, ha elvárja, hogy azt megelőlegezzék”;

Karlinger Tihamér sebész professzorunktól hallhattuk: „Más kollégák tévedéseit javítsd ki tapintattal, mint ahogy a saját tévedéseiddel szemben te is elvárhatod az ő tapintatukat, mert mindenki tévedhet: a tévedés emberi dolog”. Több professzorunk is figyelmeztetett „Kollégáidat soha ne ócsárolj, ítéletet róluk sose mondj, legfőképpen ne a betegek előtt, de még a munkatársaid előtt se, mert saját hiteledet rontod vele”; Nem egyszer hallottuk a bibliai idézetet: „Ne ítélkezz, hogy ne ítéltesse!”

Néhány viccesebb tanács: „Csak szombaton és vasárnap nem szabad betegnek lenni!” (Romhányi utalása az ügyeleti idő alatt behozott betegek fokozott kockázatára, az ügyeletesek felelősségére); Hámori egy professzortársának, amikor az méltatlankodva panaszkolta, hogy a temetőben egy friss sírra kitűzött cetlin a saját nevét olvasta, miszerint megölte volna a sírban nyugvót: „A szakirodal-



mat soha ne a temetőben böngéssz!”; Ugyanó: „Az orvos ne dicsekedjen! Ne csak a kudarcaidról, de a sikereidről se beszélj – megteszik ezt helyetted a betegeid” – mondotta. További tanácsok tőle: „Távollévő kollégáiról csak a jót, – vagy semmit!”; „Az orvos soha nem csaphatja be a beteget”; „Az orvosi titok, és a betegnek adott szó megtartása kötelező”; klasszikussá vált Hámorinak ez a mondása is, az orvosi tévedésekről: „Csapdás a mi pályánk”. Tőle hallhattuk ezt a fontos tanácsot is: „Az orvos beszéljen választékosan, ne járjon a kocsmába, s adjon külsejére, mert az egyszerű emberek számára ő nem egy mindennapi személy és soha nem kerülhet hivatásághoz méltatlan helyzetekbe. A fellépés, a külső megjelenés – része a gyógyításnak”. Hámori számos bon mot-ja közül még egy: „Nem vagyunk egy vetítő nemzet.” – szokta volt mondani, amikor előadási közben a diavetítés, szokás szerint, csődöt mondott.

Kerpel-Froniustól: „Az orvos legyen művelt, mert a humán műveltség a nemes emberi tulajdonságok szeretetére és tiszteletére tanít, s csak az lehet jó orvos, aki jó ember is”

Akkoriban több professzorunk is felhívta figyelmünket az orvosi alázat fontosságára. Kerpel-Fronius szerint „Egy orvos mindig kéznél lévő, legjobb konzultánsa a szakmai alázat”. Romhányitól hallottam először, hogy „Az orvos a betegek előtt szent alázattal viselkedjen, mert nem vagyunk istenek, s még a nagy orvosprofesszorok katedróját is kudarcos betegek sírkövei szegélyezik.” Feltette a hallgatóknak a kérdést: „Hogyan lépjen be a kórboncnok a boncterembe?” – s erre a helyes válasz: „Alázattal.” Jellemző Romhányi felfogására az a mondat, amivel egy-egy esetbeszámoló alkalmával, a referáló kolléga helyes gondolatmenetét, elismerésképpen, dicséret helyett, az alábbi megjegyzéssel zárta le: „No, és mester; hány fokkal lettél most szerényebb?” Mennyire más ez, mint az európai kultúra önhitt és vészterhes tanítása a tudásról! („A tudás hatalom!”). A kórbonctani gyakorlatok szellemisége máig velem van, valahányszor elveszített betegem boncolásán, fájdalmas tisztelet-

adással, jelen vagyok: „*A halottak – még utoljára – tanítanak minket!* – „*Hic locus est ubi mors gaudet succurrere vitae*” – gyakran hangzott el szájából.

Hozzájött mindehhez professzoraink szuggesztivitása, lebilincselő előadásaik, könnyed és szellemes stílusuk. Nem voltak még akkor az előadások a technikától elgépiesített, az előadó részéről ledarált, s főleg nem felolvasott, kipipálandó szereplési alkalmak. A hallgatóság részéről pedig könnyen feledhető szürke, elhadart zsolozsmák, megszakítva felidézhetetlen diák és kivetített, de lejegyezhetetlen jelszavak és mondatok áradatával! A most szóba került professzoraink mindig szabadon adtak elő. Jellemző, hogy a felolvasással megoldott professzori előadásokról a névsorolvasás után a hátsó padok az előadás végére teljesen kiürültek. Legjobb professzoraink előadásainak formája volt, amit mindegyikük, különleges egyénisége szerint töltött meg tartalommal, s bilincselte magához figyelmünket. Hányszor álltunk fel az előadások végén tapsolva s éreztük, nem akárkit hallhattunk! Süle Tamás már idézett dolgozatában olvastam, hogy Hámorit ezek a nyíltzini tapsok boldogsággal töltötték el. Lehet, Romhányi találta fel az interaktív előadásokat, amikor annak folyamán kérdéseket tett fel a hallgatóságnak, vagy a boncteremben helyzeteket teremtett, amelyek megoldását, felismerését tőlünk várta. Előadásait tanulságos, vagy mulatságos orvostörténeti anekdotákkal, eredeti szövegek felolvasásával tette varázslatosá, melyeket nem csak mi hallgatók vártunk boldog izgalommal, hanem más karok hallgatói, orvosok és jogászok, akár a városból is, mindig zsúfolásig tele teremben. Nemegyszer csattant fel kacagás suta válaszaik vagy baklövésünk hallatán, amikor a nevetéstől a professzor is a könnyeit törölgette. Amikor valami nagyon fontosat akart a hallgatóság elméjébe vénsni, megemelte hangját és gyakran hallott fordulatot így szól: „*Vigyázat! Magas feszültség!*”

Romhányi, helyzetfelismerését, humorárát jellemzi a következő performansz. Egyik bonctermin gyakorlaton hirtelen kinyílt a boncterem ajtaja és megjelent Romhányi. A lanyha hangulat egyszerre szorgos munkára váltott, és a hallgatók mélyen elmerültek a holttest szerveinek vizsgálatába. Persze volt, akinek a boncasztal körül már más lehetősége nem volt, mint hogy megragadja a boncasztal gumitömlőjét és nagy igyekezettel látott hozzá mosni a tetem lábait. De bár ne tette volna! A professzor előszeretettel tüntette ki megszólításával azokat, akik lanyha érdeklődést mutattak, vagy éppen ellenkezőleg, gyanúsán buzgólkodni látszottak. Romhányi azonnal kiszúrta: „*Állj! Oدانézzenek! Mit csinál a medikus a boncteremben?*” Odafordul a gumitömlővel buzgólkodó kollégához: „*Mester! Maga mit csinál a bonctermin gyakorlaton?* – szólította meg. Az hebegni kezdett: „*Le..le.. mosom a boncasztalt, vagyis hát, a tetemet.*” Erre Romhányi: „*Oدانézzenek! Hallották? Na, és látják? A kolléga bonctermin gyakorlaton van, és gumitömlővel a kezében locsol! És én eddig még azt hittem, hogy medikusokat oktatok! Hát nem! Most látom, hogy én nem orvosokat, hanem tűzoltókat nevelek! Mit csinálók én? Kiket oktatok, mester?*” – fordult a bonctermin gyakorlatot vezető tanársegédhez. „*Tűzoltókat, professzor úr*” – hangzott a tanársegéd, csoportvezetőnk, *Rajkovich Karcsi* válasza. Nagy kacagás, Romhányival együtt!

Közvetlensége, emberi melegsége és ugyanakkor szakmai szigor, bámulatos memóriája okán, legkedvesebb professzorunk volt.

A professzorok előadásai közben csak ritkán vetítettek, inkább a táblára rajzoltak, egyszerűségükben is tökéletes, didaktikus skicceket. Szentágothai képes volt mindkét kezében krétával egyszerre rajzolni, amit mástól, azóta sem láttam! Később, mint hallottam, *Flerkó Béla* szintén bírt ezzel a lenyűgöző képességgel. Nem egy professzorunk az akkor még nem is ismert „performansz” technikát is alkalmazta. Például, Szentágothai feledhetetlen alakítása volt, amikor egy

lepedő és tanársegédei segítségével, bemutatta a hallgatóságnak a hashártyaviszonyokat. Megállt a katedrán, és szinte vidáman így szólt: „*Én leszek a rectum, – döbönt csönd a tanteremben – ez itt a hasfal belső felszíne, Halász te leszel az, ez itt a cseplesz. Székely, te vagy a gyomor, Mess te ide állj elélem, te vagy a hólyag, Hámori te közénk állj, te az uterus leszel! Na, kérem! Most jól jegyezzék meg, itt a Douglas-üreg*” – s a lepedő alól hosszú karjával kinyúlva, megpaskolta Mess és Hámori, majd a saját fejét, benyúlva a saját és Hámori feje közötti mély redőbe – „*Hát így vonja be a kismedencei szerveket a peritoneum, ahogy most minket itt, ez a lepedő. Látják? Értik már kérem?*” – mennydörögte. S az egész Anatómiai és Fejlődéstan Intézet egy lepedő alatt kuksolt, a professzorral együtt, a hallgatóság és az oktatók legnagyobb gyönyörűségére! Ezek, az akkor még nagyon fiatal és nagyon tehetséges tanársegédek, szeretett oktatóink, később mind neves professzorok lettek.

Ennyit tudtam összegyűjteni ifjúságom meghatározó élményeiből. De hol vannak ezek a csodálatos tanárok, akik az előadásai végén, „félhalkan és féligen elmenőben” ilyen gyöngyszemeket, etikai tanácsokat szórtak közénk? Akinek volt füle a hallásra, és szíve nyitott volt, felszedegethette ezeket.

Fél évszázad sem telt el, s a most felsorolt erkölcsi intelmekre már nem sokan emlékszünk, s ők már mind eltávoztak.

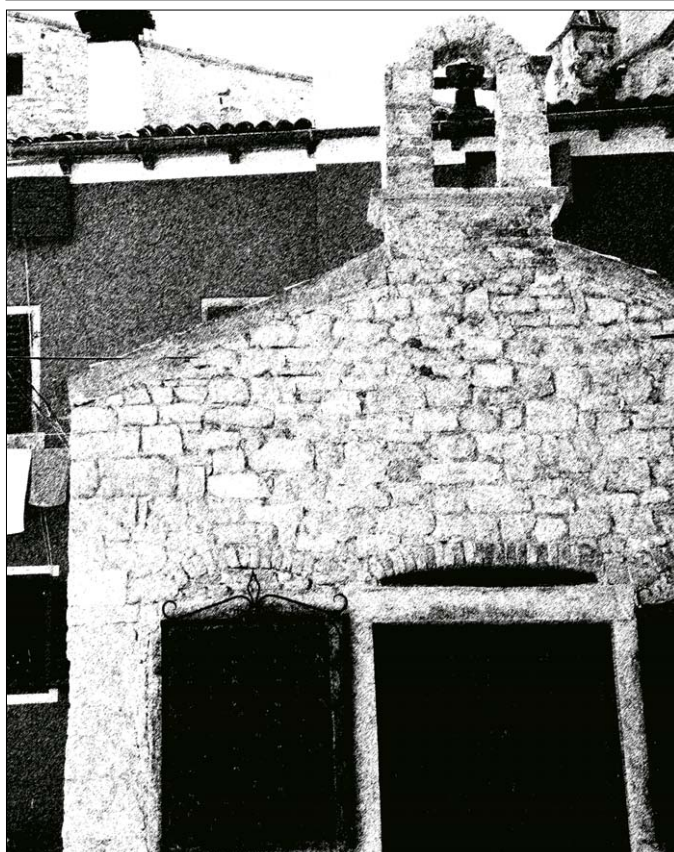
A tanév utolsó előadásán Romhányi a táblára felírt Ady idézettel búcsúzott tőlünk:

„*Bár zord a harc, megéri a világ,
Ha az ember az marad, ami volt:
Nemes, küzdő, szabadlelkű diák.*”

– Professzor úr, megpróbáltam. Megérte!

ÁLDOTT LEGYEN AZ EMLÉKÜK !

Dr. Kovács Antal



A Városmajori Klinika első 100 éve Mítosz és valóság

Semmelweis Kiadó, Budapest, 2012

(Részlet)

„Mesterem, *Juhász-Nagy Sándor* professzor már súlyos beteg volt, ágyban fekvő, fizikailag meggyötört, legyengült ember. De szelleme sugárzott! Elmentem hozzá, mint annyiszor, beszélgettünk. Egy írást vittem magammal – felkértem egy készülő könyvben a mester-tanítvány kapcsolatáról szóló fejezet megírására. Róla írtam és magamról, a kettőnk kapcsolatáról. Mielőtt leadtam volna a szerkesztőknek, természetesen meg akartam mutatni Neki.

Felkelt, elkezdte olvasni. Lassan olvasta. Szeme könnybe lábadt. Később rám nézett és halkán azt mondta: »Lajos, köszönöm, hogy megírtad a nekrológomat!«

Íme az írás:

„Juhász-Nagy Sándor, a Mester

Herakleitosz, az ókori görög filozófia jeles alakja, különbözött kortársaitól. Filozófiai fejtegetései, eszme-futtatásai lenyűgözték hallgatóit, de egyben félelmet is keltett bennük a rendkívül pontos fogalmazás és eszme-futtatás.

Félelem, hogy a Mester szavait a tanítványok nem tudják pontosan továbbadni, s az átfogalmazott gondolat során elvesz a lényeg, elvesznek azok a finom hangsúlyok, amelyek Herakleitosz mondanivalójának lényeges pontjai voltak.

A tanítványok többször kérelték a Mestert:

– Ne csak szóban mondja el tanításának lényeges és finom részleteit, hanem írja is le, hogy az emberiség számára örökre megmaradjon a bölcsélet.

A Mester, hivatkozva a kor szokásaira, tiltakozott:

– Nem jó az, ha a gondolataimat írásba foglalom, mert a mindennapok salakja mondanómra ráakad. A ti dolgok az, hogy gondolataimat megtisztítsátok és továbbadjátok.

A tanítványok azt mondták:

– Nem tudjuk megtisztítani azokat a gondolatokat, mert ezek a gondolatok tiszták, csak rontani tudunk e gondolatok tisztaságán.

Addig-addig kérelték a Mestert, míg írásba foglalta filozófiájának fő tételeit. Egy idő után számon kérték a Mestert az írást. Herakleitosz efféleképpen válaszolt:

– Elrejtettem az írást.

De tanítványai:

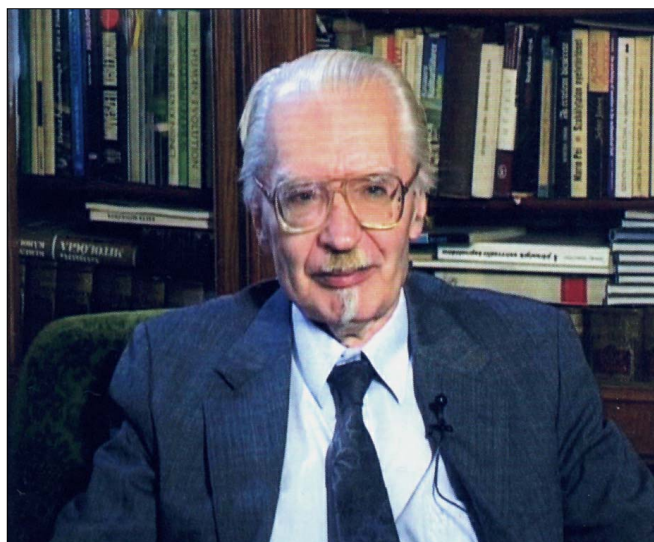
– Akkor mi értelme volt annak, hogy leírtad gondolataidat?

A Mester válaszolt:

– Ha az emberiségnek szüksége lesz gondolataimra, elő fognak kerülni. Ha nem kerülnek elő, gondolataim nem voltak fontosak.

Az orvostudomány a XX. század végén, a XXI. század elején elvesztette szerves, szoros kapcsolatát a gyógyítás lényegével: a „salus egroti suprema lex esto” („a beteg üdve a legjobb érték”) szellemiségével.

A gyógyítás és az ehhez kapcsolódó kutatás, nem évezredek emberi erkölcsök, orvosi hagyományok alapján történik, a legfőbb



*Juhász-Nagy Sándor professzor, 2006
(A kép az Apáink jönnek velünk szembe c. filmsorozat
Juhász-Nagy Sándorral készített anyagából származik.
Szerkesztő-riporter: Herzka Ferenc.)*

mozgatórugó az orvosi munkában s a biológiai kutatásokban is az anyagi haszon, a pénz, a gyors egyéni karrier. A hangos, látványos, talmi siker került a középpontba. A szelekció a természet rendje szerint megbomlott, kontraszelekciós mechanizmusok érvényesülnek az élet minden területén.

S ekkor, ebben a bizonytalan világban fiatal orvosként, alig harmincévesen találkoztam egy emberrel. Egy emberöltő sem választott el tőle, hiszen alig tizenöt évvel volt idősebb nálam. Megláttam egy embert korán őszülő hajával, tudós fejével, a két szemüveglencse mögül is átsütő kristálytisza tekintettel. Egy ember, akinek szavak nélkül is kérdés volt minden mozdulata, tekintete, testbeszéde. Küldtek hozzá.

A budapesti Városmajori Klinika szívsebész vezetője, *Szabó Zoltán* küldött, aki ösztönösen megérezte azt, hogy bennem, a kezdő szívsebészben olyan közvetítőre lelhet, aki kapcsolatot teremt a szívsebészeti klinikai munka és a kísérletes orvostudományi, élettani kutatás között, aki megéri és felhasználja azt a már-már elfelejtett óriási lehetőséget, amit a napi gyógyító tevékenység mindennapos problémáinak megfejlesztésében e kutatás nyújthat. Amikor elindultam a klinika főépületéből az udvarban pár méterre fellelhető kísérleti intézetbe, nem tudhattam, hogy életem legfontosabb lépéseit tettem meg. Harmincéves koromig sok professzorral találkoztam, tudóssal, akadémikussal, akik távol voltak tőlem, más világban éltek, kérdéseik gyakran arra irányultak, hogy mit nem tudok, s kevésbé arra, hogy mit tudok.

Sebésznek készültem. Szívsebésznek.

Úgy gondoltam, amikor Juhász-Nagy Sándorhoz indultam, hogy egy újabb vizsga előtt állok, amelyre jól-rosszul felkészülve, ahogy eddigi életem során, ezt a vizsgát is hamarosan magam mögött tudom. S ekkor találkoztam a Mesterrel.

Nem a professzorral, akitől félni kell, aki más dimenzióban él, rám, ötleteimre nem kíváncsi, csak arra, hogy mit sajtájtottam el, mit tanultam meg a könyvekből, a professzor tudásából, gondolataiból. Először éreztem azt a furcsa érzést, hogy valaki, egy ember, nem az aktuális tudásomra kíváncsi, hanem egyszerűen kíváncsi.

Rám

Találkoztam egy emberrel, aki nem ítéletet akart mondani felettem, hanem meg akart ismerni.

Most, így harminc év távlatából ismételten felteszem magamnak a kérdéseket:

– Hogy lehet az, hogy egy tudatlan, felületes sebészpálántára a türelmetlen, mindig az idő szorításában lévő tudós mérhetetlenül sok időt szánt? Ez az első titok, amit Mesteremben megfejtani azóta sem tudok. Miért fogadott el tanítványának? Hányszor volt és hány emberrel türelmes? Mennyi időt töltött a Mester azzal, hogy kiválassza azokat, akiket tanítványul fogadott?

A második kérdés:

– Hogy lehet az, hogy én, aki egész életemben lázadtam: lázadtam tanítóim, tanárain, professzoraim, szüleim, apám, anyám ellen, lázadtam a világgal szemben, soha egyetlenegyszer nem lázadtam Juhász-Nagy Sándor ellen, a Mester ellen?

– Hogy fejthetném meg ezt a második titkot?

Talán nem is olyan nagy titok. Az egyetlen ember az életemben, akitől úgy kaptam mindig, hogy soha nem kívánt viszonzást. Adott és adott, tudást, erkölcsi tanítást, de leginkább példát. Példát mutatott.

A tudás-kisugárzás, a tudás-átadás hasonlatos a szeretethez, belső, egyéni elhatározásból születik, nem külső, rákényszerített akaratból. A Mester nem tanít, a Mester él. Ha életének részévé fogad, közel kerülhetek a titkokhoz. Az igazi titkok nem írhatók le, nem mondhatók el, az igazi titkokat csak közös munkával lehet megfejtetni. Felfedezni.

Harmadik titok:

– Hogyan tudja a Mester elhiteni velem, hogy a megtalált kincset közösen, vagy netán én fedeztem fel?

Hányszor játszotta a Mester velem azt, hogy az általa elrejtett, eldugott titkot, aminek ő már régóta birtokában volt, hagyta nekem újra megtalálni!

A harmadik titok megfejtése a közös játék öröme. S mint apa a gyermekét: csak addig hagyott botladozni, hogy erőmet el ne vegye, energiáimat fel ne eméssze.

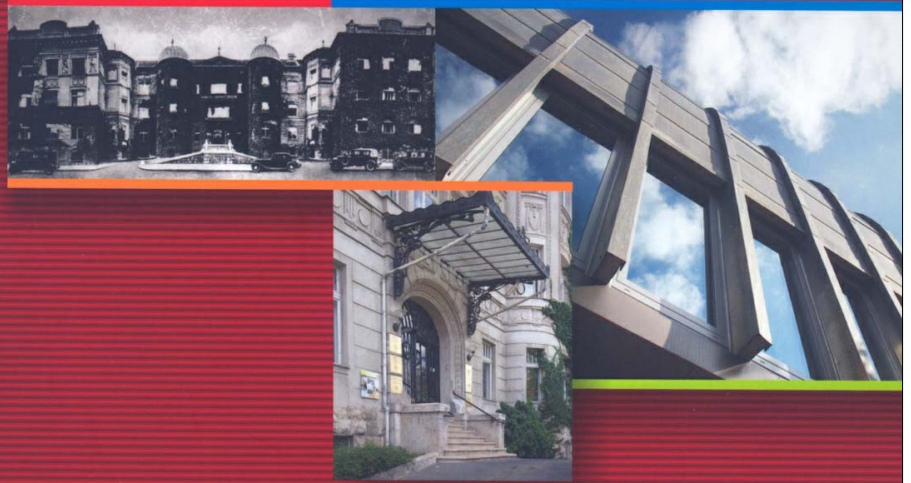
Negyedik titok:

— Jean Valjean-effektus.

Az emberi élet tele van apró bűnökkel: kicsit hazudunk, kicsit lopunk, ezért kicsit büntudatunk van. Ha érdemtelenül nagy ajándékot kapunk a sorstól, kétféleképpen viselkedhetünk: megharagszunk az ajándékozóra, a „kölcsonadóra”, mert nem tudjuk a kölcsönt visszaadni, vagy a Mester megtanít arra, hogy ne várj vissza semmit abból, amit adtál, az nem kölcsön, hanem talentum, amit megsokszorozva tovább kell adnod.

Nem hálásnak kell lenni, hanem szorgalmasnak.

A Mester soha nem fogadta el a hálálkodást, a köszönetet, mert



A VÁROSMAJORI KLINIKA ELSŐ 100 ÉVE *MÍTOSZ ÉS VALÓSÁG*

 Semmelweis Kiadó

a Mesternek erre nincs szüksége. A Mester azt várja tőled, amiképp a példabeszédben:

– Ha kaptál öt talentumot, akkor duplázd meg, mert akkor sáfárkodtál jól javaiddal!

Az én Mesterem igazi emberfaragó. De mint az igazi szobrász az anyagból, a kőből, a fából, ő az emberből csak annyit faragott le rólam, hogy az igazi, a valódi előtűnjék.

Életem nehéz periódusaiban, nehéz helyzeteiben mindenki rövidebb-hosszabb időre elhagyott.

Vagy csak félreállt.

Egy ember mindig velem és mellettem volt.

A Mesterem.

Kedves Mester!

Nem tudom, hogy hány herakleitoszi titkot tudok továbbadni tanításodból. De reménykedem. Reménykedem, hogy sok titkot tovább tudunk adni, mert iskolát teremtettél, több tucat tanítványod professzorként, főorvosként, kutatóorvosként, de legfőképpen emberként tekintetét Rád szegezi, a segítséget Tőled várja.

Juhász-Nagy Sándor professzor iskolája a magyar szívgyógyászatban eddig egyetlen, soha nem volt magánegyetem.

Egy tanítvány a sok közül e pár sorral szeretne tisztelni és köszönetet mondani a Mesternek.”

(Papp Lajos, 2006)

„Az ember mindig előrelépni próbál”

– interjú Kosztolányi György professzor emeritussal

Gyerekkorában mérnök szeretett volna lenni, ám végül Magyarország egyik meghatározó genetikusa lett Kosztolányi György, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának (PTE, ÁOK) professzor emeritusa. A 70 éves kutató-orvos ma is igen aktív: a ritka betegségek kezelése nemzeti programjának kidolgozását irányítja és a tudomány népszerűsítésén dolgozik a Pécsi Akadémiai Bizottság vezetőjeként.

Az életrajzát böngészve feltűnt egy érdekes momentum: 1966-ban a patológián kezdte orvosi pályafutását. Hogyan lesz egy kórboncnokból gyermekgyógyász és genetikus?

Ennek több oka is volt. Az egyik, hogy annak idején nem volt ritkának mondható, hogy valaki kórbonctannal kezdje a pályafutását, majd azt más területeken folytassa. Annak idején úgy tartottuk, hogy ez jó elméleti alapot jelent, hiszen így a fiatal orvosok láthatják a végállapotot, és az egyes betegségek lefolyását, majd ezután továbbléphetnek klinikusnak. Ma ez már jóval ritkább, és bár nem bántam meg, mai fejjel valószínűleg nem ezt tenném. Másrészt az orvosi diplomám megszerzése után egy ideig nem tettem le arról, hogy tisztán kutató legyek, és a Kórbonctani Intézetben – a legendás Romhányi Intézetben – végeztem korábban tudományos diákkörös munkát Jobst Kázmér professzor mellett. Aztán a Megyei Kórházba kerültem, ahol viszont nem folyt kutatás, hiszen egy megyei kórháznak nem ez a feladata. Ekkor már eldöntöttem, hogy klinikus leszek, ám lettem a kórbonctani szakvizsgát. Harmadrészt nagyon érdekes kérdés szerintem, hogy az ember életét mikor irányítják teljesen véletlen események, és mikor olyan dolgok, amik akár tudatosan, akár tudattalanul az ember megszerzett tudásából, eredményeiből következnek. Nemrég végig gondoltam az életemet, és arra jutottam, hogy nagyon kevés teljesen véletlen dolog történt velem. Az egyik ilyen viszont talán épp az volt, hogy én végül gyermekgyógyász lettem. Amikor meglett a szakvizsgám, akkor kissé türelmetlen voltam. Az életem során nem sok ilyen fordult elő velem, de akkor úgy éreztem, hogy miután már megvan a szakvizsgám, szeretnék klinikus lenni. Igazából azt se tudtam, milyen klinikus: ahogy később magamnak megfogalmaztam, nem is szakmát kerestem akkor, hanem főnököt és

közösséget. Épp akkor a nagy presztízsű Gyermekklinikán volt egy váratlan üresedés, így kerültem ide. A genetika már nem volt véletlen. A kórbonctanról ismertem Méhes Károly professzort, aki hasonló utat járt be: először patológus volt, aztán gyermekgyógyász, és amikor én ide kerültem, azonnal a genetika felé irányított. Mindez azt jelentette, hogy míg a főállásom gyermekgyógyász volt, az érdeklődésem, kutatási témám a genetika lett. Negyedszázados munka után, 1997-ben aztán a Gyermekklinika keretein sikerült létrehozunk az Orvosi Genetikai és Gyermekfejlődéstan Intézetet.

Említette, hogy kutató szeretett volna lenni, és ez végül sikerült is a gyógyító pályafutás mellett. Mikortól élt Önben ez a vágy? Gyerekkorából hozta magával, vagy már az egyetemen kapott kedvet hozzá?

Az ember döntései természetesen nem függetlenek a neveltetéstől. Ezzel együtt egészen az érettségiig nem gondoltam arra, hogy én orvos leszek, bár a családban ennek nagy hagyománya volt, édesapám is orvos volt. A gyerekkoromban gépészmérnök szerettem volna lenni, rengeteget szereltem. Középiskolában aztán atletizáltam, országos bajnokságot nyertem, még az is elképzelhetőnek tűnt, hogy folytatom a sportot, aztán végül az orvosira adtam be a jelentkezésemet. Mindez azért nem teljesen véletlen döntés volt, valószínűleg itt játszott szerepet a családi neveltetésem, bár mi négyen testvérek mindenféle kényszer nélkül nőttünk fel. A kutatás később jött: édesapám annak idején sokat rága a fületem, hogy végezzek tudományos diákköri munkát, amit viszonylag korán, negyedéves koromban el is kezdtem – ahogy azt már említettem, épp a Kórbonctanon. Egyfajta ívet látok ebben: annak idején a Kórbonctanon Jobst professzor mellett egy igencsak elvont területet kezdtem el kutatni, az egyes sejtek felszínén lévő elektromos töltéseket. Ebből szereztem meg a kandidátusi fokozatot annak idején – ez a módszer aztán a technológia fejlődésével el is tűnt. A genetika már egyértelműen a betegekkel való foglalkozásban nyilvánult meg, a nagydoktori értekezésem ebből született, az idő teltével pedig egyre inkább a genetika és a genetikai szolgáltatások valós életre tett hatása kezdett érdekelni. Az elmúlt években ennek etikai problémáiról, törvényi háttéréről írtam rendszeresen, a sejtek felszíni töltésétől tehát a tudomány társadalmi szerepének vizsgálatáig

jutottam. Ez nem az egyes részterületek vizsgálata, ahogy kezdtem a kutató pályafutásomat. A tudomány mára oda jutott, hogy rengeteget részadatot ismer, amelyeket csak az adott részterületek pár szakértője lát át az egész világon. Úgy érzem, hogy most itt az ideje ezek szintetizálásának, nagyon felerősödött a szintetizáló gondolkozás iránti igény.

Lassan 40 éve foglalkozik genetikával, ami akkor elvont területnek tűnt, épp úgy, ahogy a sejt felszínének elektromos töltésének vizsgálata, mára azonban a legfontosabb tudományágak egyike lett – a közvélemény számára talán a legfontosabb és a legismertebb. Hogyan élte meg ezt az átalakulást belülről?

Annak idején, 1974-ben ez még kicsit misztikus dolog volt, az is újdonságnak számított, hogy kromoszómákat lehetett vizsgálni. Ez akkor még nem is szerepelt az orvosi képzésben, akkoriban indult meg az az ideológiai váltás, amely a micurini dogmák és a náci eugenetika közötti vívódás után elfogadta a genetika létjogosultságát. Néhány furcsa fejlődési rendellenesség, szellemi elmaradás kapcsán kezdett elfogadottá válni, hogy ezek eredetét a génekben kell keresni. A kívülállók számára a genetikások bogaras tudósembereknek tűntek, és persze a kutatókat mindenki saját szabadidejében, az orvosi munka mellett űzte. A XX. század utolsó évtizedei aztán egy rendkívül dinamikus technológiai fejlődést hoztak, aminek köszönhetően egyre több részletet, titkot lehetett megtudni az élőlények és az emberek örökítőanyagáról, és ennek köszönhetően a genetika önállósodott is. Az információ-mennyiség nagyon gyorsan növekedett, egyfajta forradalom zajlott le, amelynek köszönhetően az ezredfordulóra elkészült az emberi genom térképe. Ez az egyik legnagyobb mérföldkő az emberi megismerésben, saját megismerésünkre nyílt kapu – persze ez még nagyon hosszú folyamat lesz. Ezzel együtt az inga átlengett a másik irányba: míg a hetvenes évek első felében ez ritka betegségekkel pepecselő, elvont tudományág volt, a kétezres évekre a közgondolkodás már úgy vélte, hogy a genetikával mindenre választ lehet találni: betegségeinkre, gondolkodásunkra, viselkedésünkre. Ez természetesen nem így van, mindez sokkal több paramétertől függ. Sokak számára a genetika egyfajta kristálygömbnek tűnik, amely az ember ké-

sőbbi életében jelentkező betegségeket tudja megmutatni egzakt módon. Mindez egyrészt túlzott elvárásokat jelent, másrészt komoly etikai kérdéseket is felvet, hiszen ha például valakiről már a magzati korban meg lehet mondani, hogy milyen betegségei lesznek majd, úgy felmerül a kérdés, hogy mit kezdjünk ezzel a tudással, mit kezdjünk azzal a terhességgel? Szabad-e manipulálni bizonyos tulajdonságokat, hogy valaki szebb, magasabb, avagy okosabb legyen? Ezekre a kérdésekre egyre nagyobb figyelmet kell fordítanunk.

Ha jól sejtem, itt már nem elméleti lehetőségekről beszélünk, hanem egyre több esetben gyakorlatiokról. Hogyan jelentkezik ez a mindennapokban az Ön gyerekgyógyászati munkája során?

Mindez mindennapos jelenség, hiszen mára megszülettek az etikai vezérfonalak és 2008-ban az ezt a területet szabályozó törvény is, amelyen én is nyolc évet dolgoztam. Számunkra rutin, de a genetikai vizsgálatra jövők részére mai napig nagy meglepetést okoz, amikor ezekről az etikai problémákról beszélünk. A törvény által szabályozott módon az összes genetikai vizsgálat úgy indul, hogy elmagyarázzuk az egyénnek, hogy miről szól, milyen hatásai lehetnek, és mindenhez az ő tájékozott beleegyezését kérjük. Ez a legtöbbször meglepetést és értetlenséget kelt. A többség úgy jön ide, hogy az orvosuk ide küldi őket egy vérvételre, és nem értik, hogy miért kérdezzük meg őket előtte, hiszen ezért vannak itt. Az már jóval ritkább, csupán pár alkalommal fordult eddig elő, amikor olyan igények merülnek fel, hogy manipuláljuk a születendő gyermek génállományát. A genetikai tanácsadó mindig nondirektív, ám van néhány olyan eset, amikor a leghatározottabban el kell határolódnunk, és ezek ilyenek. Ritkán olyan is előfordul, amikor azt kell mérlegelnünk, hogy megosszunk-e bizonyos információkat, vagy elvégezzünk bizonyos vizsgálatokat. Nagyon fontos az a törvényben is előírt gyakorlat, hogy a vizsgálat eredményét csak annak alanya ismerheti meg, és szintén a törvény rögzíti a *nem tudás* jogát is. Férj és feleség között is kikérjük mindkét fél véleményét, hogy a másik megtudhatja-e a vizsgálat eredményét. Mindez annyira fontos alapelvek, hogy bár az egyetemen belül az egyes klinikák és intézetek megosztják egymással a páciensekről szóló adatbázisukat, hiszen ezek az információk létfontosságúak lehetnek a kezeléseik során, a mi intézetünk esetében ezek védett adatok.

A genetikai ezek alapján már eddig is je-

lentős változást gyakorolt életünkre és gondolkodásunkra, és a fejlődés nyilván nem állt le. Hogy véli, mennyire változtatja meg a genetikai az emberi társadalmat?

Remélem, hogy nagyon kevésbé, legalábbis abban az értelemben, hogy nem változtatjuk meg genetikai beavatkozások révén testi-lelki tulajdonságainkat. Az emberi génmódosítások kapcsán nagyon komoly, nagy hatékonyságú tiltások léteznek. Azt remélem, hogy az a felfogás, amely az emberi lényeket lényegében genetikai állományukra redukálja, nem fog eluralkodni. Ma létezik arra tendenciák, hogy mindent a génekből magyarázzanak meg.

Mindez nagyon veszélyes lehet, ahogy Ön is említette a náci eugenetikát...

Így van. Mindez ráadásul az egyént és társadalmat is felmentheti az életmódváltoztatás, a prevenció alól, hiszen azt mondhatják, hogy tehetek én bármit, a génjeimben benne van, hogy dohányozni és inni fogok. Mindez persze nem igaz. Az utóbbi időszakban szerencsére kevesebb ilyen véleménnyel találkozni, de még mindig erős a genetikai meghatározottság elképzelése. Mindennek természetesen van alapja, de nagyon fontos tudni, hogy nem csak a génállományon múlik, hogy valakinek milyen élete lesz. Másrészt azon a téren remélhetőleg lesznek változások, hogy ezeket az információkat tudatosabban kezeljük a jövőben, és a társadalom belátja, hogy a genetikai nem mindenható, nem sorsdöntő, hanem – bár rendkívül fontos a betegségek idő előtti felismerésében – mi magunk vagyunk a felelősök a saját és az utódaink életéért. Az elmúlt tíz év egyik leglényegesebb tudományos fejleménye a genetikai területén, hogy a környezet nagyban befolyásolja a génjeink működését. Mindez óriási felelősséget ró ránk, hiszen nem tudjuk, hogy mikor ér minket olyan környezeti hatás, amely bekapcsol, vagy kikapcsol egy adott gént.

Miközben a genetikai elvont tudományágból hétköznapi beszélgetések témájává, életfelfogásunkat meghatározó jelenséggé vált, aközben az Ön érdeklődése is egyre inkább a tudomány társadalmi hatásai felé fordult, ezzel foglalkozik most például a Pécsi Akadémiai Bizottságban is. Mi ez a tevékenység pontosan, hogyan kezdődött Önnél ez a folyamat?

Mind a középiskolában, mind az egyetemen többször azt a jellemzést adták rólam, hogy „passzív” vagyok. Ebben semmi tudatos politikai alapállás nem volt, először a sport, majd a tudományos diákköri munka miatt nem aktívkodtam, másrészt én alkati-

lag született pártonkívüli, avagy pártsemleges vagyok. Talán épp a genetika hozta ki belőlem a társadalmi kérdések iránti érzékenységet, hiszen itt minden azért történik, hogy a hozzánk forduló családok, gyerekek számára segítséget nyújtsunk. Ehhez kapcsolódott, hogy hosszú időn keresztül, és még valamennyire most is a fogyatékos, fejlődési rendellenességgel született gyermekek ellátásának problematikájával foglalkoztam. Ezt rendkívül nemes tevékenységnek tartom, mindig csodáltam azokat, akik ezzel foglalkoznak. Másrészt 10-15 évvel ezelőtt jelent meg, és azóta egyre fontosabb a ritka betegségek mozgalma. Mindez egyrészt a biotechnológiai áttörésnek volt köszönhető, hiszen egyre több ritka betegségről derült ki annak a pontos oka, másrészt az informatika fejlődése révén egyre több információ állt rendelkezésre ezekről a betegségekről. Korábban jellemző módon az orvosok egy ilyen láttán csak szétárták a karjukat és azt mondták, hogy még nem láttak ilyet – szegény beteg számára ez persze nem volt túl hasznos. Ezek a változások viszont lehetővé tették, hogy ezeket megfelelő módon kezeljük, és hálózatok alakuljanak ki ezzel a céllal. 2013-ra arra tettünk vállalatást, hogy ezek kezelésére nemzeti programot dolgozzunk ki, és ennek koordinátori feladatait látom el az egészségügyi államtitkárság megbízásából. Ez már nem tisztán tudományos, hanem inkább ellátásszervezési, tudománypolitikai munka: össze kell hozni a szakembereket, a pácienseket, meg kell oldani az ellátással kapcsolatos kérdéseket.

A Pécsi Akadémiai Bizottság (PAB) vezetésére tavaly kaptam megbízást. A PAB elsődleges feladata nem a kutatás, hanem a tudomány eredményeinek népszerűsítése, a közérdeklődés felkeltése a tudomány iránt. Ez nem csak a genetikával kapcsolatos, hanem általában a tudományos eredményekkel és azok társadalomra gyakorolt hatásával. Néhány nappal ezelőtt az energia és az ember kapcsolatáról tartottunk egy konferenciát, ami Pécsen különösen időszerű és érdekes kérdés, gondoljunk csak az uránbánya tervezett újranyitásával kapcsolatos felfokozott hangulatra. Emellett a fiatal, Bolyai-ösztöndíjas kutatók számára indítottunk most egy programot, amely során minden hónapban 4-4 kutató számol be a munkájáról.

Kutat, gyógyít, kiemelt fontosságú nemzeti stratégiát koordinál és a régió tudományos életét szervezi; hogyan jut ideje minderre?

Jutnia kell. Persze ahogy az ember idősödik, változnak a súlypontok az életében, mások lesznek a feladatok, az érdeklődési kör, és az, hogy mennyi idő jut egy-egy területre.

Az életem, egy napom messze nem olyan, mint 30 évvel ezelőtt, amikor az időm nagy részét a gyermekgyógyászaton töltöttem, és mellette rohangáltam a laboratóriumba, hogy tudjak haladni a kutatásokkal. Ez megváltozott: a frontvonalban most már a fiatal, tehetséges kollégák állnak, akik ellátják azt a tevékenységet, amit annak idején én. Ezen a téren én konzíliumokat tartok rendszeresen, de ez már jóval kevesebb időmbe kerül. Ezzel párhuzamosan jutott egyre több időm a többi tevékenységre, amelyek nem kevésbé időigényesek és felelősségteljesek. Rengeteget utazok, bár a külföldi utakat fokozatosan leépítettem; most már úgy érzem, hogy fontosabb feladatok várnak rám Magyarországon. Minden héten el kell utaznom Budapestre, valamikor többször is. A feleségem nem lát többet otthon, mint korábban, hiába szűnt meg a közalkalmazotti státuszom július elején. Azt remélem, hogy amíg bírom, addig tudom ezt csinálni, nem szeretném azt érezni, hogy no, eddig jutottam, innen pedig már csak lefelé van út. Az ember mindig előrelépni próbál, mindig vannak feladatok, amikkel azonosulunk és lelkesen csináljuk.

Említette a fiatal kutatókat és a fiatal pályatársakat. A magyar egészségügy, sőt a magyar társadalom egyik legnagyobb problémája ma a fiatalok elvándorlása. Hogy látja, mennyire nagy gond ez az Ön területén?

A mi intézetünk nem áll rosszul, bár itt is

voltak kiváló emberek, akik különböző okokból elhagyták. Szerencsére az intézet vonzereje akkora, hogy van utánpótlás, bár ez a trend ide is beszívargott. Önmagában az, hogy a fiatalok elindulnak a nagyvilágba, nem baj. Nagyon jó volna, hogyha a társadalom támogatná őket abban, hogy okuljanak, tanuljanak külföldön. Mindez egy társadalmi programot képezhetne, hiszen amióta az eszemet tudom, az emberek mindig egyénileg kaparták ki maguknak tehetségük, avagy kapcsolataik révén a külföldi ösztöndíjakat. Magyarországon nagy szükség lenne arra, hogy minél több területen tapasztalatokkal teli, kiképzett emberek dolgozzanak – ezt csinálják például Kínában, kiküldik a fiatalokat, akik aztán visszatérnek dolgozni. Ehhez persze azt is meg kell teremteni, hogy a fiatalok visszajöjjenek. A Magyar Tudományos Akadémia Lendület programja ilyen intézkedés, ennek révén sok tehetséges fiatal hazára lehetett hozni és kiemelt fizetést biztosítani nekik. A gond az, hogy egzisztenciális okokból és túlzott, avagy reális reményvesztés miatt egyre többen nem jönnek haza. Ez óriási baj, és bár társadalmi, politikai szinten foglalkoznak ezzel valamennyire, nem látok hathatós intézkedéseket. Ha egy társadalom nem törődik a fiataljaival, akkor nagyon nehéz helyzetbe juttatja magát, és ennek már láthatjuk is a jeleit. Én naiv optimista alkat vagyok, és szeretnék is az maradni, de itt nagyon nehéz megőrizni a derűlátásomat. A

mindenkori társadalom valahogy nem tud mit kezdeni a fiatalokkal. Azt se szeretem, amikor az idősebbek arról beszélne, hogy bezzeg a mi időnkben. Ez abszolút rossz megközelítés, nem a mi időnk van. Meg kellene érteni az újabb generációkat, és az idősebb korosztály és az ország vezetőinek a feladata lenne olyan vonzó perspektívát nyújtani, és nem kényszerrel alkalmazni, amely révén visszajönnek az országba.

Néhány évvel ezelőtt egy konferencia keretében foglalkoztam azzal, hogy meghosszabbítható-e az emberi élet. A válasz az, hogy nem, de a tudomány fejlődése miatt egyre inkább kitolódik az átlagéletkor, és javul az életminőség is. Egyre többen aktívak 70 év felett is, és ott van a rendkívül leterhelt középgeneráció. Amennyiben sikerülne megteremteni a 70 év felettiak derűs öregkorát és megőrizni szellemi, testi fittségüket, úgy átvehetnének bizonyos terheket a középgenerációtól. Ahogy valaki megfogalmazta: ahogy a XX. század a javak újraelosztásáról szólt, úgy a XXI. századnak a munkaidő és terhek újraelosztásáról kellene szólnia. Másrészt, és ez nem csak ránk igaz, egyfajta keletről nyugat felé tartó exodus zajlik. Hozzánk is érkeznek, tőlünk mennek Nyugat-Európába, onnan Amerikába és nyilvánvaló, hogy mindig a kreatívabb, vállalkozóbb szellemű emberek kelnek útra, így azok, akik alkalmasak a sikerre, elhagyják az országot.

Stemler Miklós

Világéletemben a szintézisre törekedtem – interjú Szabó László Gyulával

Szabó László Gyulát 2012-ben választották a Pécsi Tudományegyetem professor emeritusává. A hetvenéves professzor, mint több más tudós pécsi, elsőként gyógyszerész végzettséget szerzett. Életét a növények, hatóanyagaik, hatásaik, fejlődésük – valamint a Mecsek és Erdély felfedezésének szentelte, és csak egy hajszál választotta el attól, hogy tudományos munkássága helyett földrajz-biológia szakos tanár legyen.

Orvoscari Hírmondó: *Volt egy momentum gyermekkorában, amelyre visszavezethető a pályaválasztása, vagy fokozatosan alakult ki, hogy mivel fog egész életében foglalkozni?*

Szabó László Gyula: Az én életem azért szerencsés, mert az érdeklődési köröm már korán, gyermekkoromban kialakult. Pécsi születésű vagyok, és nagyon szeretem a Mecseket. Egy kis növényhatározót kaptam egyszer édesapámtól, attól fogva állandóan képről határozta meg a növényeket. Mindenhova magammal vittem a kis könyvet. Később, amikor elkezdtem biológiát tanulni, már az kezdett érdekelni, hogy melyik növényt mire használják. Mivel a kémia is borzasztóan érdekelt, ez így együtt meghatározta az egész életemet. Később, a gimnáziumban a híres Horvát Adolf Olivér

ciszterci szerzetes, biológianár, akivel később közeli barátságot alakítottam ki, már mederbe terelte ezt az érdeklődést. Így lettem alkalmazott botanikus, akit az érdekel, hogy mi van a növényben, milyen vegyület okozza a hatását, hogy mitől lesz olyan szép színes, és a színekért felelős anyagoknak milyen szerepük van. Utána nagyon érdekelt az is, hogy hogyan lehet csíráztatni a növényt, mitől van, hogy az egyik gyorsan csírázik, a másik lassan. Mindent összevetve: rendkívül meghatározó volt a gyermekkorom.

Voltak más hatások, amelyek végül nem lettek ennyire meghatározóak?

Voltak, és azt sem mondanám, hogy nem hatottak rám komolyan. Szintén gyermekként kaptam egyik rokonomtól, aki tudta, hogy az állatok is nagyon érdekelnek, egy állatorvosi gyógyszerian könyvet. A szigetvári állatorvosi ambulancián dolgozott, ott műtétet is megnéztem, és az emeleti laboratórium mikroszkópján vizsgálódtam. Van egy vegyület például, amely véralvadást gátlóvá alakul, ha rosszul füllesztik a takarmányt, és vérzékenységet okoz például a szarvasmarhákknál. Ezt később tudatosan alakították át, így született egy olyan gyógyszer, amellyel a mai napig gyógyítanak:

segít az agyi katasztrófa megelőzésében. Ez ugyanannak a somkórónak a hatóanyaga, amelyből van fehér és sárga virágú is, utóbbit dohányillatosítóként is használják, előbbi a szénába keverve kis mennyiségben hasznos. A növény- és állatvilág ezer szálon függ össze, és engem mindkettő érdekelt. Ahogyan a földrajz is: tele van a lakásom térképekkel, és majdnem földrajz-biológia szakos tanár lettem.

Végül mégis gyógyszerész végzettséget szerzett.

Úgy adódott, hogy a gyógyszerészi pályára sodródtam, és egyáltalán nem bántam meg. Miután végeztem, biológusként helyezkedtem el a mostani országos génbankban, ahol Jánossy Andor akadémikus volt a főnököm, és rajta kívül is olyan kiváló emberekkel ismerkedtem meg, akiket a tanítómestereimnek tartok, és még jobban kinyitották a szemem. Ilyen volt Boros Ádám, a világ-hírű botanikus, aki egy ideig a gyógynövénykutató igazgatója volt, és Mándy György, a kiváló mezőgazdasági botanikus, aki sajnos korán meghalt, de arra hívta fel a figyelmet, hogy egy fajon belül nagyon sok fajta van, különböző előnyös tulajdonságokkal. Fontos, hogy a fajta szót a laikusok ugyan jelzőként használják, de mi a biológiában a kultúrnövényekre használjuk, ezzel is megkülönböztetve őket a vadnövényektől, ahol változatokról, alfajokról, formákról beszélünk.

Ezután tett némi kitérőt, továbbra is a növények kutatásánál maradván, mégis más pályán.

Az agrobotanikai intézetbe kerültem pályám elején, ezt most Növényi Diverzitás Központnak nevezik. Később az agrobotanikától visszatértem a gyógyszerészeti botanikához, amelynek az oktatása nagyon fontos, a farmakognózi-farmakológiai képzéssel együtt. Annak idején összeállítottam Pécs tudós gyógyszerészeiről egy cikket a Pécsi Szemlébe. Nem mindenki tudja, de patikusként tevékenykedett Pécs első polgármestere, és Cholnoky László akadémikus is, aki az orvosegyetem rektora volt egy időben. Ez a pálya sokféle embert vonzott.

Így van ez ma is?

Sajnos a gyógyszerészet, mint szakma hajlamos ma kereskedelmmé válni, a gyógyszerész nem több, mint kereskedő lenni. Nagy divat ma antioxidánsról, szabadgyök-fogóról, immunstimulánsról beszélni. Mindegyikből rengeteg van a növényvilágban, de néha felfedeznek egy-egy "csodaszert", és piacra dobják. Sajnos piaccá silányodott a gyógyítás egy része is. Amit nem fogadnak el gyógynövény-készítményként, azt az OÉTI étrend-kiegészítőként regisztrálja, ezekből rengeteg van a patikákban. Sok ezer van, ami nem azt jelenti, hogy mind különbözők, sok esetben csak a csomagolás eltérő. Itt jön a képbe a pedagógia: a biológiatanári képzés nagyon fontos. Meg kell tanítani, hogy az emberek kritikusan lássák ezeket, különben becsapják őket. Csak tudással lehet védekezni, mert a tudatlanságot, a hiszékenységet kihasználják az üzletemberek.

Mi lehet a megoldás? Elég, ha jobban figyelünk a biológiai órán?

Az internet veszélyforrás, de nélkülözhetetlen. A gyógyszerész megkapja az alapokat, de ha valaki nem tud válaszolni egy beteg kérdésére, akkor mondja azt, hogy másnapra utána néz. A beteg pedig legyen igényes, és igenis ne csak kezelőorvosát kérdezze meg, de gyógyszerészt is, majd menjen vissza másnap. Ezzel a gyógyszerészt is arra sarkallja, hogy nézzen utána dolgoknak. E nélkül valóban kereskedővé degradálódik a gyógyszerész, hiába kap ma

már gyakorlatilag orvosi diplomát. Az egyik nagy példaképem Baranyai Aurél, aki a Széchenyi téren volt patikus, és szívesen jártak hozzá vissza a betegek, pontosan emiatt. Ha a gyógyszerész nem válaszol rendesen, ott valami baj van – vagy vele, vagy a termékkel.

2012-ben jelent meg legutóbbi kötete, de nem egyedül jegyzi, miért?

Nemrég jelent meg A gyógynövények ismerete, a fitoterápia és az alternatív medicina alapjai című könyvem, amelyet Rácz-Kotilla Erzsébettel és férjével, Rácz Gáborral együtt jegyzek. Erdély iránti rajongásom hozott minket össze. Amikor nyugdíjba mentek, meghívtam őket Pécsre, orvosoknak tanítottak fitoterápiát vendéglőadóként. Májig szaktanácsadói a farmakognózi intézetnek, ahol alapító tanszékvezető voltam. Ráczék ma 85 és 87 évesek. Nem véletlen, hogy a könyv bevezetőjében is az erdélyi elődök előtt tisztelgünk, mert ott is voltak igazi úttörők, akik alázattal szolgálták a természetet és az ügyet.

Erdélyhez igen gyengéd szálak fűzik, ez hogyan alakult ki?

Kós Károly könyveit kezdtem el olvasni az erdélyi népi művészetekről, ezekben leírta, milyen nagy élmények érték. Néhányan, biológusok és gyógyszerészek összefogtunk, egy kisebbfajta "expedíciót" indítottunk Erdélybe. Magokat gyűjtöttünk, példát mutattunk abból, hogy hogyan lehet a génbankot gazdagítani – az ebből született cikket a mai napig sokat idézik. Voltak rendszeres gyűjtőterületeink, ahol soha nem töltöttünk sok időt, mégis nagy anyagra tettünk szert. Én így ismertem meg Erdélyt és Rácz Gábert. A professzor egy alkalommal a Hargita tetején várt minket, mert a szekuritáé figyelte, mint tanszékvezetőt, nehogy magyarokkal találkozzon.

A Mecsekkel mégsem mérkőzhet egyetlen vidék sem.

A Mecsek az örök szerelmem, a Pécsi Szemlében nemrég indítottam egy sorozatot. Remélem, megér néhány részt, mert most azt hallottam, hogy megszűnhet a lap. A Mecsek varázslatos növényeivel foglalkozom, az első az illatos hunyor. Gimnáziumi biológiatanárom előtt is tisztelgek ezzel. Horvát Olivérnek azért volt a kedvence, mert a növény latin nevének kezdőbetűi megegyeztek az övével. Gyakran hívtuk magunk között Hunyor tanár úrnak. A növényt a népi állatgyógyászatban használják, Erdélyben például a mai napig: különleges beavatkozás, gyökérhúzás alkalmazásával serkenti az immunrendszert.

Elmúlt ötven éves, mire egyetemi tanár lett Pécsen, mégis hamar saját tanszéket alapított, hogyan?

Növényélettant tanítottam a TTK-n, ezt leválasztottuk a botanika tanszékről, ma már a molekuláris biológiai irányába ment el. A gyógynövények mindig is nagy kedvenceim voltak, azt szerettem volna, ha önálló tanszékké válik a gyógynövénytan. Szolcsányi professzor, aki a gyógyszerész szakot alapította és Lénárd professzor, a rektor is beleegyezésüket adták, nekem pedig nem kellett sok biztatás. A termekben cserepekbe ültettünk növényeket, egyik hallgatóm a körömvirággal foglalkozott, benővényesítette az egyik termet. Tíz éve a mai tanszék helyén még nem volt semmi, az enyészettől hódítottam vissza az épületszárnyat. Ma már komoly laboratórium működik itt, hamarosan megalakul a gyógyszerészi biológia-biokémia tanszék, van már gyógyszerészi kémia, és kiváló technológiai képzés folyik. Az egyetemi gyógyszerészettel közösen a gyógyszerészeti intézet általános gyógyszerészeti problémákkal foglalkozik. Itt van a mostani munkahelyem.

Amint elérte a korhatárt, professor emeritussá választották, ez szép elismerés.

Soha nem mondtam, hogy emeritus szeretnék lenni, csak egyszer ejtettem el, hogy hetven éves vagyok, így azután már szabad. Botz Lajos, a Gyógyszerészeti Intézet vezető professzora viszont rögtön lecsapott erre, és felterjesztett emeritusnak. A szavazati bizottság pedig annyira aranyos volt, hogy talán két tartózkodó voks mellett megszavazta. Ennél többet nem lehet elérni, ráadásul úgy, hogy ez nekem így is szórakozás volt: egész életemben azzal foglalkozhattam, amit a legjobban szerettem.

Visszatekintve szép és hosszú pályájára mit tart a legnagyobb eredménynek, kutatást, vagy publikációt?

Nekem az okozott mindig örömet, hogy tudtam az embereket lelkesíteni. Volt egy tanítványom, akit naponta noszogattam, hogy írja meg a disszertációját. Sokat beszélgettem olyan témákról, ami engem nagyon érdekelt, és publikációim is ezekről születtek. Az egyik a magbiológia, 1980-ban adott ki erről az akadémiai kiadó egy általam szerkesztett kötetet. A növények kémiai egymásra hatása is nagyon foglalkoztatott, az allelokémiai anyagok, amelyek például egyik növényből a talajba jutva más növények növekedését gátolják.

Fiatalos lendülete szemmel láthatóan nem kopott meg. Milyen tervei vannak a jövőre nézve?

Hogy mennyire veszik hasznomat itt a tanszéken, azt nem tudom. Vizsgabizottsági elnök leszek a szakgyógyszerészi vizsgán, de aki akar, megtalál az irodámban. Kicsit kényelmesebb lesz az életem, de máig sokan jönnek hozzám tanácsért. Koromnál és szemléletemnél fogva is egyfajta integráló szerepet próbálok betölteni: világéletemben a szintézisre törekedtem. Amúgy, ahogy az ember öregszik, a visszatekintés jelenti a legfőbb értékmentést. Az elődök munkásságát, a régi folyóiratokat mentem, igyekszem újra felfedezni dolgokat. Ezen felül előadásokat tartok, és folyamatosan képezem magam, mert ez nagyon fontos.

Szabó László Gyula, a Pécsi Tudományegyetem professor emeritusa Pécsen született, 1942-ben. Kutatási területei közé tartozik a virágos növények fitokémiai kölcsönhatásának szerepe (allelopátia), a magélettan, csírázás (biotesztelés), az alkalmazott növénytan (agro- és farmakobotanika), valamint a farmakognózia.

A Semmelweis Egyetemen 1965-ben végzett okleveles gyógyszerészként. Doktori címet szerzett 1971-ben növényanatómiai tárgykörben, 1976-ban mezőgazdasági kandidátus, majd agrártudományi doktor lett. A TTK-án biológia tárgyból habilitált 1994-ben, akadémiai doktori címét 2000-ben szerezte meg.

Első munkahelye az Országos Agrobotanikai Intézet volt Tápíószelén, ahol tudományos osztályvezető volt 1965 és 1972 között. Ugyanez volt a beosztása az ireszemcsei-bicsérdi Takarmánytermesztési Kutató Intézetben 1972 és 1984 között. A JPTE TTK Növénytan Tanszékén és Botanikuskertjében 1994-ben lett egyetemi tanár, 1997-től pedig tanszékvezető.

Szabó László Gyula legfontosabb kitüntetései közé tartozik a címzetes egyetemi tanári cím, amelyet a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mezőgazdaság Tudományi Karán kapott 1983-ban. 1991-ben Augustin Béla-emlékéremmel, 2001-ben Kitaibel Pál-emlékéremmel tüntették ki, a mezőgazdasági felsőoktatásért végzett munkájáért ugyanebben az évben Óvár-emlékérmeket kapott. A Magyar Biológiai Társaság Huzella Tivadar-díjjal, a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság pedig Szebellédy László emlékéremmel tüntette ki. 2012-ben a Pécsi Tudományegyetem professor emeritusává választották.

A professor 20 könyv, monográfia és jegyzet, 81 könyvfűzet és 165 tanulmány szerzője, szerkesztője. A világ kilenc országában járt tanulmányúton, vagy tartott vendégelőadást. Tagja az MTA Kultúrflóra Szerkesztőbizottságának, az MTA Botanikai Bizottságának, az International Allelopathy Society-nek. 2000-től a Szent István Akadémia rendes tagja.

MEGJELENT

Schmidt Pál: Szeretet, szolgálat, szenvedély. Arcképek a pécsi orvoslás múltjából c. könyve.

(Ángyán János, Bakay Lajos, Berde Károly, Boros Béla, Erreth Lajos, Hal József, Heim Pál, Imre József, Kerpel-Fronius Ödön, Konkoly-Thege Aladár, Környey István, Lajos László, Melczer Miklós, Mihályi István, Neuber Ernő, Reuter Camillo, Schmidt Lajos, Scipiadés Elemér, Szilárd Zoltán, Zsolt Zsigmond)

A könyv a PTE ÁOK Dékáni Hivatalában megrendelhető: 7624 Pécs, Szigeti u. 12. E-mail: dekani.hivatal@aok.pte.hu



A képen jobbra a szerző



Fotó: Verébi Dávid

Könyvismertető

Imre Schneider-Ferenc Harangi-Béla Sebők: *Clinical and Pathological Aspects of Atopic Dermatitis*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2012. ISBN 978 963 05 9154 6.

A két magyar kiadást követően (Medicina 2005, 2009) az Akadémiai Kiadó gondozásában 2012-ben angol nyelven jelent meg teljesen átdolgozott, modernizált, csaknem felújított ábra- és képanyaggal a Schneider Imre-Harangi Ferenc-Sebők Béla szerzőhármás monográfiája az atopiás dermatitisek klinikai és patológiai vonatkozásairól. (Mint az Orvoskari Hírmondó legutóbbi számában értesülhetünk róla, a könyv szerkesztője, Schneider Imre professzor Akadémiai Nívódíjban részesült.) A monográfia tartalmi ismertetésére a Hírmondó jelen számában kaptam lehetőséget.

A bevezető fejezetben a szerzők meghatározzák az atopiás dermatitis fogalmát, majd rövid áttekintést adnak a betegség történetéről a Római Birodalom korától napjainkig. Ezt követően a kórkép gyakoriságát ismertetik az egyes világrészekre, valamint az epidemiológiai adatokat szolgáltató egyes országokra szóló lebontásban. Külön figyelmet érdemel ezen belül a szerzők elsőként végzett hazai, úttörő epidemiológiai vizsgálatainak részletes ismertetése. Mind a nemzetközi, mind a hazai járványtani adatok a betegség civilizációs jellegét támasztják alá.

A *klinikai* formák tárgyalása a tünettannal ismertetésével kezdődik, a betegség egyes stádiumainak jellemzőivel és a súlyossági fokozatok kritériumaival folytatódik, majd a tüneti diagnózist alátámasztó hisztopatológiai jeleket ismerhetjük meg. Részletesen tárgyalják az atopiás dermatitis immunológiai vonatkozásait és a betegséggel gyakran együtt járó, vagy ahhoz tünetileg hasonló egyéb bőrbetegségeket. Ismertetik a diagnózis és az elkülönítő diagnózis kritériumait. A társszakták képviselői számára nyújt hasznos információt a kórképhez egyéb szervrendszerekben társuló tüneteinek részletes bemutatása.

A könyv második része a betegség *patológiáját* ismerteti. Elsőként a kialakulásában lehetséges szereppel bíró örökletes tényezőket vizsgálják, jellemzik a hajlamosító genetikai faktorokat. Igen jelentős saját megfigyelésük, hogy génátrendeződés révén az atopiás dermatitis malignus lymphoma kialakulásához vezethet.

A bőr barrier funkciójának, illetve e funkció károsodásainak következményeit részletesen ismertetik. Külön fejezetekben tárgyalják az atopiás dermatitis kialakulásában szerepet játszó sejteket, immunglobulinokat, mediátorokat, hormonális és egyéb patogenetikai faktorokat. Kiemelten foglalkoznak a környezeti tényezőkkel, az allergének szerepével, valamint a betegek számára egyik legkellemetlenebb szubjektív tünet, a viszketés háttérében álló folyamatokkal.

A mikrobiológus recenzens számára különösen érdekesek a mikrobiális kórokozók szerepére és az ellenanyag osztályok testnedvekben való eloszlására vonatkozó fejezetek.

A bemutatott állatkísérletes modellek tapasztalatai segítséget nyújtanak a kórfejlődés molekuláris alapjainak, genetikai hátterének mélyebb megismerésében és a terápiás lehetőségek feltárásában.

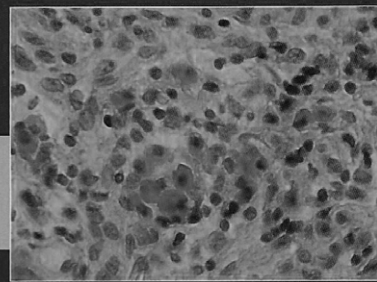
A *gyógykezelés* eszközeinek és módzatainak széles tárházát taglalja a könyv a hagyományos lágyító és nedvesítő szerek-től az antihisztaminokon át a modern immunszuppresszív és immunmoduláns beavatkozásokig. Megtalálhatók a palettán a nővény- és fényterápiás eljárások, és nem hiányzik a kísérleti fázisban lévő gyógymódok ismertetése sem.

Az orvosi vonatkozások mellett a könyv kitér a beteg pszichés állapotát befolyásoló tényezőkre, a család és a társadalom szintjén érvényesülő szociális és gazdasági hatásokra.

Jó minőségű és rendkívül gazdag ábraanyag segíti a jellemző makroszkópos és kórszöveti jelek vizuális megismerését. Minden fejezetet összefoglalás és gyakorlatilag a kézirat lezárásáig terjedő hivatkozási lista zár le. További segítséget nyújt a tájékozódásban a rövidítések listája és a gazdag tárgymutató. A könyv széles körű tematikai kitekintései révén a bőrgyógyászok és a szorosan vett társszakták képviselői mellett a gyakorló és elméleti orvostudomány bármely területén dolgozó kollégák érdeklődésére számíthat nemcsak hazánkban, hanem – dr. Kerpel-Fronius Judit kiváló angol fordítása révén – külföldön is.

Imre Schneider • Ferenc Harangi • Béla Sebők

Clinical and Pathological Aspects of Atopic Dermatitis



AKADÉMIAI KIADÓ

Emődý Levente

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK

Az Anatómiai Intézetből

■ *Dr. Bánki Eszter és munkatársai* részt vettek a Magyar Transzplantációs Társaság XIV. Kongresszusán Szegeden (2012. november 22-24. között), ahol „A PACAP védő hatásának vizsgálata patkány diabetes nephropathia modellben” című poszter-prezentációjuk Ullmann Imre-díjat nyert.

■ *Dr. Brubel Réka* részt vett a Fiatal Nőorvosok VIII. Kongresszusán Debrecenben (2012. november 30-december 1. között) „Hypophysis adenilát cikláz aktiváló polipeptid előfordulása a humán ondófoladékban és hatása a spermium motilitásra” című prezentációval.

■ Intézetünk *PACAP 2012 Mini Szimpózium* címmel konferenciát szervezett (2012. december 1-jén), ahol *dr. Reglődi Dóra*, *dr. Juhász Tamás*, *dr. Fintor Krisztián*, *dr. Horváth-Opper Gabriella*, *dr. Csanaky Katalin*, *dr. Dányádi Bese*, *dr. Tamás Andrea* tartottak előadást.

■ *A Pécs-Oklahoma Vascularis Dementia Szimpózium* keretében (2012. december 17.) *dr. Reglődi Dóra* előadást tartott „A PACAP lehetséges szerepe az öregkori agyi eltérések kialakulásában” címmel.

■ *A PTE-MTA „Lendület” PACAP Munkacsoport* tagjai 16 fővel vettek részt a Magyar Idegtudományi Társaság XIV. Konferenciáján Budapesten (2013. január 17-19.), ahol a következő posztereket mutatták be: *Sándor Balázs*: „Comaprison of tooth development in wild type and PACAP-deficient mice”; *Szabadfi Krisztina*: „Ultrastructural and neurochemical differences between wild type and PACAP KO mice in adult and aging retina”; *Fábián Eszter*: „PACAP influences apoptotic and angiogenic pathways in human retinal pigment epithelial cells”; *Bánki Eszter*: „Protective effect of pituitary adenylate cyclase activating polypeptide in a rat diabetic nephropathy model”; *Csanaky Katalin*: „A hipofízis adenilát cikláz aktiváló polipeptid (PACAP) hatásai apoptotikus jelátviteli utakra normal human epitheliális és emlődagyanatos sejtvonalakon”; *Gaszner Balázs*: „A centrális projekciójú Edinger-Westphal mag idegsejtjei csökkent urocortin 1 és FosB kifejeződést mutatnak krónikus stressznek kitett PACAP heterozigóta egerekben”; *Tamás Andrea*: „A PACAP38-szerű immunoreaktivitás mérése tejmintákban és tehéntej alapú tápszerekben”; *Kvárik Tímea*: „A prenatális dohányzás hatása a patkányok korai idegrendszeri fejlődésére”; *Mammel Barbara*: „Hypergly-

caemia and insulin-induced alterations in the retina of rat pups”; *Horváth Gábor*: „Effects of musical environmental enrichment in newborn rats”; A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézettel végzett kollaborációs munkák: *Sághy Éva*: „Effects of pituitary adenylate cyclase activating polypeptide analogues on cell bo-dies of primary sensory neurons and transfected cell lines”; *Botz Bálint*: „Role of pituitary adenylate cyclase activating polypeptide and Tac1 gene derived tachykinins in sensory, motoric and vascular functions under normal and neuropathic conditions”. *Dr. Mammel Barbara* MITT Poszter Díjat kapott. *Dr. Reglődi Dórát* a MITT Közgyűlése újabb négy évre megszavazta a MITT titkárának.

Az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról

■ A „Hetényi Géza” Endokrinológiai és Anyagcsere Osztály részéről a 2012. november 30–december 1-ig Budapesten megrendezett VIII. Endokrinológiai Továbbképző Tanfolyamon *Mezősi Emese* „Policisztás petefészek szindróma”, *Bajnok László* pedig „Primer aldosteronizmus” címmel tartott előadást.

■ A Haematológiai Munkacsoport két orvosa, *dr. Losonczy Hajna* és *dr. Nagy Ágnes* részt vett az Amerikai Hematológus Társaság 54. kongresszusán (ASH Annual Meeting and Exposition Atlanta, GA) 2012. december 8. és 11. között. Társszerzőként szerepeltek a köpenysejtes non-Hodgkin Lymphoma immunokemoterápiájával szerzett magyar multiklinikai vizsgálat eredményeit ismertető poszterben, *Immunochemotherapy as induction (R-CHOP and R-HyperC-VAD/R-MA) in mantle cell lymphoma, a Hungarian multicenter open label phase II study (Rituximab [MabThera®] in Mantle Cell Lymphoma, REMENY)* címmel.

A II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrumból

■ 2012. december 1-jén a Magyar Kardiológusok Társaságának *Budapesti Kardiológiai Nap* című konferenciáján *Wittmann István* „Antidiabetikumok cardiovascularis hatásai” címmel tartott előadást.

■ A december 5-7. között megrendezett Második Nemzetközi Resveratrol Konferencián *Wittmann István* „Improvement of insulin sensitivity by resveratrol in type 2 diabetic patients” címmel tartott előadást. 2012. december 13-15. között került meg-

rendezésre Budapesten a Magyar Belgyógyász Társaság 44. Nagygyűlése, melyen *Wittmann István* „Kóros fehérjeképződés vesebetegségekben” címmel előadást tartott.

A Bőr-, Nemikórtani és Onkodermatológiai Klinikáról

■ A Magyar Dermatológiai Társaság Budapesten, 2012. december 6-8. között megrendezett 85. Nagygyűlésén klinikánk az alábbi előadásokkal és poszterrel szerepelt: Előadások: *Várszegi Dalma*: „Japán betegségek”; *Kovács L. András és mtsai*: A negatív nyomásterápia (NPWT) bőrgyógyászati alkalmazása; *Rózsa Annamária és mtsai*: Paraneoplasias dermatomyositis; *Hanyecz Anita és mtsai*: Lyell-szindróma két különböző sikeres kezelési stratégiája.

Poszter: *Moezzi Mehdi és mtsai*: A humán vérplazma differenciálás scanning kalorimetriával (DSC) történő elemzése a psoriasis különböző szakaszaiban.

Az Élettani Intézetből

■ Intézetünk munkatársai nagy számban vettek részt a Magyar Idegtudományi Társaság 2013. január 17-19. között Budapesten megrendezett XIV. Konferenciáján. Két kollégánk előadás keretében mutatta be eredményeit: *Ábrahám I.*: Single molecule analysis of rapid non-classical estrogen action on live neurons; *Gálosi R.*: Mangán kontraszttal történő MRI vizsgálatok, mint új lehetőség a magatartás szabályozásában részt vevő agyi struktúrák feltérképezésére patkányban.

A konferencián a következő posztereket mutatták be munkatársaink: *Csetényi B. et al.*: Homeostatic alterations after IL-1 β microinjection into the cingulate cortex of the rat; *Hormay E. et al.*: Catecholamine responsiveness of glucose-monitoring neurons in the cingulate cortex of the rat; *Horváth G. et al.*: Binocular reaction time and disparity; *Kóbor P. et al.*: Testing a novel 7-channel deep brain microelectrode for parallel single unit recording in the cat thalamus; *Kovács A. et al.*: Effects of intraamygdaloid microinjections of RFRP peptides in conditioned place preference test; *Szabó I. et al.*: Endogenous and exogenous chemical responsiveness in the medial orbitofrontal cortex; *Zhizhina O., Kovács A., László K., Lénárd L.*: Effects of QRFP-26 administration into the central amygdala on food intake in rats.

A Fül-, Orr-, Gégészeti és Fej-, Nyaksebészeti Klinikáról

- 2012. december 7-8-ig került megrendezésre klinikánk szervezésében a „Rádiófrekvenciás fül-orr-gégészeti beavatkozások” című továbbképző tanfolyam, melyet a Magyar Fül-, Orr-, Gége és Fej-, Nyaksebész Orvosok Egyesülete főorvos továbbképző fórumaként tartottunk ötven regisztrált vendég részvételével Pécsen a Hotel Makár konferenciatermében.
- *Gerlinger Imre*, a Magyar Tudományos Akadémia Akusztikai Osztályközi Bizottságának ülésén bemutatkozó előadást tartott „Hallásrehabilitáció teljes- és részleges sükettség esetében” címmel 2012. október 25-én, Budapesten.
- *Ugyanó* a kaposvári Duráczy József Pedagógiai Fejlesztő és Módszertani Központ megalakulásának 115. évfordulója alkalmából meghívott vendégként 2012. október 27-én „Cochlearis implantáció – honnan indultunk, merre tartunk?” címmel, majd 2012. október 30-án a Pécsi Rotary Klub felkérésére a Mediterrán Szállóban „Kosztolányi és Babits fül-orr-gégészeti kórrajza” címmel előadást tartott.
- *Gerlinger Imre* 2012. november 17-én előadással szerepelt Budapesten a „Nyálmirigysebészet elméleti és gyakorlati kérdései” című továbbképző tanfolyamon. Előadásának címe: „Nyaki blockdissectio malignus nyálmirigy-tumorkor esetén”.
- *Dr. Gerlinger Imre* a cseh Fül-, orr-, gégészeti és Fej-nyaksebészeti Társaság meghívására november 28-30. között részt vett a Brnóban megrendezett „ORL dissection ear and temporal bone surgery” cadaver disszekciós műtéti kurzuson, ahol cochleáris implantációs műtéti bemutatót és előadást tartott. Előadásának címe: „Cochlear implantation – past, present and future”.
- *Gerlinger Imre* 2012. december 3-án, Budapesten, az Országos Gyógyintézeti Központ szervezésében megtartott „Haladó agyalapi és rhinológiai műtéttechnikák” című továbbképző kurzuson két előadást tartott: „Koponyaúri nasalis liquorfistula megoldása „buth plug” technikával”; „Craniofaciális behatolásból végzett, agyalapi destrukciót okozó malignus ezhmoid tumor műtéti megoldása” címmel.
- *Dr. Burián András* 2012. szeptember 15-29. között szakmai tanulmányúton vett részt Hollandiában, *prof. B.F.A.M. van der Laan* és a hazánkából Hollandiába származott *dr. Halmos György* vendégeként a Groningeni Egyetem Fül-, Orr-, Gégészeti és Fej-, Nyaksebészeti Klinikáján.

- *Dr. Révész Péter* 2012. szeptember 3-14. között szakmai tanulmányúton vett részt a Freiburgi Egyetem Fül-, Orr-, Gégészeti Klinikáján *prof. Roland Laszig* vendégeként cochlearis implantatio témakörében.
- *Dr. Piski Zsolt* 2012. október 22. és november 30. között a Varese-i Egyetem Fül-, Orr-, Gégészeti Klinikáján 6 hetes tanulmányúton vett részt, ahol *prof. Paulo Castelnuovo* vendégeként a melléküreg korszerű endoszkópos sebészeti beavatkozásokkal és az orrüregi daganatok endoszkópos megoldásaival ismerkedett meg.
- 2012. október 26-án *dr. Lujber László* és *dr. Burián András* a Brainlab Symposiumon vettek részt a müncheni Fül-, orr-, gégészeti klinikán, ahol a kurzus során a navigációs technikának az endoszkópos melléküreg-sebészetben való alkalmazását tanulmányozták.
- *Burián András* „Postintubatio tracheostenosis okozó granulatio endoscopy-laseres műtéti megoldása” címmel előadást tartott a Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztályán 2012. november 5-én, illetve a Magyar Fül-, Orr-, Gége és Fej-, Nyaksebész Orvosok Egyesületének Tudományos Ülésén a Semmelweis Egyetem ÁOK Fül-, Orr-, Gégészeti és Fej-, Nyaksebészeti Klinikáján 2012. november 30-án.
- *Dr. Somogyvári Krisztina* 2012. november 15-17. között részt vett a „Nyálmirigysebészet elméleti és gyakorlati kérdései” című továbbképző tanfolyamon, mely Budapesten a Péterfy Sándor utcai Kórház Fül-, Orr-, Torok-, Gége-, Fej-, Nyaksebészeti Osztályán került megrendezésre.
- 2012. november 27-én *Móricz Péter* sikeresen (100%) megvédte „Laryngectomiát követő korszerű beszéd-, szaglás- és légzésrehabilitáció” című PhD-értekezését.
- *Dr. Török László* 2012. november 28-30. között Brnóban a Hradec Kralove-i Egyetem Fül-, Orr-, Gégészeti Klinikája által szervezett „ORL dissection ear and temporal bone surgery” című kurzuson meghívottként vett részt.
- *Móricz Péter* részt vett a Pécsen megrendezett „Rádiófrekvenciás fül-orr-gégészeti beavatkozások” című továbbképző tanfolyamon, és „Rádiófrekvenciás microlaryngealis eljárások” címmel előadást tartott.
- *Somogyvári Krisztina* Pécsen részt vett a „Rádiófrekvenciás fül-orr-gégészeti beavatkozások” című továbbképző tanfolyamon, melynek egyben fő szervezője is volt, és a „Rhinophyma rádiófrekvenciás excíziója” című előadást tartotta.

A Gyermekgyógyászati Klinikáról

- *Dr. Decsi Tamás* egyetemi tanár részt vett a Committee of Nutrition of the European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition (CoN ESPGHAN) szakértői szervezet soros ülésén Londonban, 2012. november 30. és december 2. között.
- A klinika munkatársai a Gyermekreumatológiai és gyermekimmunológiai munkacsoport ülésén az alábbi előadásokkal vettek részt Pécsen, 2012. november 29. és december 1. között: *Nyikuly Kinga és munkatársai*: „A bőrtől a veséig”; *Nyul Zoltán*: „Tárolási betegségek – ízületi manifesztációk”; *Mosdósi Bernadett és munkatársai*: „Raynaud jelenség, fiatalkori scleroderma”; *dr. Mosdósi Bernadett* és *dr. Nyul Zoltán* üléselnöki feladatot látott el.

A Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikáról

- 2013. január 24. és 26. között rendezték meg a Magyar Pszichiátriai Társaság Vándorgyűlését. *Dr. Tényi Tamás* és *dr. Osváth Péter* felkért előadást tartottak; előadást tartott *dr. Simon Mária* és *Halmai Tamás* PhD-hallgató, *dr. Báthory Anna* posztert mutatott be.

A Sebészeti Oktató és Kutató Intézetből

- A Magyar Szabadgyök-Kutató Társaság munkaértekezletén (Budapest, 2012. október 26.) az alábbi előadások hangzottak el intézetünkben: *Balatonyi B és mtsai*: A glutation-S-transzferáz (GST) enzim gátlás hatása az oxidatív stresszben szerepet játszó jelátviteli utakra; vizsgálatok izolált szívizomsejteken; *Jávorsz. és mtsai*: A laparoscopus műtétek alatt kialakuló oxidatív stressz csökkentése.
- *Dr. Róth Erzsébet* egyetemi tanár „Iszkémiás-Reperfüziós károsodások csökkentésének lehetőségei: Az alaputatástól a betegágyig” címmel meghívott előadást tartott a Magyar Szívsebészeti Társaság XIX. Kongresszusán (Hévíz, 2012. november 8-10.). Ugyanezen a kongresszuson az alábbi előadás is elhangzott intézetünkben: *Gasz B. és mtsai*: „A glutathione S-transferase p1 gén polimorfizmusának szerepe perioperatív infarktus kialakulásában”.

A Klinikai Központból

■ *Dr. Decsi Tamás* főigazgató, valamint *dr. Endrei Dóra* általános főigazgató-helyettes, orvosigazgató képviselték a PTE Klinikai Központot az „Egészségügy 5 dimenzióban” címmel az Önkormányzati Egészségügyi Napok Téli Szimpóziumaként Budapesten, 2013. január 15-én megtartott szakmai rendezvényen. A tanácskozáson *dr. Endrei Dóra* levezető elnöki feladatkört is betöltött.

Hámori Gábor: Égből Kapott Pécs

(Elhangzott Hámori Gábor könyvének bemutatóján.)

„Megtisztelő, hogy néhány szót szólhatok ezen a könyvbemutatón.

Hámori Gábor a Mecseki Fotóklub elnöke, a Magyar Fotóművészek Szövetségének tagja. Az utóbbi években érdeklődése a légi fényképezés felé fordult, számos magyar városról jelentetett meg albumokat. Pécsről és környékéről ez a második kiadványa. Azt hiszem azonban, nem tévedés, hogy Pécshez és környékéhez fűzik a legbensőségesebb szálak. Mint ez a szép kiadvány – és az aulában kiállított képek – bizonyítják, Gábornak nem „térkép e táj”, fotóit megkomponálja, nem „látleteket” ad. Eleve kiviláglik, hogy a képek több alkalommal, több évszakban készültek; mint ahogy mi, földi fotósok is megjegyezzük, néha fel is írjuk, hogy milyen napszakban, évszakban, időjárás viszonyok mellett volna jó visszatérni egy-egy helyszínre.

Gábor viszonylag kis magasságból szálló repülőgépről készült képeiben valóban semmi „térképszerűség” nincs, kompozíciós elemként felhasználja nemcsak az épületegyüttesek geometriáját, de a lombos és lombtalan fákat, a járműveket, sőt az embereket is. Többes izgalommal jár e képeket nézni: első reakciónk: „milyen szép”, tehát esztétikai élményt ad. De, ismétlem, a képeken a város és táj szerepe is átsüt, amely találkozik a bennünk meglévő vonzalommal. A szokatlan nézőpont azonban gondolkodásra is készlet: hol készült a kép, ill. milyen irányból? Honnan ismerem én ezt? – Hopp, ebben a házban lakom! Más helyen: nem is tudtam, hogy ennek a háznak nem cserépteteje van! Azon a sarkon egyszer majdnem elütött egy autó! Ez tehát nem olyan album, amelyet egyszer átlapozunk, majd félreteszünk. Mint természetjáró, külön örülök annak, hogy a Mecsek számos kedves részletét is láthatjuk madártávlatból.”

Kedves Gábor, szívből gratulálok, és köszönjük szépen!

Barthó Loránd

HÁMORI GÁBOR

Sz.: Pécs, 1954.02.21. Mh.: PTE 1. Sz. Gyakorló Általános Iskola (technika szakos vezető tanár)

A fotózásban mestere *dr. Szász János* volt. Első díjait középiskolai fotópályázatokon nyerte.

1972 óta a **Mecseki Fotóklub** tagja, 1985-től 1987-ig ügyvezető elnöke, 1998 óta elnöke.

A **Magyar Fotóművészek Szövetsége** és a **Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének** tagja.

Szubjektív táj- és városképek készítése mellett fő területe a légifotó.

Szervezői tevékenység: A Mecseki Fotóklub által szervezett nemzetközi és országos kiállítások (Országos Diafesztivál, Nő'77, Nő'82), a magyar fotóművészetben kiemelkedő eseménynek számító Kortárs Magyar Fotográfia biennálék, a testvérvárosokban rendezett kiállítások szervezésében, valamint a Nemzetközi Fotóforum munkájában folyamatosan részt vesz.

Kurátorként pécsi fotográfusok kiállításait szervezte Triesztben, Eszéken, Aradon és Kolozsváron.

A Mecseki Fotóklub Halász Rezső Galériájának kiállításait szervezi.

Oktatói tevékenység: 1978-tól *fotószakköröket vezet (néhány egyéb mellett) folyamatosan a PTE 1. Sz. Gyakorló Általános Iskolában.*

1992-1994-ig fényképezést tanítottam a Művészeti Szakközépiskola grafika tagozatán.

Tanítványai közül több ismert fotográfus került ki.

Publikáció: *Az Informatika c. tankönyv (Szaktudás Kiadó 1993) A fényképezés története c. fejezet.*

Albumok: Pécs madártávlatból (Alexandra Kiadó, 2006)

Szeged madártávlatból (Alexandra Kiadó, 2007)

Budapest madártávlatból (Alexandra Kiadó, 2008)

Debrecen madártávlatból (Alexandra Kiadó, 2008)

Égből kapott Pécs (Panoráma Könyvek – Medicina Kiadó, 2012)

Önálló kiállítások: Pécs – 1992, 1993, 2006, 2009, 2010, 2012

Baranya megye – vándorkiállítás 1998/99

Csoportos kiállítások Európa 10 országában

A PTE Publikációs díját kapta 2006-ban.

A könyv fotóiból kiállítás látható a PTE Általános Orvostudományi Karának Galériáján.

Szentágothai és a „három Béla”

A legendás és világhírű magyar tudós, Szentágothai János ifjúkori kutatási vonala az idegszövetten és az agy- és gerincvelő pályatan vizsgálata volt. Ezt Székely Györggyel folytatta Pécsen, s itt kezdett bele az idegrendszer hormonális rendszerre gyakorolt hatásának vizsgálatába, melyben első munkatársai Flerkó Béla, Mess Béla és Halász Béla akkori első pécsi növendékei voltak. Az endokrinológiai kutatást az angol nyelvű *Hypothalamic Control of the Anterior Pituitary* című monográfiában foglalták össze 1962-ben, mely tudományos bestseller lett. A kutatásról és a régi időkről a szintén legendás Mess Béla professor emeritust kérdeztük. A 85 éves professzor a mai napig aktív: magyarul, németül és angolul is tart anatómiaórákat.

Harka Éva interjúja

Emeritus professor, aki mielőtt végigjárta volna a ranglétra minden fokát, másodéves korában, 1946. október 6-án lépett be az Anatómiai Intézetbe. Mi volt az, ami aznap megfogta?

Tanulmányaim második félévében érkezett Pécsre Szentágothai professzor. A mai napig is emlékszem, hogy az első anatómia előadása a szívről szólt, és ő, a maga dinamikus előadói stílusában három táblát pillanatok alatt telerajzolt metszetekkel – ez nagyon megragadott. A második lépcső az volt, hogy a még hallgató korában elhunyt Kéri László évfolyamtársam elvitt magával egy olyan szűk körű evangélikus vallási összejövetelre, melyet Szentágothai professzor tartott a lakásán, ami akkoriban elég merész tett volt. Magam vallásos katolikus vagyok, de az evangélikus hittan sem volt idegen számomra. Ez is nagyon megfogott. Így mikor Szentágothai professzor újdonságként bevezette, hogy ha valaki az első év végén, még a kötelező szigorlat előtt, lekollokált jelesre anatómiából, – nem demonstrátorként, mert az csak a szigorlat után lehetett, de „bejáró intézeti tagként” – beléphetett az intézetbe, egyből jelentkeztem. Lekollokváltam nála anatómiából és fejlődéstanból is, jelesre. Emlékszem rá, hogy sok sikert kívánt és teatrális jelleggel kezdet nyújtott, hogy „intézeti taggá fogad”. Egy éven át tanultunk metszeni, festeni, vagyis a laboratóriumi technikát, a kutatási metodikát, ezután kezdődhetett a munka.

Szentágothai kutatásai kapcsán indult el Ön is az endokrinológia felé?

Szentágothai csaknem üres intézetbe jött. Mivel nonszensz volt, hogy mindössze néhány negyed-ötödéves demonstrátor van az anatómián, hirtelenjében két friss diplomást hívott le Pécsről: Kiss Tibort és Halmi Miklóst. Akkoriban lehetett olvasni egy Geoffrey Harris nevű oxfordi anatómus professzor új elméletéről, ami szerint a hormonális rendszer legfőbb irányítója nem az agyalapi mirigy (hipofízis), hanem a központi idegrendszer. Ez Szentágothai professzor fantáziáját megragadta – korábban, mielőtt Pécsre került, ezzel nem foglalkozott, hanem „csak” az idegrendszerrel. Úgy kezdődött, hogy összehívtak minket, és vázolta az ötletet. Ezután felosztottuk a témát: Flerkó Béla kezdett el a szexuálendokrinológiával foglalkozni, főleg a női nemi ciklus és a szaporodás kérdéseivel, én a pajzsmiriggyel és Halász Béla a

mellékvesével. Azért ezt a területet választottam, mert harmadéves koromban, amikor már itt az anatómián dolgoztam, Donhoffer professzor az egyik kórélettan előadáson a pajzsmirigy kórélettanáról beszélt, s elmondta, hogy a káposztafélékben található tiouracil tartós adagolása golyvát okoz. Azt mondta, furcsa az, hogy a pajzsmirigyben szövettani túltengés van, ugyanakkor funkcionálisan nincs vagy nagyon alacsony a hormontermelés. Ez felkeltette az érdeklődésemet a pajzsmirigy iránt. Életem első dolgozata is ezzel kapcsolatban jelent meg a Kísérletes Orvostudományban: ezt a vegyületet adagoltam gyógyszeresen patkányoknak, és vizsgáltam, hogyan változik a pajzsmirigy szöveti képe. Világossá vált: a tiouracil megakadályozza a jódbéépülését a szerves vegyületbe, ezért nincs hormontermelés – de a pajzsmirigy ezt érzékelve igyekszik pótolni, így szövettanilag túlteng, viszont működése alacsony. Ezt még magyarul írtam, de később németül, majd angolul publikáltunk.

*Miben jelentett újdonságot a *Hypothalamic Control of the Anterior Pituitary* kötet?*

A könyvünk kvintesszenciája egy visszajelzési rendszer igazolása: az agy serkenti a hipofízist, a hipofízis hormonja pedig serkenti a perifériás endokrin szerveket. Ha azonban a periféria túlműködik, az visszahat az agyra és a hipofízisre, és gátolja annak a működését, tehát fékezi önmagát. Ha pedig alacsony a működés, akkor ugyanúgy visszajelzés megy az agyba, és ez serkenti a hipofízis működését, hogy pótolja a hiányt. Különböző sematikus ábrákat is rajzoltunk, hogy ezt szemléltessük. A könyv másik nagy szenzációja, ami egyedül Szentágothai professzor nevéhez fűződik az, hogy a világon elsőként dolgozta fel a patkányagyt ún. stereotaxikus atlaszban, mely koordinátái alapján az agy bármelyik területét el lehet érni és vizsgálni. A könyv első részében részletesen szerepelnek a patkányagy egymás mögötti különböző metszetei, öttizedmiliméterenként. Ez akkoriban igen nagy segítség volt a kutatók számára. Két kiadást is megért a könyv, 1962-ben jelent meg az első (ennek egy orosz nyelvű kiadása is megjelent), a második pedig 1972-ben. Utóbbi a következő tíz év kutatási eredményeivel kibővívte.

Milyen visszajelzéseket kaptak erre a könyvre?

Ez alapozta meg az ún. Szentágothai-iskola hírnevét. A könyvünk megjelenése után bárhol jelentünk meg kongresszusokon, mindenütt érdeklődve fogadtak: Szentágothait, akinek a nevét a lehető leglehetősebbül ejtették külföldön, és a „három Bélát”. Szentágothai professzornak fantasztikus érzéke volt ahhoz, hogy kiválassza, milyen irányban érdemes kutatni: az endokrin vonal akkor volt felfutóban, a világon mindenhol ekkor kezdődött az idegrendszer és a hormonális rendszer kapcsolatának vizsgálata. Ebbe ő mindjárt az elején bekapcsolódott és mi jókor voltunk az első vonalban. Tréfásan talán azt mondhatnám, hogy ő adta az impulzust, mi pedig a kutatótechnikai munkát.

Mennyire volt felszerelésigényes a kutatásuk?

Ez még az a tény, amit szinte egy, a könyvről szuperlatívuszokban beszélő külföldi szaktekintély sem hitt el. Ugyanis egyetlen laboratóriumunk volt, amit öt perc alatt be lehetett járni.

A rendelkezésünkre állt egy stereotaxikus készülék, egy mikrotom és egy fagyasztó mikrotom, és voltak különböző szövettani festési módszereink. Az ún. magvariációs statisztikai módszert használtuk, ami annyit jelent, hogy a különböző szervek egy-egy területéből megmértük kétszáz sejt sejtmagját, abból kiszámítottuk a gömbképlet alapján a volumenét, és a sejtmag volumenének változásaiból igyekeztünk következtetni a funkcióra. Jó tíz évvel az endokrin kutatások elindulása után, a hatvanas években sikerült egy izotóp-laboratóriumot létesíteni az intézetben. Elsőnek a pajzsmirigy jódizotóp-tárolását tudtuk mérni, azután különböző hormonméréseket, hormonszint-meghatározásokat végeztünk. A mai drága, nagy befektetést igénylő automatizált műszerekkel egyszerűen már nem lehet felvenni a versenyt kézi erővel, ahogy annak idején mi mértük körzóval a sejtmagot. Ma messzeemenően pénzfüggő a kutatás eredménye, már csak azért is, mert van egyfajta időbeli versenyfutás is: aki lassabban hozná ki ugyanazt az eredményt, azt már le is közölték. Ötven évvel ezelőtt, fiatalkoromban, sokkal többet jelentett a kutató intuíciója és ötletessége, mint ma. Akkoriban ugyanis az ötleten túl azon is el kellett gondolkodnunk, hogyan kivitelezzük a kutatást, hiszen nem volt hozzá műszeres vagy anyagi háttér.



Fotó: Csortos Szabolcs

Hogyan viszonyult Szentágothai a tanítványaihoz?

Hosszú közös tevékenységünk alatt engem egyetlen egyszer tolt le Szentágothai. Mint lelkes kutató belekezdtem egy kísérletbe, kiszámítottam, meddig tart majd, s utána tartottam volna az egyik csoportnak bonctermi gyakorlatot. Valami miatt nem tudtam befejezni a kísérletet, és tíz percet késtem a gyakorlatról. Ezt ő észrevette, finoman azt mondta, hogy majd óra után menjek be hozzá – akkor már tudtam, hogy gond van. Az irodájában nagyon komolyan megszidott: „Jegyezd meg, téged azért fizetnek, hogy taníts az egyetemen és az, hogy kutathatsz, az jutalom azért, mert oktatsz.” Szenvedélyesen és lelkesen adott elő, és ez nála nem csak kötelességtudás, hanem hobbi is volt. Tiszteletreméltó volt, mennyire szeret oktatni, élvezetesebbek voltak az órái. Ezt belénk is nevelte: állítom, hogy a Szentágothai-tanítványok egyike sem rossz előadó.

Befolyásolta az akkori politikai rendszer a kutatásaikat?

Nem. Szentágothai professzor nagyon ügyesen tudta megválogatni a munkatársait. Leginkább egy kohóhoz hasonlíthatnám: az embereket lélekben is beolvasztotta ebbe a közösségbe. Neki köszönhetjük, hogy békén hagytak minket. Semmiféle baj nem volt, se '56-ban, se utána. 1956. október 23-át követő napokban például mi bejártunk ugyan az intézetbe, de persze eleinte mindenki a rádiót figyelte. Amikor bementek, hogy megnyitották a határokat, Szentágothai professzor bennünket idősebbeket behívott az irodájába, és azt mondta: „Nézzétek, hogy ha mi így, mint egy stáb külföldre mennénk, biztosan kapnánk munkahelyet. De én nem megyek, és úgy gondolom, jobb volna, ha együtt maradnánk. Persze azt csináltok, amit akartok.” Mind maradtunk. Így '56 után is folytattuk a közös kutatást, és a retorzió sem ért el bennünket – kivéve őt, mert Szentágothait az '56-os értelmiségi tanács elnökének választották. Végül valami enyhe, inkább szimbolikus büntetéssel megúsza. Szentágothai professzor tekintélye olyan nagy volt, hogy az ő intézetébe nem mertek beleharapni.

1970-ben egy franciaországi kutatói ösztöndíj kapcsán egyé-

ként magam is megtapasztaltam a kecsesítő külföldi lehetőségeket. A kísértés nagy volt, és azt is megmondom, hogy nem én, mert én talán nem tudtam volna ellenállni, de a családom mereven ragaszkodott az itthonlétéhez. Nem bántam meg, mert végül is Magyarországon is megtaláltam a számításomat, sőt, kit tudja, hogy külföldön mi várt volna rám. Itthon kiegyensúlyozottan tudtam dolgozni a továbbiakban is.

Mikor Szentágothai professzor visszament Pestre, egy kialakult bázist hagyott maga után.

Mielőtt távozott, behívott bennünket: Flerkó Bélát, Halász Bélát, Székely Györgyöt és engem. Bejelentette távozását, és mindegyikünknek adott a Szentágothai-féle anatómiai atlaszból egy dedikált példányt (mivel sok nyelven megjelent, s minden kiadásból kapott tiszteletpéldányt, halomra való atlaszai voltak) – emlékszem, én éppen egy spanyol kiadást kaptam. Az atlasz mellé kaptunk egy levelezőlap nagyságú arcképet is a professzorról, azzal a dedikálással, hogy “tanítványomnak szeretettel”. Bejelentette, hogy visszatér Pestre és visszafordul az eredeti témájához is, az idegrendszer pályatani kutatásához. A Pécssett elindított vonallal, az endokrinológiával nem óhajt többé foglalkozni, azt vigyük mi tovább becsülettel. Kevés mester hagyna ilyen szellemi-anyagi örökséget.

Hogy érzi, hogyan sikerült élni a Szentágothai-örökséggel?

A Szentágothai János után következő első generáció magyar anatómus professzorai majdnem mind az ő tanítványai voltak: Flerkó Béla, Székely György, Halász Béla, Réthelyi Miklós, aki a középső Szentágothai-lányt vette el feleségül, Hámori József, Straznicki Károly, Török Béla, Lázár Gyula és jómagam. Pécssett mi voltunk az első tanítványai. Ami az endokrin kutatást illeti: mindenki vitte tovább a saját vonalát, ám az egységes stáb szétvált. Az 1970-es

évek elején Halász Béla felkerült Pestre a II. számú Anatómiai Intézetbe, ott folytatta a mellékvese kutatását. Volt egy találmánya is, az ún. Halász-kés, amivel az agyban a különböző területeket körbe lehetett vágni és izolálni az agy többi részétől. Flerkó Béla itt Pécssett, az intézetben belül alakított ki egy munkacsoportot, mellyel különböző szaporodásbiológiai betegségek hormonkezelési lehetőségeit vizsgálták. Én a pajzsmirigyvonal után a tobozmiriggyel kezdtem foglalkozni, mely – immár Csernus professzor irányításával – a mai napig is az Anatómia Intézet jelentős kutatási vonala.

Forrás: MTI

Közelebb került Pécs Székesfehérvárhoz

A Pécsi Tudományegyetem általános orvosi karának oktatókórháza lett a Fejér Megyei Szent György Kórház, az erről szóló megállapodást szerdán írta alá a kar dékánja és az intézmény főigazgatója Székesfehérváron.

Miseta Attila dékán hangsúlyozta: elemi érdek, hogy megoldják az orvosok, ápolók utánpótlásának súlyos problémáját. Úgy véli, ehhez megfelelő körülményeket kell teremteni, ennek egyik lépése lehet a megállapodás.

Emlékeztetett rá, hogy az 1980-as évek eleje óta létezik az egyetem oktatókórházi rendszere, amit aktualizálni kellett. Felméréseik szerint sok hallgatójuk van Székesfehérvárról és környékéről, ezért természetes volt, hogy a Fejér Megyei Szent György Kórházzal ilyen megállapodás született.

Csemavölgyi István főigazgató szerint a Szent György kórházat többek között a kimagasló színvonalon folyó tudományos munka és az elhivatott személyzet teljesítménye tette alkalmassá az új feladatra. Kiemelte: az elmúlt két évben minden intézményi szektorban megtalálták azokat a szakembereket, akik magas színvonalon, elhivatottsággal végzik munkájukat.

Elmondta, hogy a megállapodás folyamatos szakmai fejlődést biztosít. Szeretnék elérni, hogy a Székesfehérváron gyakorlatukat töltő orvostanhallgatók kötődjenek az intézményhez, és a jövőjüket ott képzeljék el. Hangsúlyozta, hogy a következő tanévben már biztosan érkeznek hallgatók Székesfehérvára.

Forrás: www.pecsiujsag.hu

Miseta professzor szerint komoly károkat okozna a klinikum leválasztása az egyetemről

Tavaly december elején jelent meg a Magyar Egészségügyi Társaság (MET) tiltakozó közleménye a kormány azon szándéka ellen, amely leválasztaná a négy nagy orvostudományi egyetemről az égiszük alá tartozó klinikákat. Dr. Miseta Attila (képpünkön), a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának dékánja szerint jelenleg úgy áll, hogy a kissé átgondolatlanak tűnő elképzelés szerencsére nem fog megvalósulni - amire egyébként sem lenne szükség.

A hús éve alakult szervezet közleményében annak az aggodalmának adott hangot, hogy ha az egyetemekről leválasztanánk a klinikákat, akkor „működés-képtelenné válnának, ami beláthatatlanul nagy tragédiát eredményezne”. A MET álláspontja az, hogy „az önálló orvostudományi-egészségtudományi egyetemek, egyetemi központok és a hozzájuk kapcsolódó kórházi hálózat nélkül egyetlen országban sem biztosítható sem az igazságos betegellátás, sem a szükséges képzés”.

Megkerestük dr. Miseta Attilát, a PTE orvostudományi karának dékánját, aki kérdésünkre azt mondta, hogy – szerencsére – még nem történt újabb fejlemény, „talán azért, mert volt pár olyan probléma mostanában, ami jobban lefoglalta a kormányt,



mint ennek a gondolatnak a további processzálása. Az is lehet, hogy szóbeszéd az egész, sajnos pletykás nemzet vagyunk”.

Az orvosprofesszor szerint előbb látni kellene azt, hogy a kormány mire gondolt a szétválasztás kapcsán, hiszen sok tekintetben már most is túl messzire ment.

– Egyrészt eltérő konstellációk vannak a négy orvostudományi helyen, másrészt azok, akik részt vesznek a felsőoktatásban és a gyógyításban, ugyanazok a személyek és ugyanaz az apparátus. Ennek megfelelően az ő foglalkoztatásuk sokkal

könnyebben elképzelhető egy integrált rendszerben, mint egy szerződéses vagy bármilyen más alapon létrejövő kapcsolatrendszerben. Ráadásul a magyar orvosképzés az a terület, ahol mind a négy orvoskar tradicionálisan a legjobb tíz magyar kar között van a 167 közül. Ez és a diplomák iránti kiterjedt nemzetközi megbecsülés jelzi, hogy a karok magas színvonalúak és nem biztos, hogy ezeket kellene újabb és újabb átszervezésekkel macerálni - falgalmazott határozottan a dékán.

Miseta Attila amondó, hogy egyébként sem lenne szükség erre a lépésre, integráns rendszereket kellene létrehozni, amit bizonyít az is, hogy az a két orvostudományi hely, ahol ez jól működik - a SOTE, ami megmaradt szakegyetemnek és a debreceni universitas, ahol erős, egységes irányítású centrum alakult ki - jól szerepelnek.

– Nem gondolom, hogy kísérletezgetni kellene. Személy szerint azt hiszem, hogy az intézményi vezetések kompetenciáit kellene erősíteni. A szakmai és gazdasági vezetés egy kézben kell, hogy összpontosuljon: megfelelő jogosítványokkal és arányos felelősséggel.

H. L. B. – Fotó: Ditttrich Éva

Öltözz pirosba
és mutasd ki
a szereteted!

www.szememfenye.hu
kapcsolat@szememfenye.hu



Új Dunántúli Napló, 2013. január 31. ((Oldalszerkesztő: Fülöp Zoltán))

Egyre szorosabb a kapcsolat a PTE ÁOK és a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem között

Egyre szorosabb a kapcsolat a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara és Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem között. Többek között erről is beszélgettünk dr. Miseta Attilával, a pécsi orvoskar dékánjával.



– Nagyon sokáig Kolozsváron volt egyetemi szintű orvos- és gyógyszerészképzés. Ez került át az ötvenes években Marosvásárhelyre, ahol azonban az évek során elkezdtek kikopni a magyar hallgatók és a magyar oktatók is. A kilencvenes évektől sokan azt vártuk, hogy egyfajta fellendülés lesz ezen a téren is, ám csalódnunk kellett: ugyan a hallgatói létszám emelkedett, az oktatói gárdában nem történt jelentős javulás, mivel a végzett hallgatók rendre ide, Magyarországra jöttek át dolgozni. Aztán amikor Románia EU-tag lett, az onnan eljövők már más, nyugat-európai országot néztek ki maguknak, azaz miközben kiöregedtek a tanárok, nem volt utánpótlás, s a magyar nyelvű oktatás is háttérbe szorult.

– Ezért aztán, gondolom, nagyon jól jött a magyar segítség...

– Talán kevéssé ismert, de a négy magyarországi orvosképző hely (a saját nehézségeik ellenére) már régóta nagy erőfeszítéssel tesz azért, hogy a hiányzó oktatói gárdát pótolja. Ez egy önkéntes felajánlás volt azon magyarországi kollégák részéről, akik tudásukat át szerették volna adni az erdélyi kezdő-, illetve leendő orvosoknak, gyógyszerészeknek. Az akcióba tehát bekapcsolódott valamennyi magyarországi egyetem, a vezetőség mindent támogatta ezeket a kurzusokat, s az Erdélybe látogató kollégákat. Én személy szerint nagyon örültem annak, hogy tőlünk, Pécsről aránylag sokan bekapcsolódtak ebbe a kezdeményezésbe: a pécsi orvoskarról összesen hatvan oktató volt kinn, hogy hosszabb-rövidebb ideig segítse a tanítást. Egy-egy professzo-

runk általában egy hétig tanított Marosvásárhelyen, ezalatt roppant intenzív kurzusokat tartottak a hallgatóknak. Sőt, tovább megyek: meg vagyok győződve arról, hogy közülük nem egy olyan kolléga van, aki hosszabb időre is hajlandó lenne Erdélybe költözni és hozzájárulni a képzéshez. Ezen felül mi is fogadtunk kétszáz erdélyi diákot, akiknek ingyen tanulhattak nálunk.

– *Gonosz lesz a kérdés: mi a jó ebben a pécsi orvoskarnak?*

– Meglehet, hogy kicsit patetikusan hangzik, de attól még nagyon igaz: jól tenni jó dolog. Azt szoktam mondani, hogy így, ezen a módon segíthetünk egy családtagnak.

– *A közelmúltban a PTE díszdoktorává avatta Mihai Razvan Ungureanu volt román kormányfőt. Ez is a folyamat része volt?*

– Ungureanu miniszterelnöksége alatt komoly lépéseket tett a Marosvásárhelyi Orvos- és Gyógyszerésztudományi Egyetem magyar fakultásának megalapítására, összhangban a román alkotmánnyal és tanügyi törvénnyel. A román miniszterelnök úgy döntött, hogy támogatja a magyar nyelvű orvosképzést. Aki ezért még kockázatot is vállal, megérdemli, hogy díszdoktoraink közé kerüljön. A marosvásárhelyi egyetem szenátusának román többsége 2011-ben következetesen elutasította a magyar oktatás önálló tagozatba szervezését, úgy, ahogy azt egyébként az év elején hatályba lépett oktatási törvény előírta. Azonban az Ungureanukabinet 2012 márciusában kormányhatározattal alapított különálló magyar és angol nyelvű kart a marosvásárhelyi tanintézményben. Fontos megjegyezni, hogy a romániai magyar nyelvű oktatás nemcsak a magyarok érdekeit szolgálja, hanem a románokét is - az orvosok ugyanis soha nem azt nézik, hogy a hozzájuk kerülő beteg milyen nemzetiségű.

Új internetes újság

Journal of Proactive Medicine
www.jproactive.hu

Executive editor, Medical direktor: *dr. Ember István.*

Célja: angol nyelven minél gyorsabban jelenjenek meg, főleg magyar szerzők tollából közlemények a proaktív medicinának hívtat orvoslás területéről.

Az újság fórumot kíván biztosítani fiatal kollégáknak, PhD-hallgatóknak, egyetemi oktatóknak. Megjelenését évente négyszer tervezik.

Dr. Kienle Ernő

1934-2013



Dr. Kienle Ernő igazi pécsi volt, mi több igazi POTE karakter, szakmájához hű elkötelezett szakember. Kezdetektől fogva a Közegészségtani és Járványtani, Közegészségtani, Népegészségtani Intézetekben dolgozott, egy időben megbízott adjunktusként vezette az intézetet. Kezdetektől fogva a táplálkozással, ételmezés-egészségtannal foglalkozott, e témakörben publikált is, gyakorlatait, előadásait a hallgatók kedvelték. S mivel szűkebb szakterületéhez kötődött egyik hobbija, a főzés, mindkettőt magas szinten művelte. A szó jó értelmében hedonista volt, kedvelte az életet, szeretett kirándulni, s a jó ételek mellett kedvelte a jó borokat is. Intézetünk életének, oktatásának, de még később is kirándulásainknak, intézeti bulijainknak aktív résztvevője volt. Szerette az anekdotákat, egyike volt az utolsó polihisztor közegészségtanászoknak. Közel 60 éves volt, amikor elkezdtünk együtt dolgozni, és ez idő tájt készítette el azt a Népegészségügyi praktikum c. jegyzetet, amelyhez sokáig vissza-visszanyúltunk mi is és a hallgatók is, amíg a jogszabályok meg nem változtak. Felesége halála óta sokat betegeskedett, magára maradt, de amikor tehetette, bejárt az intézetbe. Kellemes, nem konfrontatív, nyugodt természetű kollégát és kitűnő oktatót, valamint jó barátot veszítettünk el benne.

Kedves Ernő bácsi, nyugodj békében, emléked megőrizzük!

Ember István

Mortui vivos docent – Megemlékezés

Amikor anatómiai gyakorlatot tartunk, demonstrálunk izmokat, idegeket, zsigereket, ritkán gondolunk arra, hogy az előttünk fekvő holttestek kik is voltak valójában. Talán ez is így van rendjén, bár sosem felejtjük el, hogy valamikor élő, eleven emberek voltak, akik élték életüket.

Évente legalább egyszer azonban nem izmokat, idegeket, szerveket látunk magunk előtt, hanem – elfelejtve a bonctermet, a fehér köpenyt, a csipeszt és a szikét – azokat az embereket, akik még életükben egy igen nemes döntést hoztak. Azokra emlékezünk, akik felajánlották testüket annak érdekében, hogy az orvostanhallgatók minél jobban megtanulhassák az anatómiát.

Október végén az Anatómiai Intézet munkatársai és az egyetem hallgatói közösen a hozzátartozókkal megemlékezésre gyűltek össze a pécsi temető kápolnájában. Ebben az évben a hallgatók már nem fértek be a kápolnába, olyan sokan eljöttek a megemlékezésre. Október 26-án, pénteken ökumenikus istentisztelettel kezdődött a megemlékezés. Ennek keretében beszédet mondott *dr. Csernus Valér*, aki a hozzátartozókhoz intézett meleg szavaival méltatta a felajánlók nemes cselekedetét, és rámutatott ezen felajánlás fontosságára és arra, hogy ez minden tiszteletet megérdemel. Ezt a tiszteletet a hallgatók, és mi oktatók tudjuk megadni, és kell is, hogy megadjuk. Majd minden felajánló neve felolvasásra került. Mivel a hallgatók között sokan jöttek a külföldi programokból, professzor úr nekik angolul is megismételte beszédét.

Az istentisztelet közben a hallgatókból alakult kórus szép dalokat énekelt. Itt köszönöm meg mindannyiunk nevében a kórus munkáját, és a kórusvezető, *Fábián Eszter* segítségét. A mise elején és végén egy-egy orgonajátékot is hallhattunk *dr. Hollósy Tibor* előadásában.

Az istentisztelet után elsétáltunk a temető déli végébe, ahol az intézet parcellája és az emlékmű található. A hallgatók és a hozzátartozók virágokat, mécseseket tettek az urnákra, és megtörtént az urnák elhelyezése, beszentalése is. Nagyon különös érzések lehetnek ilyenkor a rokonokban, hozzátartozókban, amire mi talán nem is gondolunk: a halál után csak 3-4 évvel később temetik el hozzá-



tartozójukat, csak most lett egy olyan emlékhely, ahova majd kijáratnak és ahol emlékezhetnek rájuk.

Az intézet munkatársai lerótták tiszteletüket *Flerkó Béla* és *Lengvári István* sírjánál is.

Szeretném megköszönni *Kiss Mária (Marika)* titkárnő áldozatos munkáját, aki szervezte a hozzátartozók értesítését, és aki nemegyszer lelki támogatást is nyújtott a hozzátartozóknak.

Köszönjük a hallgatóknak is, hogy jelenlétükkel kifejezték tiszteletüket a felajánlók iránt.

Szöveg és fotó: dr. Hollósy Tibor